

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE

cu privire la aprobarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030

În temeiul art. 6 lit. b) și h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, având în vedere art. 201 din Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 27 iunie 2014, ratificat prin Legea nr. 112/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 185–199, art. 442), precum și în vederea armonizării cadrului instituțional și normativ național la cerințele Uniunii Europene, **Guvernul HOTĂRĂȘTE:**

Prezenta hotărâre creează cadrul necesar aplicării Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2025/512 al Comisiei din 13 martie 2025 privind modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea și utilizarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații în temeiul Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, CELEX:32025R0512, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene RO L din 20 martie 2025.

1. Se aprobă Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 (se anexează).

2. Ministerul Finanțelor va asigura procesul de monitorizare și coordonare a implementării Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Finanțelor.

PRIM-MINISTRU

Dorin RECEAN

Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030

CAPITOLUL I INTRODUCERE

Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu cele ale Uniunii Europene detaliază și concretizează direcțiile de modernizare și armonizare a sistemelor informaționale vamale ale Republicii Moldova cu cele ale Uniunii Europene până în anul 2030, în vederea asigurării interoperabilității, securității și eficienței proceselor vamale.

Dezvoltarea și operarea sistemelor informatice vamale în temeiul prezentului Program se va realiza cu respectarea prevederilor legislației naționale și europene privind protecția datelor cu caracter personal, inclusiv ale Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal și ale *Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date*. Serviciul Vamal va asigura implementarea principiilor de legalitate, echitate, transparență, limitare la scopuri determinate, minimizare a datelor, exactitate, limitare a stocării, integritate și confidențialitate. Pentru sistemele informatice care implică prelucrarea pe scară largă a datelor cu caracter personal, se va efectua, la momentul oportun, o evaluare a impactului asupra protecției datelor. Vor fi prevăzute măsuri tehnice și organizatorice adecvate, cum ar fi controlul accesului, autentificarea multifactor, criptarea sau pseudonimizarea datelor sensibile, jurnalizarea accesărilor, precum și instruirea continuă a personalului în domeniul protecției datelor.

Pentru valorificarea infrastructurii și în vederea asigurării interoperabilității cu ecosistemul digital european, Programul prevede integrarea sistemelor informatice vamale cu următoarele platforme guvernamentale partajate:

1. **Identitate digitală și semnătură – MPass & EvoSign:** Pentru asigurarea interoperabilității cu platforma UUM&DS (Sistemul european de gestionare uniformă a utilizatorilor și semnătură digitală) a Uniunii Europene, nodul național de gestionare a identității și accesului (IAM-MD) va fi dezvoltat prin valorificarea infrastructurii existente. Astfel, serviciul guvernamental de autentificare și control al accesului – MPass, precum și serviciul de semnătură electronică mobilă – EvoSign, vor furniza funcționalitățile necesare de autentificare și semnare digitală, contribuind la integrarea sigură și eficientă a operatorilor economici în sistemele vamale europene.
2. **Notificări automate – MNotify:** Pentru fluxurile vamale ce implică trimiterea automată de confirmări, solicitări sau alerte către operatorii economici, se va asigura integrarea cu MNotify – platforma guvernamentală de notificări electronice (e-mail, SMS, push). Această soluție va asigura o experiență unitară utilizatorilor, în conformitate cu standardele serviciilor electronice publice.
3. În vederea consolidării capacității de audit și trasabilitate a sistemelor informatice vamale, Programul prevede direcționarea centralizată a jurnalelor de sistem și a probelor electronice generate de aplicațiile informatice ale Serviciului Vamal – inclusiv cele produse de nodul național IAM-Moldova și portalul vamal destinat operatorilor economici

– către **MLog**, serviciul guvernamental de jurnalizare a evenimentelor. Utilizarea acestei infrastructuri partajate permite stocarea unificată și sigură a log-urilor, în conformitate cu cerințele naționale privind securitatea cibernetică, și contribuie la eficientizarea activităților de monitorizare și control.

4. **Interoperabilitate cu registre guvernamentale – MConnect:** Sistemele vamale precum EORI (Sistemul de înregistrare și identificare a operatorilor economici), AEO (Sistemul operatorilor economici autorizați) și NCTS (Noul sistem computerizat de tranzit) vor fi interconectate cu registrele naționale (ex. licențe, coduri CAEN, statut fiscal) prin intermediul MConnect – platforma națională de interoperabilitate, evitând duplicarea soluțiilor tehnice și asigurând trasabilitate completă în fluxurile de date.
5. **Livrarea documentelor – MDelivery:** Pentru documentele vamale care nu dispun de versiuni digitale (ex. certificate de origine, decizii AEO sau extrase PoUS), se va oferi opțiunea de livrare fizică prin intermediul serviciului MDelivery, utilizat deja de alte autorități publice pentru gestionarea expedierilor către cetățeni sau companii.
6. **Arhivarea și partajarea documentelor – MDocs:** Documentele generate electronic în cadrul procedurilor vamale vor fi stocate în MDocs – platforma guvernamentală de găzduire și partajare a documentelor electronice. Această integrare va permite reutilizarea documentelor în cadrul altor procese administrative, evitând redundanțele și maximizând eficiența investițiilor publice.

Programul va utiliza și serviciul guvernamental de **plăți electronice (MPay)**, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 712/2020, pentru încasarea plăților aferente serviciilor prestate de Serviciul Vamal. Astfel, toate plățile efectuate de către persoanele fizice și juridice vor fi procesate prin contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor, asigurând un mecanism transparent, sigur și eficient de colectare a acestora.

Totodată, Programul va integra schimbul de date cu Sistemul informațional „**Catalogul semantic**”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 323/2021, ca parte a mecanismului național de interoperabilitate. Această integrare va permite standardizarea datelor și asigurarea compatibilității semantice între sistemele vamale și celelalte sisteme guvernamentale, inclusiv cele ale Uniunii Europene.

În cadrul procesului de modernizare a serviciilor publice, Serviciul Vamal va asigura interoperabilitatea și standardizarea serviciilor publice electronice prin utilizarea portalului guvernamental al serviciilor publice, componentă a Sistemului informațional „**Registrul de stat al serviciilor publice**”, pentru implementarea ghișeului unic. Aceasta permite ca toate serviciile publice electronice să fie gestionate centralizat și să respecte standardele naționale și europene de interoperabilitate. Conform prevederilor pct. 5 și pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 169/2021 și art. 16 alin. (4) din Legea nr. 234/2021 privind serviciile publice, toate serviciile noi vor fi înregistrate în Registrul de stat al serviciilor publice, facilitând astfel accesul cetățenilor și mediului de afaceri la servicii digitale standardizate și integrate.

Modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale ale Republicii Moldova în conformitate cu cerințele Uniunii Europene (UE) reprezintă o provocare majoră pentru facilitarea integrării economice și comerciale a țării în piața comună a UE. Această provocare derivă din nevoia de adaptare a infrastructurii tehnologice și legislative vamale la standardele europene pentru a asigura interoperabilitatea, securitatea și eficiența proceselor vamale. În contextul recunoașterii perspectivei europene a Republicii Moldova și obținerii statutului de țară candidată în 2022, procesul de aliniere a legislației și infrastructurii vamale la cerințele Codului Vamal al Uniunii Europene (UCC) devine o prioritate strategică. Sistemele informaționale vamale existente sunt fragmentate, ceea ce împiedică interoperabilitatea cu sistemele TIC ale UE, precum **NCTS** și **ITMS (Sistemul Integrat de Management al Tarifelor)**. Multe procese vamale sunt efectuate manual, ceea ce duce la ineficiențe, întârzieri și riscuri sporite de erori. Tehnologiile utilizate nu sunt conforme cu cerințele actuale de securitate și scalabilitate.

Obiectivul general al prezentului Program este Dezvoltarea și implementarea unui sistem vamal modern, digital și interoperabil, aliniat cu cerințele Uniunii Europene, care să eficientizeze

procesele vamale, să sporească transparența și să susțină integrarea Republicii Moldova în spațiul vamal european. Scopul acestui document este de a moderniza și armoniza sistemele informaționale vamale ale Republicii Moldova cu cele ale Uniunii Europene până în anul 2030, asigurând interoperabilitatea, securitatea și eficiența proceselor vamale. În acest context, un obiectiv esențial este crearea unui sistem vamal digitalizat, interoperabil cu sistemele Uniunii Europene, cum ar fi **NCTS**, **ITMS**, **EORI** și **TARIC** (Sistemul Informațional Tariful Integrat), care să permită reducerea timpului de procesare și creșterea eficienței controalelor vamale. Acest obiectiv va fi atins prin implementarea a cel puțin cinci noi sisteme IT integrate în procesul vamal și prin reducerea cu 30% a timpului de vămuire la frontieră, minimalizarea interacțiunii mediului de afaceri cu funcționarul vamal, contribuind astfel la fluidizarea traficului și optimizarea fluxului de mărfuri.

Implementarea acestui Program se va realiza în conformitate cu prevederile *Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2025/512 al Comisiei Europene din 13 martie 2025 privind modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea și utilizarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații în temeiul Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului*, care stabilește standardele tehnice pentru dezvoltarea și utilizarea sistemelor electronice de schimb și stocare a informațiilor vamale. Programul va sprijini modernizarea infrastructurii TIC vamale pentru a permite schimbul rapid și securizat de date între autoritățile vamale ale Republicii Moldova și cele ale Uniunii Europene.

Acest program se aliniază cu prioritățile strategice ale Guvernului Republicii Moldova și cu documentele de planificare naționale, în special cu Planul de Acțiuni pentru Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025-2029, care pune un accent semnificativ pe modernizarea proceselor vamale și digitalizarea administrației publice. De asemenea, Programul contribuie direct la prevenirea și combaterea contrabandei, fraudelor fiscale și a corupției, prin implementarea unor sisteme avansate de gestionare a riscurilor, reducerea interacțiunii directe cu funcționarul vamal.

Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 va sprijini obiectivele strategice ale Guvernului privind integrarea în piața unică europeană și va contribui la creșterea economică a Republicii Moldova, în concordanță cu *Planul de Creștere Economică (GROWTH PLAN)*, prin:

- **Integrarea în piața digitală:** Digitalizarea proceselor vamale pentru o conectivitate mai rapidă cu infrastructura digitală a Uniunii Europene.
- **Facilitarea conexiunilor comerciale și de transport:** Automatizarea procedurilor vamale pentru eficientizarea comerțului transfrontalier.
- **Libera circulație a mărfurilor:** Implementarea soluțiilor digitale pentru eliminarea barierelor administrative și reducerea timpilor de procesare vamală.
- **Accesul la zona unică de plăți în euro (SEPA):** Crearea unui sistem de gestionare a plăților vamale și fiscale compatibil cu sistemele UE.

Programul se aliniază la *Componenta 5: Politici fiscale și vamale și administrarea veniturilor*, din *Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023-2030* aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr. 71/2023*, și are ca scop:

- Digitalizarea proceselor vamale pentru reducerea costurilor administrative și a timpului de procesare a declarațiilor vamale.
- Implementarea unor soluții de automatizare care vor sprijini colectarea veniturilor bugetare și reducerea evaziunii fiscale.
- Alinierea legislației vamale și fiscale la directivele UE privind TVA și accize.
- Optimizarea schimbului de informații între autoritățile fiscale și vamale pentru a crește transparența și responsabilitatea administrației vamale.
- Reducerea costurilor de conformitate pentru întreprinderi și facilitarea investițiilor naționale și străine.

CAPITOLUL II

ANALIZA SITUAȚIEI

Republica Moldova se află într-un proces de transformare strategică, în care alinierea sistemelor sale publice – inclusiv cel vamal – la standardele Uniunii Europene devine o prioritate națională. Sistemul vamal, în particular, joacă un rol esențial în facilitarea comerțului, protecția intereselor economice și combaterea fraudelor transfrontaliere. Cu toate acestea, infrastructura digitală vamală existentă este depășită, fragmentată și insuficientă și nu corespunde criteriilor și cerințelor moderne de interoperabilitate și securitate.

În prezent, Serviciul Vamal al Republicii Moldova se confruntă cu provocări majore privind alinierea sistemelor informaționale la cerințele Uniunii Europene, atât din punct de vedere tehnologic, cât și operațional și instituțional.

▪ **Situația actuală a sistemului informațional vamal**

În prezent, sistemele informaționale vamale ale Republicii Moldova sunt dezvoltate izolat, ceea ce limitează capacitatea de comunicare și schimb de date în timp real cu autoritățile vamale ale Uniunii Europene. Majoritatea proceselor sunt încă realizate manual, ceea ce generează întârzieri, costuri suplimentare și un grad ridicat de eroare. Infrastructura TIC nu oferă suport pentru scalabilitate și securitate la nivelul cerut de sistemele europene interconectate.

▪ **Principalele provocări identificate:**

1. **Lipsa interoperabilității** – Sistemele vamale naționale nu sunt integrate cu platformele UE precum NCTS sau ITMS, fapt ce îngreunează circulația transfrontalieră și verificarea documentelor în timp real.
2. **Automatizarea insuficientă** – Procesele manuale conduc la întârzieri în vămuire, efort birocratic crescut și riscuri administrative.
3. **Tehnologie învechită** – Sistemele actuale nu îndeplinesc cerințele moderne privind securitatea informatică și performanța.

▪ **Cadrul legislativ incomplet** – Lipsa unor reglementări armonizate cu UCC (Codul Vamal al UE) împiedică digitalizarea integrală și conformitatea juridică.

▪ **Impactul transformării digitale**

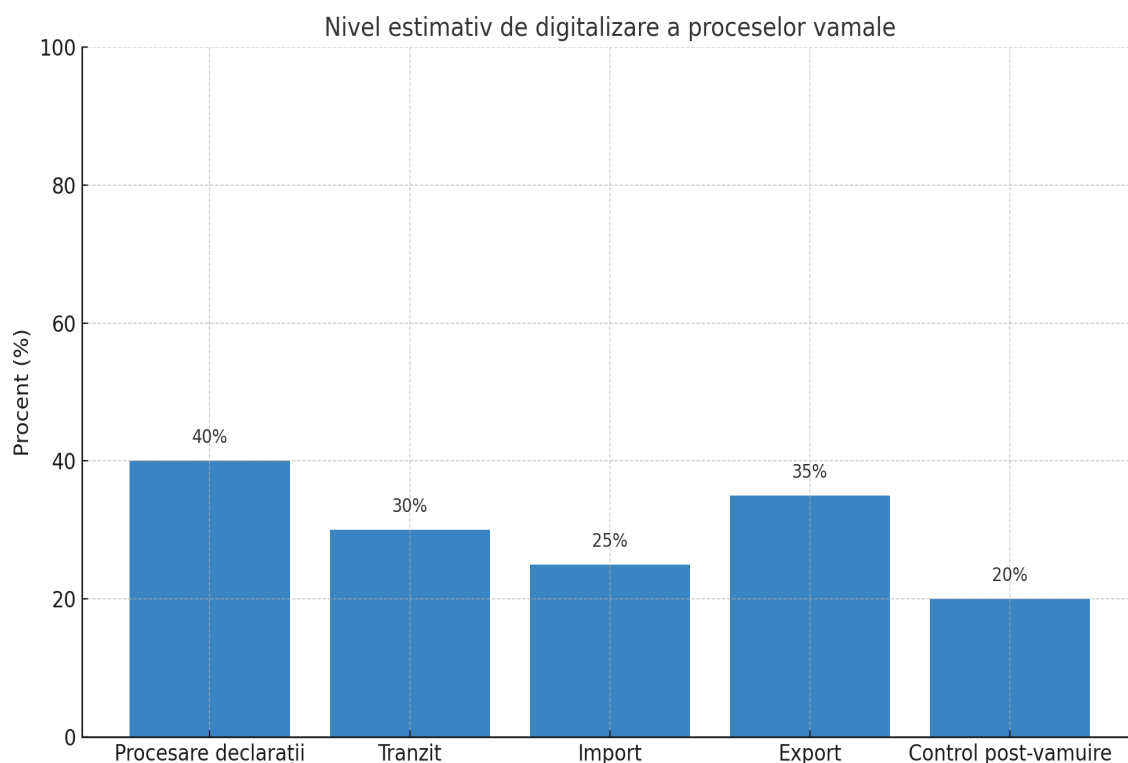
Alinierea la cerințele europene, în special la UCC, este esențială pentru integrarea Republicii Moldova în piața unică europeană. Implementarea unui sistem vamal complet digitalizat va contribui direct la:

- **Creșterea eficienței** prin reducerea timpilor de procesare și accelerarea fluxului de mărfuri;
- Reducerea riscurilor de fraudă și evaziune fiscală **prin mecanisme automate de analiză a riscurilor;**
- Securitatea și conformitatea **cu standardele TIC ale Uniunii Europene, sporind protecția datelor și reziliența la atacuri cibernetice.**

▪ **Nivelul actual de digitalizare a proceselor vamale**

Conform evaluărilor interne, majoritatea proceselor vamale esențiale sunt în continuare parțial digitalizate.

Figura 1: Nivel estimativ de digitalizare a proceselor vamale

Tabelul 1: Stadiul conectivității cu sistemele vamale ale UE

Sistem UE relevant	Status actual în RM	Nivel de interoperabilitate	Observații
NCTS (tranzit)	În implementare	Parțial	Pilotare NCTS faza 6 în curs
AES (export)	Neimplementat	Inexistent	Planificat pentru 2025–2026
AIS (import)	Neimplementat	Inexistent	Planificat pentru 2025–2026
EORI	Neimplementat	Inexistent	Necesită integrare în fluxul național

Tabelul 2: Principalele lacune și deficiențe identificate

Domeniu	Problemă principală	Consecințe
Infrastructură IT	Echipamente învechite, lipsă de redundanță	Timp de procesare ridicat, riscuri operaționale
Cadru legislativ	Nealinieră cu Codul Vamal UE (UCC)	Întârzieri în aplicarea soluțiilor digitale
Resurse umane IT	Resurse umane limitate	Capacitate redusă de implementare și mentenanță
Colaborare interinstituțională	Lipsă de sincronizare între autorități	Suprapuneri, întârzieri și incoerență

▪ **Probleme critice în infrastructura IT și securitate**

Infrastructura IT existentă nu poate susține un sistem vamal modern. Printre provocările

cele mai grave se numără: lipsa serverelor redundante; vulnerabilități cibernetice identificate de audituri externe; insuficiența capacităților de stocare și procesare a datelor.

▪ **Capacitate instituțională și resurse umane limitate**

Serviciul Vamal se confruntă cu dificultăți în menținerea unei echipe IT stabile și bine pregătite: număr insuficient de specialiști TIC certificați; lipsa programelor sistematice de formare profesională; salarizare necompetivă.

▪ **Cadrul legislativ neadaptat**

Chiar dacă Republica Moldova a adoptat Codul Vamal în concordanță cu Codul Vamal al Uniunii Europene (UCC), lipsesc încă: reglementări secundare pentru aplicarea digitală a acestuia; standarde de arhivare electronică și schimb de date în format structurat.

▪ **Necesitatea reformei și justificarea Programului**

Reforma sistemului vamal digital din Republica Moldova este una imperativă și urgentă, atât din perspectiva angajamentelor asumate față de Uniunea Europeană, cât și din nevoia de a susține dezvoltarea economică internă, competitivitatea mediului de afaceri și combaterea eficiență a fraudelor vamale.

În prezent, funcționarea sistemului vamal este afectată de o serie de deficiențe structurale și tehnologice care împiedică desfășurarea eficientă, sigură și transparentă a activităților specifice. Printre cele mai semnificative limitări identificate se numără:

- procese manuale, lente și expuse erorilor umane;
- lipsa interconectării cu rețelele europene;
- infrastructură IT învechită, fără redundanță sau capacitate de recuperare în caz de dezastru;
- capacitate administrativă limitată în domeniul IT și al managementului de proiecte digitale.

Toate aceste aspecte generează **pierderi de timp, costuri administrative ridicate**, o experiență neprietenoasă pentru operatorii economici și riscuri ridicate de **fraudă, corupție și neconformitate fiscală**. În același timp, ele împiedică autoritățile să implementeze un control eficient și predictibil asupra fluxurilor de mărfuri și asupra obligațiilor fiscale aferente acestora.

Pe de altă parte, aderarea Republicii Moldova la spațiul european și integrarea în rețelele digitale ale UE implică **alinieră deplină la standardele și arhitecturile informatice stabilite de Codul Vamal al Uniunii Europene (UCC)** și de Planul Strategic Multianual al Comisiei Europene (MASP-C). Nerespectarea acestor cerințe ar putea compromite perspectivele de integrare, ar limita accesul la fonduri europene și ar reduce capacitatea țării de a participa la tranzacțiile comerciale internaționale în regim digitalizat.

Reforma propusă prin acest Program este **complet justificată și sustenabilă**, întrucât:

- permite crearea unui **mediu vamal digitalizat și sigur**, capabil să gestioneze integrat toate fluxurile comerciale și decizionale;
- asigură **interoperabilitatea cu sistemele informatice ale Uniunii Europene**, inclusiv NCTS, AES, AIS, CDS, EORI, etc.;
- facilitează **colectarea eficientă a veniturilor publice** și reducerea evaziunii fiscale;
- contribuie la **modernizarea administrației publice**, prin implementarea principiilor de e-guvernare;
- sprijină **mediul de afaceri**, prin reducerea sarcinilor administrative, predictibilitate și acces la proceduri simplificate;
- consolidează **capacitatea de prevenire și combatere a contrabandei și a criminalității transfrontaliere**.

Prin urmare, implementarea acestui Program nu reprezintă doar o necesitate tehnică, ci o **strategie fundamentală pentru transformarea Serviciului Vamal într-o instituție modernă, digitală, europeană**, în serviciul cetățeanului și al economiei naționale. Reforma propusă va permite Republicii Moldova să devină un **actor predictibil, sigur și integrat** în arhitectura digitală a spațiului economic european.

CAPITOLUL III

OBIECTIVELE PROGRAMULUI

În vederea alinierii sistemului vamal al Republicii Moldova la standardele Uniunii Europene și pentru a răspunde necesităților tot mai stringente de digitalizare, eficientizare și securizare a proceselor vamale, Programul stabilește o serie de obiective fundamentale. Acestea derivă din angajamentele asumate prin Planul de Acțiuni pentru Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025–2030, din Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice 2023–2030, precum și din cerințele stabilite prin Planul Strategic Multianual pentru Vamă al Comisiei Europene (MASP-C).

Scopul elaborării Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu cele ale Uniunii Europene este de a moderniza și armoniza sistemele informaționale vamale ale Republicii Moldova cu cele ale Uniunii Europene până în anul 2030, asigurând interoperabilitatea, securitatea și eficiența proceselor vamale.

Obiectivele Programului sunt construite pe cinci piloni strategici care acoperă toate dimensiunile esențiale ale modernizării administrației vamale: infrastructură IT, procese operaționale, suport pentru mediul de afaceri, cadru normativ și dezvoltarea resursei umane. Acestea vizează implementarea integrală a unui sistem vamal digital, sigur și interoperabil, care să faciliteze comerțul legal, să asigure colectarea eficientă a veniturilor și să susțină integrarea Republicii Moldova în spațiul vamal european.

1. Dezvoltarea unui CDPS modern, integrat și coerent

Acest obiectiv urmărește realizarea unei reforme structurale și funcționale a administrației vamale prin integrarea tehnologiilor digitale moderne în toate procesele vamale esențiale. Prin dezvoltarea unui sistem electronic vamal complet (CDPS – Customs Decision Processing System), interoperabil cu rețelele informatice ale Uniunii Europene, Serviciul Vamal al Republicii Moldova își propune să asigure transparență, eficiență operațională, securitate informatică sporită și alinierea deplină la reglementările europene în materie de vamă.

Implementarea acestui obiectiv contribuie la crearea unui mediu digital unitar, care facilitează conectarea în timp real la sistemele vamale europene (precum NCTS, AES, AIS, EORI, AEO), automatizează schimbul de date între autorități și operatorii economici și permite gestionarea integrată a proceselor de declarare, control și autorizare vamală. În plus, sistemul va include elemente de identificare și autentificare electronică, precum și semnătură digitală, consolidând astfel încrederea și securitatea în interacțiunea digitală dintre stat și mediul de afaceri.

Prin atingerea acestui obiectiv, Serviciul Vamal va reduce timpii de procesare a declarațiilor, va minimiza riscurile de eroare umană și va crea un cadru favorabil pentru integrarea economică cu spațiul comunitar, facilitând comerțul transfrontalier și stimulând competitivitatea economică a țării.

Astfel, pentru realizarea acestui obiectiv general sunt formulate următoarele obiective specifice:

- 1.1 Dezvoltarea unui nou CDPS moldovenesc în conformitate cu cerințele MASP UE pentru crearea unui mediu electronic la nivelul UE**
- 1.2 Modernizarea sistemelor de control vamal și management al riscurilor**
- 1.3 Optimizarea și digitalizarea procedurilor speciale**
- 1.4 Dezvoltarea sistemului de accize**

2. Modernizarea CSRM (proces de afaceri legate de UE și non-UE)

Reforma digitală nu poate fi realizată fără o transformare internă profundă. Prin urmare, al doilea obiectiv prevede digitalizarea proceselor de suport intern (resurse umane, achiziții, buget, logistică), printr-un sistem ERP adaptat nevoilor vamale. De asemenea, toate procedurile speciale

(perfecționare activă, pasivă, admitere temporară etc.) vor fi digitalizate integral, cu respectarea standardelor INF-STP și INF-SP. Sistemele de management al riscurilor, combaterea fraudei și alocarea automată a cotelor tarifare vor fi consolidate prin implementarea AFIS, COPIS și TQS, în paralel cu dezvoltarea unui sistem integrat de management al resurselor (fizice, IT și umane). Aceste acțiuni vor contribui la eficiența operațională și vor reduce birocrăția

Prin urmare, în vederea realizării acestui obiectiv general, sunt formulate următoarele obiective specifice:

2.1 Dezvoltarea unui Sistem informatic pentru toate procesele de asistență, cum ar fi resurse umane, achiziții, finanțe, ERP etc.

2.2 Optimizarea și digitalizarea procedurilor speciale

2.3 Implementarea unui sistem integrat de management al resurselor Asigurarea sustenabilității și securității infrastructurii vamale prin investiții strategice, protecția datelor și suport digital avansat pentru toate procesele vamale

3. Susținerea digitalizării proceselor mediului de afaceri

Într-un context economic în care competitivitatea și viteza sunt esențiale, este vital ca relația dintre vamă și operatorii economici să fie digitalizată complet. Acest obiectiv urmărește dezvoltarea unor soluții IT moderne care să ofere servicii electronice eficiente mediului de afaceri – prin crearea de platforme ușor de utilizat, disponibile non-stop și integrate cu sistemele UE. Se va dezvolta un sistem de suport tehnic (help desk) de tip multi-nivel, se vor introduce funcționalități digitale în procesul de comunicare și se va asigura conectivitatea în timp real pentru solicitările de autorizare, plata electronică și gestionarea deciziilor vamale. Prin aceste măsuri, se va asigura transparența și predictibilitatea regimurilor vamale, precum și reducerea costurilor de conformare pentru agenții economici

Astfel, în vederea realizării acestui obiectiv general, sunt formulate următoarele obiective specifice:

3.1 Îmbunătățirea suportului pentru procesele de afaceri ale CSRM

3.2 Alocarea strategică a resurselor pentru întreținerea și modernizarea infrastructurii IT și fizice

3.3 Dezvoltarea unui sistem de siguranță și securitate a datelor, precum și a unei capacități de recuperare a datelor în caz de dezastru sau în caz de urgență

4. Actualizarea documentelor strategice IT, susținerea cadrului legal și politicilor de securitate

Digitalizarea serviciului vamal presupune nu doar sisteme informatice performante, ci și un cadru normativ și strategic bine fundamentat. În acest sens, se va dezvolta o arhitectură de întreprindere IT care să ghideze toate proiectele IT viitoare și să asigure compatibilitatea acestora cu standardele europene. Vor fi revizuite și actualizate regulamentele interne, politicile de securitate, protocoalele de acces la date și regulile de guvernare IT. De asemenea, se va crea un registru centralizat al proiectelor IT și al documentației aferente, pentru o monitorizare mai riguroasă a conformității și a eficienței investițiilor publice. În vederea realizării acestui obiectiv general este formulat următorul obiectiv specific:

4.1 Dezvoltarea cadrului de arhitectură de întreprindere

5. Îmbunătățirea abilităților IT și reținerea personalului IT

Succesul transformării digitale depinde în mod direct de capitalul uman. Din acest motiv, Programul propune consolidarea continuă a capacităților profesionale ale angajaților IT din cadrul SVRM (Serviciul Vamal al Republicii Moldova). Se vor organiza cursuri specializate în domenii precum interoperabilitate, securitate cibernetică, dezvoltare software și management de proiecte. Totodată, se vor crea pachete motivaționale și o politică de salarizare competitivă pentru a reduce fluctuația personalului și pentru a atrage specialiști calificați. Astfel, în vederea realizării acestui obiectiv general, este formulat următorul obiectiv specific:

5.1 Angajații CSRM dețin abilitățile IT necesare.

Strategii Cheie și KPI-uri pentru implementarea cu succes a Programului

Tabelul nr.3 prezintă indicatorii cheie de performanță (KPI) care vor fi utilizați pentru a măsura eficiența și eficacitatea implementării strategiilor cheie în cadrul SVRM:

Strategii Cheie	KPI
Asigurarea implementării unei CDPS moderne, integrate și eficiente folosind abordarea SOA în conformitate cu MASP-C UE.	Nivelul de aplicabilitate a instrucțiunilor de interoperabilitate și interconectivitate în noile sisteme implementate.
Promovarea continuă de modernizare a SVRM pentru toate formalitățile vamale, inclusiv cele prevăzute în procesul de integrare UE.	- Numărul de sisteme dezvoltate pentru a crește eficiența încurajând astfel nevoile comunității de afaceri. - Numărul de sisteme utilizate de/de la organele guvernamentale și/sau comunitatea de afaceri.
Îmbunătățirea mediului IT pentru a susține procesele de afaceri ale utilizatorilor interni și externi. Îmbunătățirea infrastructurii tehnologice prin garantarea securității datelor și a sistemului cu proceduri de recuperare în caz de dezastru.	- Scăderea timpului necesar pentru procedurile vamale (Indicator de eliberare). - Gradul de conformitate cu politicile guvernamentale de digitalizare și e-Transformare a guvernării.
Îmbunătățirea abilităților IT ale funcționarilor vamali și rata de reținere a acestui personal.	- Calitatea și numărul de programe de formare profesională implementate. - Nivelul de retenție a personalului TIC. - Salarizarea conformă cu noile standarde și cerințe TIC pentru a atrage și menține personalul.

Pentru a accelera transformarea digitală a SVRM și a automatiza complet procesele, este necesar să fie întreprinse o serie de măsuri. Aceste măsuri includ:

- **Implementarea schimbului electronic de informații între SVRM și subdiviziunile teritoriale:** Această măsură va asigura o comunicare rapidă și eficientă între toate părțile implicate în procesele vamale, reducând timpul de procesare și erorile umane.

- **Asigurarea accesului de la distanță la serviciile vamale:** Persoanele fizice și juridice vor putea accesa toate serviciile vamale în mod electronic, fără a fi necesară prezența fizică, ceea ce va îmbunătăți semnificativ experiența utilizatorului și va crește eficiența operațională.

SVRM va continua să se concentreze pe următoarele domenii strategice pentru a asigura conformitatea cu standardele UE:

- **Reproiectarea proceselor de vămuire pentru a facilita implementarea unui mediu fără hârtie:** Transformarea digitală completă a proceselor vamale va include eliminarea utilizării documentelor pe hârtie, înlocuindu-le cu soluții complet electronice. Aceasta va facilita schimbul rapid și sigur de informații între SVRM, operatorii economici și autoritățile vamale din alte state membre ale UE. Acest proces de reproiectare va implica adoptarea celor mai bune practici din cadrul Uniunii Europene, precum și ajustarea reglementărilor naționale pentru a sprijini acest mediu digitalizat.

- **Desfășurarea activităților de instruire specifice pentru personalul din domeniul IT al SVRM:** Odată cu creșterea complexității sistemelor informaționale și a cerințelor de interoperabilitate cu sistemele vamale europene, va fi necesară instruirea continuă a personalului IT al SVRM. Acest lucru va include cursuri avansate de formare în domeniul tehnologiilor vamale, securitatea cibernetică și gestionarea sistemelor informaționale integrate la nivel european. Prin îmbunătățirea competențelor personalului, SVRM va putea să gestioneze în mod eficient noile sisteme și să asigure o integrare fără probleme cu sistemele UE.

- **Implementarea unui sistem informațional compatibil cu cel al UE pentru validarea automată a declarațiilor vamale:** Un sistem automatizat de validare a declarațiilor vamale va reduce timpul necesar pentru procesarea acestora și va contribui la îmbunătățirea eficienței operaționale. Acest sistem va trebui să fie complet compatibil cu standardele și specificațiile tehnice ale sistemelor informaționale vamale europene, asigurând astfel interoperabilitatea și interconectivitatea între SVRM și statele membre ale UE.

- **Finalizarea implementării Noului Sistem Computerizat de Tranzit (NCTS):** Acest sistem este esențial pentru a permite tranzitul comun și securizat al mărfurilor între Republica Moldova și Uniunea Europeană. NCTS va simplifica formalitățile vamale legate de tranzitul mărfurilor și va asigura o urmărire mai eficientă a transporturilor pe teritoriul Republicii Moldova. Finalizarea implementării NCTS va consolida cooperarea vamală între Republica Moldova și statele membre ale UE, contribuind astfel la facilitarea comerțului internațional și la respectarea standardelor vamale europene.

În stabilirea obiectivelor specifice pentru implementarea proceselor vamale electronice și fără hârtie, forța motrice este misiunea generală a SVRM, care include sarcinile sale principale:

- **Asigurarea implementării politicii vamale de stat, cu accent pe:**
 - Securitatea vamală și protecția intereselor Republicii Moldova;
 - Crearea de condiții favorabile pentru dezvoltarea activităților economice externe;
 - Menținerea unui echilibru adecvat între controlul vamal și simplificarea comerțului legal, asigurând în același timp protecția împotriva riscurilor de securitate și fraude.
- **Prevenirea infracțiunilor vamale și combaterea contrabandei:**
 - Implementarea de măsuri de contracarare a activităților de contrabandă și de încălcare a regulilor vamale;
 - Asigurarea respectării legislației vamale prin acțiuni de prevenire și sancționare a comportamentelor ilegale.

Pentru a sprijini aceste misiuni generale, SVRM va continua să dezvolte și să exploateze sisteme informaționale vamale și de comunicații securizate, integrate și accesibile, compatibile cu cele europene. Scopul acestor sisteme este de a facilita procesul de circulație a mărfurilor către și dinspre Republica Moldova, în special în relația cu țările Uniunii Europene, și de a minimiza riscurile de securitate și financiare.

1. Sistemul de decizii vamale (CDS/SDV)

1.1 Proiectul urmărește armonizarea proceselor legate de cererea de decizie vamală, luarea deciziilor și gestionarea deciziilor prin standardizarea și gestionarea electronică a datelor de cerere și de decizie/autorizare în întreaga Uniune. Proiectul se referă la deciziile naționale și ale mai multor state membre definite de UCC și acoperă componentele sistemului dezvoltate central la nivelul Uniunii și integrarea cu componentele naționale, în cazul în care statele membre au optat pentru aceasta. Acest sistem transeuropean facilitează consultările în timpul perioadei de luare a deciziilor și gestionarea procesului de autorizare.

SDV permite comunicarea între Serviciul Vamal, operatorii economici și alte persoane în scopul prezentării și prelucrării cererilor și deciziilor, precum și în scopul gestionării deciziilor referitoare la autorizații, și anume a modificărilor, revocărilor, anulărilor și suspendărilor.

1.2 SDV este alcătuit din următoarele componente comune:

- a) un portal al operatorilor economici;
- b) un sistem de gestionare a deciziilor vamale (*în continuare* – „CDMS”);
- c) servicii de informații despre clienți (*în continuare* – CRS).

1.3 SDV este utilizat în scopul transmiterii și al prelucrării următoarelor cereri de autorizații, precum și în scopul gestionării deciziilor referitoare la cereri sau autorizații:

- (a) autorizația de simplificare a determinării sumelor care fac parte din valoarea în vamă a mărfurilor;
- (b) autorizația de furnizare a unei garanții globale, cuprinzând o eventuală reducere sau exonerare;

- (c) autorizația de amânare a plății taxelor vamale datorate, în măsura în care permisiunea nu este acordată în legătură cu o singură operațiune;
- (d) autorizația pentru exploatarea spațiilor de depozitare temporară;
- (e) autorizația de instituire a unor servicii de transport maritim regulat;
- (f) autorizația pentru statutul de emitent autorizat;
- (g) autorizația de utilizare regulată a unei declarații simplificate;
- (h) autorizația de vămuire centralizată;
- (i) autorizația de depunere a unei declarații vamale prin înscrierea de date în evidențele declarantului, inclusiv pentru regimul de export;
- (j) autorizația de autoevaluare;
- (k) autorizația de utilizare a regimului de perfecționare activă;
- (l) autorizația de utilizare a regimului de perfecționare pasivă;
- (m) autorizația de utilizare a regimului de destinație finală;
- (n) autorizația de utilizare a regimului de admitere temporară;
- (o) autorizația de exploatare a spațiilor de depozitare pentru antrepoziterea vamală a mărfurilor;
- (p) autorizația pentru statutul de destinatar agreat pentru operațiuni TIR;
- (q) autorizația pentru statutul de expeditor agreat pentru regimul de tranzit;
- (r) autorizația de utilizare a unor sigilii speciale;
- (s) autorizația de utilizare a unei declarații de tranzit cu un set de date redus;
- (t) autorizația de utilizare a unui document electronic de transport ca declarație vamală.

1.4 Componentele comune ale SDV sunt utilizate pentru cererile și autorizațiile menționate la punctul 1.3, precum și pentru gestionarea deciziilor referitoare la acele cereri și autorizații.

1.5 SDV nu este utilizat pentru alte cereri, autorizații sau decizii decât cele enumerate la punctul 1.1.

1.6 Autentificarea și verificarea accesului operatorilor economici și al altor persoane în scopul accesului la componentele SDV se efectuează utilizând sistemul UUM&DS.

Pentru ca funcționarii vamali să fie autentificați și să poată avea acces la componentele SDV, abilitarea acestora de a acționa în această calitate trebuie să fie înregistrată în sistemul UUM&DS.

1.7 Portalul vamal pentru comercianți este un punct de intrare în SDV pentru operatorii economici și alte persoane. Portalul vamal pentru comercianți este interoperabil cu CDMS.

1.8 Portalul vamal pentru comercianți este utilizat pentru cererile și autorizațiile menționate la punctul 1.3, precum și pentru gestionarea deciziilor referitoare la acele cereri și autorizații.

1.9 Serviciul de informații despre clienți (ASYCUDA) este utilizat pentru stocarea datelor referitoare la autorizațiile menționate la punctul 1.3, precum și a deciziilor referitoare la acele autorizații, și permit consultarea, reproducerea și validarea respectivelor autorizații prin alte sisteme electronice.

1.10 Serviciul de informații despre clienți (ASYCUDA) este utilizat pentru stocarea datelor referitoare la înregistrările din sistemul REX și permit consultarea, reproducerea și validarea respectivelor înregistrări prin alte sisteme electronice.

1.11 Serviciul de informații despre clienți (ASYCUDA) este utilizat pentru stocarea datelor din sistemele EORI, ITOE și AEO și permit consultarea, reproducerea și validarea datelor respective prin alte sisteme electronice.

1.12 CDMS este utilizat de Serviciul Vamal pentru prelucrarea cererilor și a autorizațiilor menționate la punctul 1.3 din prezentul Program, precum și pentru gestionarea deciziilor referitoare la acele cereri și autorizații, pentru a verifica îndeplinirea condițiilor de

acceptare a unei cereri și de luare a unei decizii.

2. Implementarea unui sistem național de gestionare a identității și accesului (IAM-MD) și integrarea cu sistemul european de gestionare uniformă a utilizatorilor și semnătură digitală (UUM&DS).

2.1 Sistemul **IAM-MD** va permite comercianților să acceseze noi servicii la nivel național și UE, inclusiv servicii centrale, în conformitate cu politicile de securitate, prevederile legale și responsabilitățile operaționale.

Gestionarea uniformă a utilizatorilor și Semnătura Digitală este integrat în portalurile sistemelor în cauză și include suport pentru gestionarea identității, accesului și utilizatorilor în conformitate cu politicile de securitate necesare.

Sistemul UUM&DS permite comercianților să acceseze noi servicii la nivelul UE, inclusiv servicii centrale, în conformitate cu politicile de securitate, prevederile legale și responsabilitățile operaționale. Gestionarea uniformă a utilizatorilor și Semnătura Digitală este integrat în portalurile sistemelor în cauză și include suport pentru gestionarea identității, accesului și utilizatorilor în conformitate cu politicile de securitate necesare.

Sistemul UUM&DS este alcătuit din următoarele componente comune:

- (a) un sistem de gestionare a accesului;
- (b) un sistem de gestionare administrativă.

2.2 Sistemul UUM&DS este utilizat pentru a se asigura autentificarea și verificarea accesului operatorilor economici și al altor persoane, cu scopul de a avea acces la EUCTP, componentele comune ale SDV, ale sistemului ITOE, ale sistemului AEO, ale sistemului INF SP, ale sistemului REX, ale sistemului PoUS și ICS.

2.3 Serviciul Vamal instituie un sistem de gestionare a identității și accesului, pentru a asigura:

- (a) o înregistrare și o stocare securizată a datelor de identificare ale operatorilor economici și ale altor persoane;
- (b) un schimb securizat al datelor de identificare semnate și criptate ale operatorilor economici și ale altor persoane.

3. Dezvoltarea sistemului național ITMS-MD compatibil cu sistemul EU ITMS (Sistemul Integrat de Management al Tarifelor) în vederea integrării acestora, pentru a face schimb de informații tarifare între Comisia UE și Serviciul Vamal al Republicii Moldova; folosirea acelorași coduri/documente UE, menținând temporar tarifele moldovenești. În acest fel, Moldova poate avea acces la informațiile vamale din UE și, în același timp, continuă să aplice taxele și măsurile vamale moldovenești.

Sistemul național **ITMS-MD** trebuie să conțină următoarele componente în conformitate cu specificațiile tehnice CE: **TARIM, TQS, Surveillance 3, CLASS**

4. Sistemul de înregistrare și identificare a operatorilor economici (EORI)

4.1 Sistemul EORI permite o înregistrare și o identificare unică a operatorilor economici și a altor persoane. Scopul numărului EORI-MD este de a avea un cod unic de identificare care ar trebui să fie recunoscut de toate autoritățile vamale comunitare. Sistemul informatic EORI permite gestionarea centralizată a datelor de identificare și înregistrare a Operatorilor Economici, stocarea datelor la nivel central, replicarea acestora în statele membre și furnizarea de servicii online pentru consultare. Sistemul a fost implementat ca „dezvoltare hibridă”. SI EORI își propune să actualizeze sistemul existent EOS/EORI și serviciul web EOS pentru a implementa toate modificările legale necesare.

4.2 Sistemul EORI este utilizat de Serviciul Vamal în următoarele scopuri:

- (a) pentru a primi datele pentru înregistrarea operatorilor economici și a altor persoane;
- (b) pentru a stoca datele referitoare la înregistrarea și identificarea operatorilor economici și a altor persoane;

(c) pentru a pune datele EORI la dispoziția altor state.

4.3 Sistemul EORI este interoperabil cu toate celelalte sisteme electronice în care se utilizează numărul EORI.

5. Sistemul operatorilor economici autorizați (AEO)

5.1 Sistemul informatic AEO-MD permite autorității vamale să gestioneze în mod digitalizat cererile AEO, de la acceptare până la respingere sau eliberarea autorizației AEO, întregul ciclu de viață al acestora, inclusiv suspendarea, revocarea, retragere și reevaluare. Managementul AEO la nivel european este acoperit integral de EOS Central UI (pentru back office) și eAEO -STP (pentru operatorii economici).

La nivel național este necesar dezvoltarea posibilităților de acces la interfața utilizatorului sistemului central EOS prin intermediul CCN și a sincroniza informațiile între sistemele național și central pentru gestionare eficientă AEO.

Conceptul de Operatori Economici Autorizați (AEO) a fost introdus prin modificările de securitate aduse legislației comunitare. Sistemul informatic AEO permite autorităților vamale competente ale statelor membre să gestioneze central cererile AEO, de la acceptare până la respingere sau eliberarea autorizației AEO, întregul ciclu de viață al acestora, inclusiv suspendarea, revocarea, retragerea suspendării, anularea revocării, suspendarea revocării, revocare, suspendare, retragere și reevaluare. Obiectivul proiectului „Upgrade Operatorii Economici Autorizați (AEO) UCC” este îmbunătățirea proceselor operaționale legate de cererile și autorizațiile AEO având în vedere modificările prevederilor legale ale UCC.

Sistemul AEO permite comunicarea între Serviciul Vamal, operatorii economici și alte persoane în scopul prezentării și prelucrării cererilor AEO și al acordării de autorizații AEO, precum și în scopul gestionării oricărui eveniment ulterior care ar putea avea efecte asupra deciziei inițiale.

5.2 Sistemul AEO este utilizat pentru transmiterea, schimbul, prelucrarea și stocarea de informații referitoare la cereri și decizii AEO sau la orice eveniment ulterior care ar putea avea efecte asupra deciziei inițiale.

5.3 Autentificarea și verificarea accesului operatorilor economici și al altor persoane în scopul accesului la componentele sistemului AEO se efectuează utilizând sistemul UUM&DS.

Pentru ca funcționarii vamali să fie autentificați și să poată avea acces la componentele sistemului AEO, abilitarea acestora de a acționa în această calitate trebuie să fie înregistrată în sistemul UUM&DS.

5.4 Portalul vamal pentru comercianți pentru AEO comunică cu EUCTP, în cazul în care EUCTP este un punct de intrare în sistemul AEO pentru operatorii economici și alte persoane.

5.5 Portalul vamal pentru comercianți pentru AEO este utilizat pentru transmiterea și schimbul de informații referitoare la cereri și decizii AEO sau la orice eveniment ulterior care ar putea avea efecte asupra deciziei inițiale.

5.6 Sistemul AEO este interoperabil cu Portalul vamal pentru comercianți.

6. Sistemul de control al importurilor

6.1 Sistemul existent de control al importurilor faza 1 (ICS) automatizează formalitățile vamale privind intrarea mărfurilor pe teritoriul vamal al Uniunii în ceea ce privește analiza riscului de siguranță și securitate. Proiectul „Îmbunătățirea sistemelor naționale de control al importurilor (UCC)” își propune să consolideze siguranța și securitatea lanțului de aprovizionare pentru toate modurile de transport și în special mărfurile transportate pe cale aeriană, prin îmbunătățirea calității datelor, a înregistrării datelor, a disponibilității datelor și a partajării datelor în ceea ce privește declarația sumară de intrare și informații legate de risc și control. Proiectul va facilita, de asemenea, colaborarea între statele membre în procesul de analiză a riscurilor.

ICS este utilizat în următoarele scopuri:

- (a) transmiterea, prelucrarea și stocarea datelor din declarațiile sumare de intrare, din cererile de modificare și de invalidare;

- (b) primirea, prelucrarea și stocarea datelor din declarațiile sumare de intrare;
- (c) transmiterea, prelucrarea și stocarea informațiilor privind notificările de sosire a unei nave maritime sau a unei aeronave;
- (d) primirea, prelucrarea și stocarea informațiilor privind prezentarea mărfurilor în vamă;
- (e) primirea, prelucrarea și stocarea informațiilor privind cererile și rezultatele analizei de risc, recomandările de control, deciziile privind controalele și rezultatele controalelor;
- (f) primirea, prelucrarea, stocarea și comunicarea notificărilor și a informațiilor către operatorii economici sau alte persoane;
- (g) transmiterea, prelucrarea și stocarea informațiilor de către operatorii economici sau alte persoane solicitate de autoritățile vamale ale altor state.

6.2 ICS se utilizează pentru a sprijini monitorizarea și evaluarea a punerii în aplicare a criteriilor și standardelor comune privind riscurile de siguranță și securitate, precum și a măsurilor de control și a domeniilor de control prioritare.

6.3 Pentru a sprijini în continuare procesele de gestionare a riscurilor, pe lângă datele menționate la punctul 6.1, se utilizează ICS2 pentru a colecta, stoca, prelucra și analiza următoarele elemente de informații:

- (a) alte informații prevăzute la punctul 6.1;
- (b) informațiile privind riscurile și rezultatele analizelor de risc partajate;
- (c) datele partajate;

6.4 Autentificarea și verificarea accesului operatorilor economici și al altor persoane în scopul accesului la componentele comune ale ICS se efectuează utilizând sistemul GUUSD.

6.5 Interfața națională pentru comercianți, este un punct de intrare în ICS pentru operatorii economici și alte persoane, în cazul în care transmiterea este adresată statului membru care operează interfața națională pentru comercianți.

6.6 În ceea ce privește transmiterile, modificările, invalidarea, prelucrarea și stocarea datelor din declarațiile sumare de intrare și notificările de sosire, precum și schimbul de informații între Serviciul Vamal și operatorii economici și alte persoane, operatorii economici și alte persoane pot alege să utilizeze interfața națională pentru comercianți.

6.7 Serviciul Vamal utilizează un sistem național de intrare în următoarele scopuri:

- (a) schimbul de date din declarația sumară de intrare;
- (b) schimbul de informații și notificări cu registrul ICS pentru informații privind sosirea unei nave maritime sau a unei aeronave;
- (c) schimbul de informații privind prezentarea mărfurilor;
- (d) prelucrarea cererilor de analize de risc, schimbul și prelucrarea informațiilor privind rezultatele analizei de risc, a recomandărilor de control, a deciziilor de control și a rezultatelor controalelor.

Acest sistem se utilizează, de asemenea, în cazurile în care o autoritate vamală primește informații suplimentare de la operatorii economici și de la alte persoane.

7. Sistem automatizat de export - AES

7.1 Obiectivul AES este de a se asigura că tranzacțiile de export începute într-un stat membru pot fi finalizate electronic într-un alt stat membru fără retrimiteria datelor. Aceasta include schimbul de mesaje electronice legate de diferitele etape ale operațiunilor între diferiți actori (vamă, comercianți și alte administrații guvernamentale).

Acest sistem trebuie să sprijine diferitele posibilități de depunere a unei declarații vamale de (re)export (declarație standard, simplificată/suplimentară și declarație predepusă), acoperirea procedurilor simplificate, loturile de ieșire divizate și autorizarea centralizată pentru export. Dezvoltarea interfețelor armonizate cu alte sisteme (NCTS, EMCS) este, de asemenea, inclusă în domeniul de aplicare.

AES este alcătuit din următoarele componente:

- (a) o rețea de comunicație;
- (b) servicii centrale.

7.2 Serviciul Vamal creează următoarele componente naționale:

- (a) un portal național al comercianților;
- (b) un sistem național de export („AES național”);
- (c) o interfață comună între AES și NCTS la nivel național;
- (d) o interfață comună între AES și sistemul pentru monitorizarea și circulația produselor supuse accizelor (EMCS) la nivel național.

7.3 AES se utilizează în următoarele scopuri atunci când mărfurile sunt scoase de pe teritoriul vamal sau sunt deplasate către sau dinspre teritorii fiscale speciale:

- (a) asigurarea punerii în aplicare a formalităților la export și la ieșire stabilite;
- (b) depunerea și prelucrarea declarațiilor de export și de reexport;
- (c) gestionarea schimburilor de mesaje între biroul vamal de export și biroul vamal de ieșire și, în cazul vămii centralizate la export, între biroul vamal de supraveghere și biroul vamal de prezentare;
- (d) gestionarea schimburilor de mesaje între biroul vamal de depunere și biroul vamal de ieșire.

7.4 Operatorii economici și alte persoane au acces numai la AES prin intermediul Portalului vamal pentru comercianți. Autentificarea și verificarea accesului sunt stabilite de Serviciul Vamal.

7.5 Portalul vamal pentru comercianți permite schimbul de informații între operatorii economici sau alte persoane și AES național al Serviciului Vamal al Republicii Moldova.

7.6 AES național este interoperabil cu Portalul vamal pentru comercianți și este utilizat de Serviciul Vamal pentru a prelucra declarațiile de export și de reexport.

7.7 Sistemele automatizate de export naționale comunică între ele pe cale electronică prin intermediul rețelei comune de comunicații și prelucrează informațiile referitoare la export și ieșire primite de la alte state.

8. Noul sistem computerizat de tranzit - NCTS

8.1 Noul sistem computerizat de tranzit (NCTS) este un sistem digital la nivel european, conceput pentru a oferi o gestionare și un control mai bun al mărfurilor aflate în regim de tranzit comunitar și comun. Acesta implică toate țările UE și părțile contractante ale Convenției de tranzit comun (CTC). Pe baza declarațiilor de tranzit, NCTS prelucrează datele de siguranță și securitate pentru formalitățile de intrare și ieșire.

NCTS permite comunicarea între Serviciul Vamal și operatorii economici, precum și alte persoane, în scopul depunerii și al prelucrării declarației vamale.

8.2 NCTS este alcătuit din următoarele componente comune:

- (a) rețeaua comună de comunicații;
- (b) servicii centrale.

8.3 NCTS se utilizează în următoarele scopuri, atunci când mărfurile sunt plasate sub un regim de tranzit:

- (a) asigurarea formalităților de tranzit;
- (b) asigurarea formalităților prevăzute în Convenția privind un regim de tranzit comun;
- (c) depunerea și prelucrarea declarațiilor de tranzit;
- (d) depunerea unei declarații de tranzit care să conțină datele necesare pentru analiza de risc în scopuri de siguranță și securitate;
- (e) depunerea unei declarații de tranzit în locul unei declarații sumare de intrare.

8.4 Operatorii economici au acces numai la sistemul național de tranzit prin intermediul unui Portal vamal pentru comercianți. Autentificarea și verificarea accesului sunt stabilite de Serviciul Vamal.

8.5 Autentificarea și verificarea accesului Serviciului Vamal în scopul accesului la componentele NCTS se efectuează utilizând serviciile de rețea.

8.6 NCTS național este interoperabil cu Portalul vamal pentru comercianți și este utilizat de către Serviciul Vamal sau ale părților contractante la Convenția privind un regim de tranzit pentru a depune și a prelucra declarația de tranzit.

8.7 NCTS național comunică pe cale electronică, prin intermediul rețelei de comunicații, cu toate aplicațiile naționale de tranzit și ale părților contractante la Convenția privind un regim de tranzit și prelucrează informațiile privind tranzitul primite de la alte state și părți contractante la Convenția privind un regim de tranzit.

8.8 Serviciul Vamal asigură și menține o interfață între sistemul național NCTS și AES.

9. Sistemul INF pentru regimuri speciale

9.1 În cazul în care aceleași mărfuri din afara RM intră și ies de pe teritoriul vamal al RM sau invers, nu va fi necesar să se plătească taxe de import.

Sistemul constă din 2 componente:

INF-STP - pentru operatorii economici și

INF-SP - pentru funcționarii vamali, care asigură schimbul standardizat de informații pentru gestionarea procedurilor speciale de perfecționare activă și pasivă. Sistemul INF-MD conține date utilizate pentru: calculul datoriei vamale, cuantumul taxelor vamale care nu trebuie plătite, verificarea criteriilor de echivalență și pentru validarea faptului că produsul transformat a fost prelucrat cu mărfurile plasate sub regim special și aliniate cu autorizația vamală.

Pe baza autorizațiilor vamale de tip IPO/OPO înregistrate cu EORI în CDMS, comercianții pot crea Solicitare INF în sistemul INF-STP, pentru procedura specială care se potrivește nevoilor lor economice.

Ofițerii vamali aprobă Solicitarea INF și creează INF și procesează INF în birourile vamale aferente (plasare, export, ieșire etc.). Ofițerii vamali au acces la sistemul INF-SP prin CCN2.

Noul sistem central dezvoltat în cadrul acestui proiect va sprijini și eficientiza procesele de gestionare a datelor INF și manipularea electronică a datelor INF în domeniul Procedurilor Speciale. Beneficiile preconizate ale implementării Sistemului IT INF SP sunt o îmbunătățire a cooperării dintre statele membre, o eficiență sporită a monitorizării și controlului procedurilor speciale și o reducere a tranzacțiilor pe suport de hârtie. Acesta este primul aspect pentru implementarea completă a procedurilor speciale aliniate la prevederile legale definite în UCC. Acest proiect va fi implementat cu realizarea serviciilor centrale de gestionare a informațiilor standardizate create la procedurile de perfecționare activă și pasivă. Sistemul INF SP permite comunicarea între Serviciul Vamal și operatorii economici și alte persoane în scopul emiterii și al gestionării datelor INF în domeniul regimurilor speciale.

9.2 Sistemul INF SP este alcătuit din următoarele componente comune:

- (a) un Portalului vamal pentru comercianți pentru INF;
- (b) un sistem INF SP.

9.3 Sistemul INF SP se utilizează pentru ca operatorii economici și alte persoane să depună cereri INF și să monitorizeze statutul acestor cereri, precum și pentru ca Serviciul Vamal să prelucreze astfel de cereri și să gestioneze INF.

9.4 Sistemul INF SP permite crearea INF de către Serviciul Vamal și comunicarea între autoritățile vamale ale altor state, dacă este necesar.

9.5 Sistemul INF SP permite calcularea cuantumului taxelor la import.

9.6 Autentificarea și verificarea accesului operatorilor economici și al altor persoane în scopul accesului la componentele sistemului INF SP se efectuează utilizând sistemul UUM&DS.

Pentru ca funcționarii vamali să fie autentificați și să poată avea acces la componentele sistemului INF SP, abilitarea acestora de a acționa în această calitate trebuie să fie înregistrată în sistemul UUM&DS sau într-un sistem de gestionare a identității și a accesului instituit de un stat membru.

10. Sistemul de gestionare a riscurilor în domeniul vamal - CRMS

10.1 CRMS permite comunicarea, stocarea și schimbul de informații referitoare la riscuri între Serviciul Vamal și între alte state pentru a sprijini punerea în aplicare a cadrului de gestionare a riscurilor.

Scopul final al CRMS2 este de a oferi o platformă integrată și performantă ofițerilor

vamali UE din toate statele membre pentru a face schimb de informații cu ușurință, rapiditate și siguranță despre potențiale riscuri, astfel încât să poată lua măsurile necesare. Aplicația CRMS2 va oferi suport pentru colaborarea între birourile vamale ale statelor membre și cu Comisia Europeană cu privire la riscurile potențiale sau reale și va înlocui sistemul actual CRMS1.

10.2 Se poate utiliza un serviciu web pentru sistemele naționale, care permite schimbul de date cu sistemele naționale prin intermediul unei interfețe web. CRMS este interoperabil cu componentele comune ale ICS.

10.3 CRMS se utilizează în următoarele scopuri:

- (a) schimbul de informații referitoare la riscuri între Serviciul Vamal și între alte state, precum și stocarea și prelucrarea acestor informații;
- (b) comunicarea între Serviciul Vamal și între alte state a informațiilor referitoare la punerea în aplicare a criteriilor comune de risc, a acțiunilor de control prioritare, a gestionării crizelor, precum și transmiterea, prelucrarea și stocarea informațiilor respective, inclusiv schimbul de informații referitoare la riscuri și analiza rezultatelor acțiunilor respective;
- (c) permiterea extragerii electronice din sistem, de către Serviciul Vamal a rapoartelor privind analiza de risc în ceea ce privește riscurile existente și noile tendințe care trebuie introduse în cadrul comun de gestionare a riscurilor și în sistemul național de gestionare a riscurilor.

10.4 În cazul în care transferul de date între CRMS și sistemele naționale poate fi automatizat, sistemele naționale trebuie să fie adaptate pentru a utiliza serviciul web CRMS.

10.5 Autentificarea și verificarea accesului Serviciului Vamal în scopul accesului la componentele CRMS se efectuează utilizând serviciile de rețea.

10.6 Autentificarea și verificarea accesului personalului Comisiei în scopul accesului la componentele comune ale CRMS se efectuează utilizând sistemul UUM&DS sau serviciile de rețea furnizate de Comisie.

10.7 CRMS furnizează formulare cu informații referitoare la riscuri și formulare de feedback privind rezultatele analizei de risc și ale controalelor, care trebuie completate online în sistem, prelucrate pentru raportare și stocate în sistem. Utilizatorii autorizați au posibilitatea de a extrage formularele și de a le utiliza în scopuri de gestionare și control al riscurilor la nivel național.

10.8 CRMS furnizează mecanisme de comunicare care permit utilizatorilor (individual sau ca parte a unei unități organizaționale) să furnizeze și să facă schimb de informații privind riscurile, să răspundă unor cereri specifice din partea altor utilizatori și să furnizeze date și analiza rezultatelor acțiunilor lor în cursul punerii în aplicare a criteriilor comune de risc, a acțiunilor prioritare de control și a gestionării crizelor.

10.9 CRMS furnizează instrumente care permit analizarea și agregarea datelor din formularele cu informații referitoare la riscuri stocate în sisteme.

10.10 CRMS asigură o platformă în cadrul căreia informațiile, inclusiv ghidurile, informațiile și datele privind tehnologia de detectare, precum și linkurile către alte baze de date, relevante pentru gestionarea și controlul riscurilor, sunt stocate și puse la dispoziția utilizatorilor autorizați în scopuri de gestionare și control al riscurilor.

11. Vămuirea centralizată pentru import - CCI

11.1 Acest sistem trebuie să implementeze toate procesele și formalitățile procedurilor vamale legate de import, astfel cum sunt prevăzute de CVM și cerințele de date EUCDM. Sistemul trebuie să susțină diferite posibilități de depunere a unei declarații vamale (standard, simplificată (inclusiv cea pre-depusă), declarație făcută prin înscriere în evidența declarantului, declarație suplimentară) și funcționalități pentru prelucrarea acestora în NIS-MD. Valoarea centralizată pentru import la nivel național, astfel cum este prevăzută de UCC, face, de asemenea, parte din NIS. Acest sistem trebuie să implementeze toate procesele pentru procedurile speciale prevăzute de CVM (adică, antrepozit vamal, utilizare finală, admitere temporară și perfecționare activă) cu cerințele de date EUCDM.

Sistemul CCI asigură digitalizarea procesului de vămuire centralizată la nivel european, așa cum este definit în CVM. Acesta permite comercianților de încredere să depună o declarație

vamală la biroul vamal de supraveghere din statul membru în care se află, pentru mărfurile prezentate fizic la un birou vamal din orice alt stat membru, permițând procesarea declarației vamale și eliberarea fizică a mărfurilor într-un mod digital, eficient, previzibil și coordonat între birourile vamale situate în diferite state membre. Toate contactele comerciantului au loc cu biroul vamal de supraveghere, acționând ca un ghișeu unic.

Componenta națională CCI va interfața cu alte componente naționale (cum ar fi TARIM, modulul de management al riscului, sistemele contabile și alte sisteme naționale și centrale), așa cum sunt definite în specificațiile funcționale și tehnice comune ale CCI.

11.2 CCI este alcătuit din următoarele componente comune:

- (a) rețeaua de comunicații;
- (b) servicii centrale.

11.3 Sistemul CCI este utilizat în următoarele scopuri:

- (a) asigurarea formalităților de vămuire centralizată pentru import, în cazul în care sunt implicate mai multe state membre, stabilite în cod;
- (b) depunerea și prelucrarea declarațiilor vamale standard în cadrul vămuirii centralizate pentru import;
- (c) depunerea și prelucrarea declarațiilor vamale simplificate și a declarațiilor suplimentare respective în cadrul vămuirii centralizate pentru import;
- (d) depunerea și prelucrarea declarațiilor vamale respective și a notificărilor de prezentare furnizate în autorizația de înscriere în evidențele declarantului în cadrul vămuirii centralizate pentru import.

11.4 Operatorii economici au acces la sistemul național CCI numai prin intermediul unui Portalul vamal pentru comercianți dezvoltat de stat. Autentificarea și verificarea accesului sunt stabilite Serviciul Vamal.

11.5 Autentificarea și verificarea accesului funcționarilor vamali în scopul accesului la componentele sistemului CCI se efectuează utilizând serviciile de rețea.

11.6 Sistemul CCI național se utilizează de către Serviciul Vamal în scopul prelucrării declarațiilor vamale în cadrul CCI.

12. Sistemul de control al importurilor 2

12.1 Sistemul de control al importurilor 2 („ICS2”) sprijină comunicarea dintre operatorii economici și alte persoane și Serviciul vamal, în următoarele scopuri:

- (a) îndeplinirea cerințelor privind declarația sumară de intrare;
- (b) analiza de risc efectuată de serviciul vamal, în primul rând în scopuri de securitate și siguranță și pentru măsuri vamale menite să atenueze riscurile relevante, inclusiv controale vamale;
- (c) comunicarea între autoritățile vamale ale statelor membre în scopul îndeplinirii cerințelor privind declarația sumară de intrare;
- (d) asigurarea aplicării uniforme a legislației vamale și reducerea la minimum a riscurilor, utilizând, printre altele, prelucrarea, compararea și analizarea datelor de către statele membre și Comisie, precum și îmbogățirea și comunicarea datelor către statele membre.

(2) ICS2 este alcătuit din următoarele componente comune:

- (a) o interfață comună pentru comercianți;
- (b) un registru comun.

(3) Fiecare stat membru își creează propriul sistem național de intrare ca o componentă națională.

(4) Un stat membru poate crea o interfață națională pentru comercianți ca o componentă națională.

12.2 Utilizarea ICS2:

(1) ICS2 este utilizat în următoarele scopuri:

- (a) transmiterea, prelucrarea și stocarea datelor din declarațiile sumare de intrare cererilor de modificare și de invalidare menționate la articolul 129 din cod;

(b) primirea, prelucrarea și stocarea datelor din declarațiile sumare de intrare extrase din declarații

(c) transmiterea, prelucrarea și stocarea informațiilor privind notificările de sosire a unei nave maritime sau a unei aeronave

(d) primirea, prelucrarea și stocarea informațiilor privind prezentarea mărfurilor în vamă;

(e) primirea, prelucrarea și stocarea informațiilor privind cererile și rezultatele analizei de risc, recomandările de control, deciziile privind controalele și rezultatele controalelor,

(f) primirea, prelucrarea, stocarea și comunicarea notificărilor și a informațiilor către operatorii economici sau alte persoane;

(g) transmiterea, prelucrarea și stocarea informațiilor suplimentare solicitate de autoritățile vamale ale statelor membre

12.3 ICS2 se utilizează pentru a sprijini monitorizarea și evaluarea de către Comisie și statele membre a punerii în aplicare a criteriilor și standardelor comune privind riscurile de siguranță și securitate, precum și a măsurilor de control și a domeniilor de control prioritare.

12.4 Autentificare și acces la ICS2:

(1) Autentificarea și verificarea accesului operatorilor economici și al altor persoane în scopul accesului la componentele comune ale ICS2 se efectuează utilizând sistemul UUM&DS.

(2) Autentificarea și verificarea accesului autorităților vamale ale statelor membre în scopul accesului la componentele comune ale ICS2 se efectuează utilizând serviciile de rețea furnizate de Comisie.

(3) Autentificarea și verificarea accesului personalului Comisiei în scopul accesului la componentele comune ale ICS2 se efectuează utilizând sistemul UUM&DS sau serviciile de rețea furnizate de Comisie.

12.5 Interfața comună pentru comercianți:

(1) Interfața comună pentru comercianți este un punct de intrare în ICS2 pentru operatorii economici și alte persoane;

(2) Interfața comună pentru comercianți se utilizează:

(a) pentru transmiterea, prelucrarea și stocarea datelor din declarațiile sumare de intrare și din notificările de sosire;

(b) pentru transmiterea, prelucrarea și stocarea cererilor de modificare și de invalidare a declarațiilor sumare de intrare;

(c) pentru schimbul de informații între autoritățile vamale ale statelor membre și operatorii economici și alte persoane.

13.Sistemul privind dovada statutului unional - PoUS

13.1 PoUS asigură schimbul standardizat de informații administrative între Operatorii Economici sau reprezentanții acestora și autoritățile vamale, precum și între autoritățile vamale implicate în procedurile vamale de stabilire a dovezii statutului de Uniune.

Proiectul urmărește să ofere un mijloc electronic de avizare și stocare a dovezilor privind statutul unional al mărfurilor și să permită prezentarea dovezilor și validarea statutului mărfurilor atunci când mărfurile intră din nou pe teritoriul vamal al Uniunii. O funcționalitate suplimentară a sistemului va fi implementată pentru a oferi comercianților posibilitatea de a transmite datele PoUS.

Sistemul PoUS permite comunicarea între Serviciul Vamal și operatorii economici și alte persoane în scopul emiterii și al gestionării documentelor T2L/T2LF și a documentelor privind manifestul vamal al mărfurilor (CGM) ca mijloc de demonstrare a statutului vamal al mărfurilor. PoUS asigură schimbul standardizat de informații administrative între Operatorii Economici sau reprezentanții acestora și autoritățile vamale, precum și între autoritățile vamale implicate în procedurile vamale de stabilire a dovezii statutului de Uniune.

Proiectul urmărește să ofere un mijloc electronic de avizare și stocare a dovezilor privind statutul unional al mărfurilor și să permită prezentarea dovezilor și validarea statutului mărfurilor atunci când mărfurile intră din nou pe teritoriul vamal al Uniunii. O funcționalitate suplimentară a

sistemului va fi implementată pentru a oferi comercianților posibilitatea de a transmite datele PoUS.

13.2 Sistemul PoUS este alcătuit din următoarele componente comune:

- (a) un Portal vamal pentru comercianți pentru PoUS;
- (a) un sistem PoUS național.

13.3 Operatorii economici și alte persoane utilizează sistemul PoUS pentru a depune cereri de vizare și înregistrare sau înregistrare fără vizare, de dovadă a statutului unional sub formă de documente T2L/T2LF și CGM și pentru a gestiona utilizarea dovezii statutului mărfurilor în momentul prezentării.

13.4 Sistemul PoUS permite vizarea și înregistrarea cererilor operatorilor economici și ale altor persoane.

13.5 Autentificarea și verificarea accesului operatorilor economici și al altor persoane în scopul accesului la componentele sistemului PoUS se efectuează utilizând sistemul GUUSD.

13.6 Autentificarea și verificarea accesului Serviciului Vamal în scopul accesului la componentele sistemului PoUS se efectuează utilizând serviciile de rețea.

13.7 Autentificarea și verificarea accesului Serviciului Vamal în scopul accesului la sistemul PoUS național se efectuează utilizând un sistem de gestionare a identității și a accesului instituit de stat.

13.8 Portal vamal pentru comercianți pentru PoUS comunică cu EUCTP, în cazul în care EUCTP este un punct de intrare în sistemul PoUS pentru operatorii economici și alte persoane.

13.9 Portal vamal pentru comercianți pentru PoUS este interoperabil cu sistemul PoUS național.

13.10 Sistemul PoUS este utilizat de Serviciul Vamal pentru a face schimb și a stoca informații referitoare la documentele T2L/T2LF și CGM depuse.

14. Sistemul de supraveghere

14.1 Sistemul de supraveghere permite colectarea datelor extrase din declarația vamală de punere în liberă circulație sau de export de mărfuri.

14.2 Sistemul de supraveghere este un sistem alcătuit dintr-o componentă comună.

14.3 Datele din sistemul de supraveghere sunt utilizate în scopul supravegherii procedurilor de punere în liberă circulație și de export care implică:

- (a) sprijinirea în asigurarea aplicării uniforme a controalelor vamale și a legislației vamale;
- (b) reducerea la minimum a riscurilor, inclusiv prin extragerea datelor și schimbul de informații privind riscurile;
- (c) punerea în aplicare a măsurilor specifice prevăzute de alte dispoziții care trebuie puse în aplicare la frontieră de către Serviciul Vamal.

14.4 Autentificarea și verificarea accesului la componentele sistemului de supraveghere se efectuează utilizând serviciile de rețea.

14.5 Serviciul Vamal utilizează sistemul de supraveghere pentru a colecta, stoca, prelucra și analiza datele menționate.

15. Funcționarea sistemelor electronice și formarea în utilizarea acestora

15.1 Componentele naționale sunt dezvoltate, testate, instalate și gestionate de către Serviciul Vamal.

15.2 Serviciul Vamal asigură interoperabilitatea componentelor.

15.3 Serviciul Vamal dezvoltă, exploatează și întreține interfețe pentru a asigura funcționalitatea sistemelor descentralizate necesare pentru schimbul de informații cu operatorii economici și cu alte persoane prin intermediul componentelor și al interfețelor naționale, precum și cu alte state prin intermediul componentelor comune.

15.4 Serviciul Vamal asigură funcționarea neîntreruptă a sistemelor electronice.

15.5 Serviciul Vamal poate modifica componentele sistemelor electronice pentru a

corecta defecțiuni, a adăuga noi funcționalități sau a le modifica pe cele existente.

15.6 În cazul unei avarii temporare a sistemelor electronice, operatorii economici și alte persoane prezintă informațiile necesare îndeplinirii formalităților în cauză prin mijloacele stabilite, inclusiv prin alte mijloace decât tehnicile de prelucrare electronică a datelor.

15.7 Serviciul Vamal se asigură că informațiile prezentate sunt puse la dispoziție în sistemele electronice corespunzătoare în termen de 7 zile de la momentul în care sistemele electronice respective devin din nou disponibile.

16. Protecția datelor, gestionarea datelor și dreptul de proprietate asupra sistemelor electronice și securitatea acestora - COPIS

16.1 Sistemul COPIS-MD destinat să îmbunătățească protecția DPI prin îmbunătățirea cooperării și a schimbului de informații între titularii de drepturi și administrația vamală națională. COPIS-MD ar trebui să simplifice și reducă volumul de muncă al administrației vamale și titularii de drept, îmbunătățind cooperarea în domeniul aplicării DPI.

COPIS-MD trebuie să poată folosi informațiile din sistemul central european COPIS prin o conexiune System-to-System.

Datele cu caracter personal înregistrate în sistemele electronice sunt prelucrate în scopul punerii în aplicare a legislației vamale și a altor acte legislative, având în vedere obiectivele specifice ale fiecăruia dintre sistemele electronice.

16.2 Statele membre se asigură că datele înregistrate la nivel național corespund datelor înregistrate și că ele sunt ținute la zi.

16.3 Datele înregistrate în componentele sistemelor electronice de către un operator economic sau de către o altă persoană pot fi accesate sau prelucrate de către operatorul economic respectiv sau de către acea altă persoană.

16.4 Datele din componenta ICS comunicate către sau înregistrate în interfața comună pentru comercianți de către un operator economic sau de către o altă persoană pot fi accesate sau prelucrate de către operatorul economic respectiv sau de către acea altă persoană.

16.5 Datele înregistrate în sistemul ITO pot fi prelucrate de către Serviciul Vamal.

16.6 Datele înregistrate în sistemul ITO de către un operator economic sau de către o altă persoană pot fi accesate sau prelucrate de către operatorul economic respectiv sau de către persoana respectivă. Ele fi accesate de Serviciul Vamal în conformitate cu punctul 31 din prezentul Regulament.

16.7 Datele din sistemul de supraveghere pot fi accesate și prelucrate de Serviciul Vamal.

16.8 Datele înregistrate în sistemul REX pot fi accesate în scopul punerii în aplicare și al monitorizării regimurilor comerciale preferențiale de către Serviciul Vamal.

16.9 Serviciul Vamal este proprietarul sistemelor pentru componentele naționale comune.

16.11 Serviciul Vamal asigură securitatea componentelor naționale.

16.11 În aceste scopuri, Serviciul Vamal ia măsurile necesare:

- (a) pentru a împiedica orice persoană neautorizată să acceseze instalațiile utilizate la prelucrarea datelor;
- (b) pentru a împiedica introducerea de date, precum și orice fel de consultare, modificare sau ștergere a datelor de către persoane neautorizate;
- (c) pentru a detecta oricare dintre activitățile menționate la literele (a) și (b).

17. Serviciul Vamal stabilește planuri de securitate pentru toate sistemele.

17.1 Pentru sistemele menționate supra și în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal:

- (a) Serviciul Vamal acționează în calitate de operator, și respectă obligațiile prevăzute în regulamentul respectiv;

17.2 Perioada de păstrare a datelor pentru sistemele în Serviciul Vamal este operator,

este definită ținând seama de cerințele legislației vamale cu privire la această perioadă. Perioada de păstrare a datelor pentru sistemele în Serviciul Vamal este definită ținând seama de cerințele legislației vamale cu privire la această perioadă.

17.3 Perioada de păstrare a datelor pentru sistemele în care Serviciul Vamal este operator se definește după cum urmează:

- (a) ICS: 10 ani, începând din momentul în care datele sunt prelucrate pentru prima dată în sistem;
- (b) REX: 10 ani de la revocarea înregistrării;
- (c) CRMS: 10 ani, începând din momentul în care datele sunt prelucrate pentru prima dată în sistem;
- (d) supraveghere: 10 ani, începând din momentul în care datele sunt prelucrate pentru prima dată în sistem.

17.4 Perioada de păstrare a datelor se aplică tuturor datelor acoperite de sistemele electronice.

17.5 În cazul în care a fost introdusă o cale de atac sau în cazul în care au început proceduri judiciare care implică date stocate în sistemele electronice, datele respective se păstrează până la încheierea procedurii de recurs sau a procedurilor judiciare.

18. Sistemul de gestionare a garanțiilor - GUM

18.1 Automatizarea proceselor de gestionare eficientă și eficace a diferitelor tipuri de garanții se află în domeniul de aplicare al acestui proiect.

Obiectivul proiectului este de a se asigura că datele garanțiilor utilizate pentru import și export care afectează mai mult de un stat membru trebuie să fie accesibile în format electronic statelor membre în care sunt depuse și acceptate declarațiile vamale. Sistemul de management al garanțiilor va permite înregistrarea, verificarea existenței și valabilității, precum și eliberarea garanțiilor individuale și globale valabile pe întreg teritoriul vamal al Uniunii (cu excepția Tranzitului).

18.2 Sistemul de gestionare a garanțiilor („sistemul GUM”) permite depunerea, prelucrarea și gestionarea cererilor și a deciziilor referitoare la garanțiile globale prin intermediul CDS. Acesta permite, de asemenea, gestionarea și monitorizarea garanțiilor globale și a altor garanții, cu excepția tranzitului, care este gestionat în cadrul proiectului NCTS.

18.3 Sistemul GUM este alcătuit din următoarele componente comune ale CDS:

- (a) un portal al UE pentru comercianți;
- (b) un sistem GUM central;
- (c) servicii de informații despre clienți (CRS).

18.4 Sistemul GUM este utilizat, prin intermediul CDS, pentru a depune și a prelucra cererile de garanții globale și pentru a gestiona deciziile referitoare la cererile sau autorizațiile de garanții globale.

18.5 Sistemul GUM este utilizat și în următoarele scopuri:

- (a) înregistrarea garanțiilor individuale și a garanțiilor globale;
- (b) gestionarea garanțiilor individuale și a garanțiilor globale;
- (c) monitorizarea existenței unei garanții care este furnizată într-un alt stat membru decât cel în care este utilizată;
- (d) monitorizarea cuantumului de referință.

19. UCC Import Control System 2 (ICS2)

19.1 Sistemul Import de Bunuri Culturale (ICG) este un sistem central impus de Regulamentul (UE) 2019/880 care vizează prevenirea comerțului ilicit cu bunuri culturale și protejarea patrimoniului cultural. Promovează transparența, asigură o documentare adecvată și consolidează cooperarea dintre autoritățile vamale și autoritățile competente pentru a proteja bunurile culturale.

19.2 ICG este un modul din cadrul platformei TRACES (Trade Control and Expert

System). Sistemul ICG este un sistem central al UE și nu va avea nevoie de instalarea vreunui software special sau de modificarea vreunui sistem informatic național pentru a-l conecta și utiliza: un simplu browser de internet este suficient pentru a vă conecta la ICG, fie ca solicitant sau declarant, fie ca autoritate națională competentă. autoritatea competentă .

19.3 ICG este un sistem centralizat bazat pe portal, astfel nefiind nevoie de nicio dezvoltare IT la nivel național din partea Ministerului Culturii și autorităților culturale.

20. Modulul TARIC

20.1 Acest modul reprezintă o componentă esențială a aliniamentului sistemelor vamale naționale la standardele Uniunii Europene în domeniul tarifar. Acesta este o **bază de date multilingvă și integrată** care cuprinde toate măsurile legate de tariful vamal al Uniunii Europene, precum și reglementările comerciale, agricole și legislative care afectează comerțul de mărfuri cu state terțe. Implementarea sa revine în sarcina autorităților vamale, fiind o condiție obligatorie pentru țările care aspiră la aderarea la Uniunea Europeană.

20.1 Pentru Republica Moldova, realizarea compatibilității cu TARIC este un pas crucial în vederea integrării în piața unică europeană. Până la momentul aderării, Republica Moldova trebuie să fie capabilă:

- să **primească zilnic transmisiile electronice ale bazei de date TARIC** transmise de Comisia Europeană prin rețeaua CCN/CSI,
- să **prelucreze corect informațiile** din fișierele primite pentru a-și actualiza în timp real sistemele naționale de vămuire, maximizând astfel gradul de automatizare al procesului de vămuire,
- și să **integreze măsuri tarifare naționale** în sistemul TARIC propriu (ex: cote TVA, accize), în paralel cu cele europene.

20.2 Pentru atingerea acestor obiective, Republica Moldova trebuie să implementeze următoarele componente funcționale:

1. **Crearea bazei naționale de date TARIC**, incluzând toate tabelele structurii europene, astfel încât să reflecte integral conținutul transmis de DG TAXUD.
2. **Dezvoltarea facilității TARIC Loader**, care va permite încărcarea fișierelor inițiale („starting load”) și a actualizărilor zilnice transmise electronic prin infrastructura CCN/CSI.
3. **Sistem de management TARIC la nivel național**, care să permită autorităților vamale să introducă și să gestioneze măsurile tarifare proprii (TVA, accize, cote naționale etc.).
4. **Interfață funcțională între sistemul TARIC și sistemul național de declarații vamale**, pentru a asigura preluarea automată a datelor tarifare în procesul de declarare.

21. Modulul TQS (Cote tarifare și supraveghere)

21.1 Modulul TQS (Tariff Quotas and Surveillance) este un sistem esențial pentru gestionarea contingentelor tarifare în cadrul politicii comerciale a Uniunii Europene. Acesta funcționează în strânsă legătură cu baza de date TARIC, care include măsuri tarifare autonome și preferențiale în care taxele vamale sunt reduse sau eliminate pentru o cantitate limitată de importuri din țări terțe. **Sistemul de cote al UE** permite aplicarea unor taxe vamale reduse în limita unor cantități stabilite („contingente tarifare”), iar distribuirea acestor cantități este gestionată electronic de către Comisia Europeană, prin intermediul sistemului COTA 2.

21.2 Republica Moldova, ca stat aspirant la aderare, are obligația de a implementa integral acest mecanism până la data aderării. Sistemul național trebuie să fie capabil să interacționeze cu infrastructura europeană, respectând cerințele privind structura datelor, regulile de procesare și protocoalele de interconectare.

21.3 Funcționalități esențiale ale Modulului TQS:

- **Transmiterea automată a cererilor de cotă** de la birourile vamale, printr-un birou central național (Contingent Centre), către DG TAXUD;

- **Recepționarea și procesarea răspunsurilor de alocare a cotelor** primite de la Comisie;
- **Asocierea mesajelor de retur cu cererile inițiale**, pentru a permite aplicarea corectă a reducerilor tarifare în sistemul național de declarații.

21.4 Cerințe tehnice și de interoperabilitate:

Pentru a îndeplini aceste funcții, sistemul vamal național trebuie să fie capabil:

- să **colecteze automat datele relevante din declarațiile vamale de import**;
- să **transmită cereri de alocare cotă în format standardizat**, prin intermediul rețelei CCN/CSI;
- să **primească și să interpreteze mesajele de răspuns și fișierele de alocare** generate de DG TAXUD;
- să **testeze complet funcționalitățile în mediile de conformitate și testare europene**, înainte de conectarea la mediul de producție.

21.5 Implementarea Modulului TQS presupune, de asemenea, existența unei interfețe eficiente cu sistemul național de declarații și cu structura internă TARIC, astfel încât regimul de cotă tarifară să fie aplicat automat, corect și în timp real la nivelul fiecărui birou vamal.

22. Dezvoltarea sistemului Help Desk

SVRM va avea suport intern de prima și a doua linie pe plan intern, iar suportul de linia a treia va fi subcontractat pentru noile Aplicațiilor Vamale, conform regulilor naționale și/sau 19 internaționale de achiziții, în timp ce HelpDesk-ul intern, pentru Funcționarii Vamali, poate fi organizate folosind resursele interne.

23. Dezvoltarea unui sistem IT care să susțină procesul de emitere deciziilor tarifare obligatorii BTI și/sau BOI și/sau IODV

23.1 Scopul EBTI este de a asigura emiterea corectă a tuturor ITO și de a avea o bază de date cu toate cererile și ITO-urile emise. Aceasta impune deținătorul să folosească în mod obligatoriu o referință ITO atunci când declară bunurile acoperite de aceasta.

23.2 Majoritatea părților sistemului integrat de management al tarifelor sunt evoluții naționale, iar planul de realizare a acestora va fi aliniat cu planurile naționale.

23.3 Programul de lucru include proiectul „Informații tarifare obligatorii (ITO) UCC”, iar principalele obiective ale acestuia sunt modernizarea sistemului transeuropean EBTI-3 existent și a sistemului de supraveghere 2 pentru a asigura alinierea sistemului EBTI-3 la cerințele UCC și extinderea datelor declarației sub supraveghere. Proiectul va fi implementat în două etape. Prima fază oferă funcționalitatea de a primi setul de date privind declarația obligatorie UCC și de a îndeplini obligația de control al utilizării ITO pe baza noului set de date din declarația solicitată și alinierea la procesul de decizie vamală. A doua fază va implementa funcționalități suplimentare, forma electronică a cererii și deciziei ITO și va asigura comunicare electronică pentru operatorii economici. Proiectul UCC ITO va fi dezvoltat central, iar sistemul va funcționa în același mod.

24. Dezvoltarea sistemului informatic pentru Ghișeu Unic Vamal

24.1 Mediul ghișeu unic al UE pentru vamă este conceput pentru a oferi un cadru de cooperare care facilitează interoperabilitatea între autoritățile vamale și nevamale prin trei componente principale: sistemele nevamale ale Uniunii, mediile naționale ghișeu unic pentru vamă și certificatele vamale ale ghișeului unic al Uniunii Europene. Sistemul de schimb, cunoscut sub numele de EU CSW-CERTEX. Acest cadru permite schimbul de informații între sistemele vamale naționale și sistemele nevamale ale Uniunii prin intermediul EU CSW-CERTEX pentru a facilita controalele administrative pe cale electronică în momentul vămuirii.

25. Dezvoltarea componentei naționale cu referire la Notificare de Sosire (AN), Notificare de Prezentare (PN) și Depozitare Temporară (TS)

25.1 Această componentă presupune dezvoltarea proceselor stabilite prin cerințele CE

pentru Notificarea Sosiri, Notificarea Prezentării și Declarația de Stocare Temporară și să armonizeze procesele și schimbul de date cu cerințele de date (ultima versiune a Anexei B la Actele Delegate și de Implementare UCC) la nivel național.

Dezvoltarea și modernizarea acestor procese, conform cerințelor CE, poate fi realizată în unul sau mai multe sisteme.

25.2 Scopul acestui proiect este de a armoniza procesele și schimbul de date cu mediul de afaceri, pentru Notificarea de sosire, Prezentarea mărfurilor (Notificare de prezentare) și Declarație pentru depozitare temporară, așa cum este descris în UCC în toate statele membre. Proiectul acoperă automatizarea proceselor și cerințelor de date pentru domeniul extern la nivel național.

CAPITOLUL IV

INDICATORI DE MONITORIZARE

Monitorizarea implementării Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu cele ale Uniunii Europene pentru anii 2025 – 2030 se va realiza printr-un set de indicatori de rezultat, stabiliți pentru fiecare obiectiv specific. Acești indicatori vor permite evaluarea progresului realizat, a gradului de conformitate cu cerințele Uniunii Europene și a impactului asupra eficienței proceselor vamale.

Indicatorii vor fi colectați anual și raportați de instituțiile responsabile, în baza Planului de acțiuni al Programului și a cadrului de raportare stabilit de Ministerul Finanțelor. Monitorizarea se va realiza prin raportări periodice, analize de performanță și evaluări de etapă.

Obiectiv General 1	
Dezvoltarea unui CDPS modern, integrat și coerent	
Obiectiv specific	Indicatori de monitorizare
1.1 Dezvoltarea unui nou CDPS moldovenesc în conformitate cu cerințele MASP UE pentru crearea unui mediu electronic la nivelul UE	- Procentul componentelor CDPS dezvoltate și funcționale (%) - Numărul de conexiuni operaționale cu sistemele UE (ex. NCTS, ITMS, EOS, STP etc.) - Gradul de interoperabilitate tehnică conform cerințelor MASP (%) - Număr de module implementate conform planului MASP - Stadiul de conformitate a CDPS cu standardele UE (auto-evaluare anuală sau audit extern)
1.2 Modernizarea sistemelor de control vamal și management al riscurilor	- Număr de declarații vamale procesate prin sistemele AES și AIS - Timpul mediu de procesare a unei declarații vamale (minute) - Număr de alerte generate automat de sistemele de analiză a riscurilor - Rata de detecție a riscurilor vamale (%) - raport risc detectat vs. risc real - Număr de utilizatori activi ai sistemelor de control și analiză a riscurilor - Gradul de automatizare a controalelor vamale de frontieră (%)

1.3 Optimizarea și digitalizarea procedurilor speciale	- Număr de identificatori EORI și AEO activi - Număr de decizii vamale emise digital (de ex., decizii pentru proceduri speciale) - Rata de utilizare a platformei decizionale pentru proceduri speciale (%) - Număr de proceduri speciale digitalizate complet (de ex. IM/EX, depozitare temporară) - Timpul mediu de soluționare a unei cereri pentru o procedură specială (zile) - Gradul de integrare a procedurilor speciale în CDPS (%)
1.4 Dezvoltarea sistemului de accize	- Număr de declarații de accize procesate digital - Gradul de automatizare a verificărilor aferente accizelor (%) - Timpul mediu de emitere a unei decizii privind accizele (zile)
Obiectiv General 2 Modernizarea CSRM (procese de afaceri legate de UE și non-UE)	
Obiectiv specific	Indicatori de monitorizare
2.1 Dezvoltarea unui Sistem informatic pentru toate procesele de asistență, cum ar fi resurse umane, achiziții, finanțe, ERP etc.	- Număr de module funcționale dezvoltate și utilizate (HR, achiziții, buget etc.) - Rata de acoperire a proceselor de suport în sistemul ERP (%) - Număr de documente procesate digital în cadrul ERP (lunar/anual) - Timpul mediu de procesare a unei cereri interne prin ERP (zile) - Gradul de integrare între sistemul ERP și alte sisteme informatice (ex. CDPS, e-Factura) (%)
2.2 Optimizarea și digitalizarea procedurilor speciale	- Rata de adoptare a procedurilor digitale în raport cu totalul solicitărilor (%) - Timpul mediu de soluționare a unei cereri pentru proceduri speciale digitalizate (zile) - Număr de utilizatori activi care utilizează platformele pentru proceduri speciale
2.3 Implementarea unui sistem integrat de management al resurselor	- Număr de utilizatori activi care folosesc sistemul integrat - Nivelul de satisfacție al utilizatorilor privind utilizarea sistemului (evaluări periodice, %)
Obiectiv General 3 Susținerea digitalizării proceselor mediului de afaceri	
Obiectiv specific	Indicatori de monitorizare

3.1 Îmbunătățirea suportului pentru procesele de afaceri ale CSRM	- Timpul mediu de soluționare a incidentelor IT (ore) - Rata de disponibilitate a sistemelor informatice critice pentru CSRM (%)
3.2 Alocarea strategică a resurselor pentru întreținerea și modernizarea infrastructurii IT și fizice	- Număr de echipamente IT și infrastructură fizică modernizate (anual) - Gradul de acoperire a infrastructurii critice modernizate (% din total)
3.3 Dezvoltarea unui sistem de siguranță și securitate a datelor, precum și a unei capacități de recuperare a datelor în caz de dezastru sau în caz de urgență	- Frecvența testelor de recuperare a datelor (număr/an) - Timpul mediu necesar pentru recuperarea completă a datelor (ore)
Obiectiv General 4 Actualizarea documentelor strategice IT, susținerea cadrului legal și politicilor de securitate	
Obiectiv specific	Indicatori de monitorizare
4.1 Dezvoltarea cadrului de arhitectură de întreprindere	- Număr de actualizări/revizuiți ale arhitecturii realizate anual - Gradul de conformitate al proiectelor IT noi cu arhitectura de întreprindere (%)
Obiectiv General 5 Îmbunătățirea abilităților IT și reținerea personalului IT	
Obiectiv specific	Indicatori de monitorizare
5.1 Angajații CSRM dețin abilitățile IT necesare	- Număr de angajați IT care au participat la formări specializate (anual) - Gradul de satisfacție al angajaților privind dezvoltarea competențelor IT (%) - Rata de retenție a personalului IT calificat (%) - Număr de certificări profesionale IT obținute de angajați (anual)

CAPITOLUL V

IMPACTUL PROGRAMULUI

Implementarea Programului Național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale va avea un impact semnificativ asupra eficienței proceselor vamale, facilitând integrarea Republicii Moldova în piața unică europeană și îmbunătățind considerabil securitatea, transparența și viteza tranzacțiilor vamale.

Unul dintre cele mai importante beneficii ale acestui program este **creșterea eficienței operaționale** a Serviciului Vamal al Republicii Moldova. Automatizarea și digitalizarea proceselor vamale vor reduce semnificativ timpul necesar pentru vămuirea mărfurilor, optimizând fluxurile comerciale și eliminând blocajele administrative. Implementarea unui sistem vamal digitalizat, interoperabil cu cel al Uniunii Europene, va contribui la reducerea timpului de procesare a documentelor vamale cu până la 30%, ceea ce va facilita o circulație mai rapidă a mărfurilor prin punctele de frontieră.

În plus, Programul va avea un **impact pozitiv asupra combaterii fraudelor și evaziunii**

fiscale. Prin digitalizarea completă a proceselor vamale și utilizarea unor mecanisme avansate de gestionare a riscurilor, se va îmbunătăți capacitatea de identificare și prevenire a activităților frauduloase. Noile sisteme IT vor permite o monitorizare mai eficientă a fluxurilor comerciale și vor reduce posibilitatea falsificării documentelor și a altor practici ilegale. Astfel, transparența proceselor vamale va crește semnificativ, consolidând încrederea mediului de afaceri și a partenerilor internaționali.

Implementarea plenară a Programului va diminua și **fenomenul corecțional**, prin reducerea la minim interacțiunii reprezentanților mediului de business cu funcționarii vamali.

Pe lângă beneficiile operaționale și de securitate, Programul va contribui și la **creșterea atractivității Republicii Moldova pentru investiții și comerț internațional**. Integrarea cu sistemele europene va reduce barierele administrative și va facilita comerțul transfrontalier, ceea ce va stimula economia națională și va sprijini dezvoltarea mediului de afaceri. Automatizarea și interoperabilitatea cu Uniunea Europeană vor permite întreprinderilor moldovenești să acceseze mai ușor piața europeană și să beneficieze de reglementări vamale mai clare și mai eficiente.

De asemenea, impactul asupra **dezvoltării resurselor umane** din domeniul vamal va fi considerabil. Programul prevede formarea continuă a personalului vamal pentru a asigura utilizarea eficientă a noilor tehnologii digitale și pentru a îmbunătăți competențele angajaților în domeniul TIC. Această inițiativă va duce la creșterea nivelului de profesionalism al funcționarilor vamali și la reducerea erorilor umane în procesarea tranzacțiilor vamale.

Un alt efect important al Programului este **sporirea securității și protecției la frontieră**. Integrarea unor soluții avansate de management al riscurilor va permite identificarea rapidă a bunurilor suspecte sau periculoase, asigurând o mai bună protecție împotriva traficului ilegal de mărfuri și substanțe interzise. Acest aspect este esențial pentru asigurarea conformității cu standardele europene și internaționale în domeniul securității vamale.

În concluzie, impactul Programului Național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale va fi profund și multidimensional. Acesta va transforma fundamental modul în care se desfășoară activitatea vamală în Republica Moldova, contribuind la eficientizarea proceselor, reducerea birocrăției, sporirea transparenței și facilitarea comerțului internațional. Prin alinierea la standardele Uniunii Europene și implementarea unor soluții digitale moderne, Republica Moldova va face un pas esențial către integrarea deplină în piața unică europeană, consolidându-și poziția ca un partener de încredere în cadrul schimburilor comerciale internaționale.

CAPITOLUL VI COSTURI

Implementarea acestui program necesită investiții semnificative în dezvoltarea infrastructurii IT, digitalizarea proceselor vamale și integrarea cu sistemele Uniunii Europene. Costurile estimate sunt distribuite pe diferite obiective specifice, corelate cu programele și subprogramele bugetare relevante, în funcție de natura intervențiilor – de la dezvoltare software și achiziții hardware, până la formare profesională, securitate informatică și consultanță de specialitate.

Estimările costurilor au fost realizate în baza Planului de acțiuni, ținând cont de nivelul de complexitate al fiecărui proiect IT, de necesitatea compatibilizării cu sistemele europene și de exigențele privind securitatea cibernetică și interoperabilitatea digitală. Aceste calcule includ atât costurile directe (dezvoltare, infrastructură, resurse umane), cât și costuri indirecte (mentenanță, actualizări, sprijin operațional).

Surse de finanțare și resurse neacoperite

În ceea ce privește acoperirea financiară a Programului, realizarea acțiunilor planificate se va face prin combinarea resurselor din bugetul de stat cu suportul partenerilor externi de dezvoltare. Costul total estimativ pentru implementarea Programului este de **509 410 000 lei** din care:

- o parte urmează a fi asigurată din alocările bugetului de stat în cadrul programelor sectoriale naționale,
- iar restul necesită **mobilizarea de asistență financiară nerambursabilă sau împrumuturi concesionale**, în colaborare cu instituțiile internaționale și Uniunea Europeană.

*** Curs estimativ pentru 2025 – 1 EUR = 20.10 lei**

În prezent, componenta de asistență externă **nu este încă pe deplin acoperită**, iar identificarea donatorilor și instituțiilor cofinanțatoare constituie un obiectiv strategic complementar al autorităților implicate în implementare. În acest sens, este necesară elaborarea și promovarea unor proiecte tehnice eligibile pentru finanțare europeană, precum și atragerea de sprijin din partea Băncii Mondiale, BERD și altor mecanisme de cooperare tehnică.

Pe parcursul perioadei 2025–2030, costurile vor acoperi o gamă variată de proiecte și intervenții: de la digitalizarea procedurilor de export, import și decizii vamale, până la dezvoltarea infrastructurii tehnice pentru interconectare (ESB), implementarea sistemului PoUS pentru dovada statutului de unional al mărfurilor, consolidarea arhitecturii IT și pregătirea profesională a personalului vamal.

Cea mai mare parte a fondurilor va fi direcționată către:

- dezvoltarea sistemelor de decizii vamale, gestionare a garanțiilor și notificări de sosire;
- integrarea sistemelor prin platforme comune (ESB);
- consolidarea capacității instituționale prin formare și infrastructură IT;
- asigurarea securității cibernetice și continuității operaționale prin soluții de backup și recuperare în caz de dezastru.

Costurile reflectă nu doar necesarul tehnic, ci și angajamentul Republicii Moldova de a îndeplini obligațiile asumate față de Uniunea Europeană privind interoperabilitatea și digitalizarea procedurilor vamale. Acestea includ inclusiv conectarea la sistemele europene NCTS, AES, AIS, EORI, REX, INF și PoUS, ca parte a conformării la prevederile Codului Vamal al Uniunii Europene și ale Planului Strategic Multianual (MASP-C).

Sursele de finanțare preconizate pentru realizarea Programului sunt diverse, incluzând:

- fonduri de la bugetul de stat,
- asistență financiară externă din partea Uniunii Europene (instrumente de preaderare, granturi TAIEX),
- sprijin din partea partenerilor internaționali de dezvoltare, precum Banca Mondială sau BERD,
- asistență financiară externă din partea Uniunii Europene (instrumente de preaderare, granturi TAIEX),
- sprijin din partea partenerilor internaționali de dezvoltare, precum Banca Mondială sau BERD.

Pe termen lung, investițiile în digitalizarea vamală vor contribui la creșterea eficienței administrative, reducerea semnificativă a birocrăției, îmbunătățirea colectării veniturilor publice și consolidarea încrederii în instituțiile statului. Se estimează că impactul economic pozitiv și economiile generate prin automatizare

În concluzie, Programul Național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale necesită o investiție substanțială, dar strategică, cu o alocare eficientă a resurselor financiare pe diferite etape de implementare. Aceste investiții vor permite Republicii Moldova să-și digitalizeze complet procesele vamale, să faciliteze comerțul transfronțier, să creeze un mediu mai prietenos și facil pentru reprezentanții buisnesului, să îmbunătățească eficiența colectării veniturilor și nu în ultimul rând să asigure interoperabilitatea deplină cu Uniunea Europeană.

CAPITOLUL VII

RISURI DE IMPLEMENTARE

Implementarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu cele ale Uniunii Europene pentru anii 2025–2030 presupune un efort complex, multidimensional, care implică adaptări tehnologice, legislative, instituționale și operaționale. De aceea, există o serie de riscuri potențiale care pot influența negativ atingerea obiectivelor stabilite, dacă nu sunt gestionate corespunzător.

Risc identificat	Probabilitatea materializării (joasă/medie/înaltă)	Impact (redus/ mediu/ major)	Măsuri de diminuare a riscului	Responsabil	Termen
Infrastructură IT învechită și neadecvată cerințelor UE	Înaltă	Major	Modernizarea etapizată a infrastructurii; includerea investițiilor IT în bugetele multianuale; atragerea de finanțări externe	Serviciul Vamal, Ministerul Finanțelor	2025–2030
Lipsa de personal IT calificat și fluctuația angajaților	Medie	Mediu	Crearea de pachete motivaționale; traininguri continue; colaborare cu universitățile pentru formarea de specialiști	Serviciul Vamal	Permanent
Întârzierea armonizării legislative cu Codul Vamal al UE	Medie	Mediu	Elaborarea unui plan legislativ sincronizat cu pașii de digitalizare; consultare continuă cu partenerii UE	Ministerul Finanțelor, Parlamentul	2025–2026
Subfinanțarea sau întârzierea alocării fondurilor	Medie	Major	Integrarea Programului în bugetul de stat și în cadrul programelor de asistență externă (UE, BERD, etc.)	Ministerul Finanțelor	Anual (începând cu 2025)
Întârzieri în livrarea de echipamente și servicii IT de către furnizori	Medie	Mediu	Planificare contractuală clară; clauze privind penalități; constituirea unor stocuri minime de echipamente critice	Serviciul Vamal, Agenția Achiziții Publice	La fiecare procedură de achiziție
Evenimente externe neprevăzute (crize geopolitice, pandemii, atacuri cibernetice majore)	Joasă	Major	Planuri de continuitate operațională și gestionare a crizelor; simulări și testări periodice ale capacității de răspuns	Serviciul Vamal, Ministerul Afacerilor Interne,	Permanent

				STISC	
Posibilă reevaluare a necesității sistemelor propuse în funcție de modificări de politici sau priorități naționale/instituționale	Medie	Mediu	Consolidarea cadrului strategic prin aliniere cu obiectivele UE; consultări periodice cu factorii de decizie; actualizarea programului în funcție de noile realități	Ministerul Finanțelor, Serviciul Vamal	Revizuire anuală

CAPITOLUL VIII

AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE

Dezvoltarea, modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene se bazează pe participarea tuturor instituțiilor cu competențe în domeniul respectiv, printr-un management participativ și prin asigurarea unei cooperări interinstituționale, naționale și internaționale. Ministerul Finanțelor este principalul responsabil de implementarea prezentului Program și de elaborarea rapoartelor de progres.

CAPITOLUL IX

PROCEDURI DE MONITORIZARE, EVALUARE ȘI RAPORTARE

Monitorizarea prezentului Program va include elaborarea rapoartelor anuale de monitorizare a activităților planificate. Se va urmări gradul de realizare a acțiunilor stabilite în Planul de acțiuni privind implementarea acestuia, resursele utilizate și produsele obținute prin compararea acțiunilor planificate cu cele realizate.

Coordonarea monitorizării, raportării și evaluării este responsabilitatea Ministerului Finanțelor. Rezultatele implementării vor fi incluse în raportul de progres privind implementarea prezentului Program, care se elaborează anual de către Ministerul Finanțelor în baza informațiilor prezentate anual de către autoritățile/instituțiile responsabile de implementare. În cazul acțiunilor cu mai mulți responsabili de implementare, rolul de coordonator/executor primar al implementării îi revine primei autorități/instituții indicate în Planul de acțiuni, care va generaliza informațiile executorilor secundari. Rapoartele de progres trebuie să ofere inclusiv date cantitative cu privire la progresul realizării obiectivelor specifice și a indicatorilor de rezultat.

Alte organizații, precum cele care fac parte din sectorul nonprofit sau parteneri internaționali implicați în implementarea Programului pot fi invitați să sprijine eforturile de monitorizare și evaluare ale Ministerului Finanțelor.

Raportarea implementării prezentului Program se va realiza în trei etape:

- 1) raport anual de progres;
- 2) raport de evaluare intermediară – iulie 2028;
- 3) raport de evaluare finală – octombrie 2030.

În cazul în care evaluarea intermediară atestă devieri de la activitățile planificate (acțiunile, indicatorii de rezultat și monitorizare), raportul evaluării intermediare poate constitui temei pentru inițierea procesului de modificare a Planului de acțiuni privind implementarea prezentului Program.

Evaluarea finală, care va fi realizată în noiembrie 2030, va reflecta performanța întregului Program. Aceasta va raporta asupra eficacității și eficienței intervențiilor și măsura în care rezultatele așteptate au fost atinse. Evaluarea se va axa pe:

- 1) relevanță: măsura în care obiectivele stabilite au răspuns nevoilor și priorităților naționale;
- 2) eficacitate: măsura în care obiectivele au fost atinse, dacă intervențiile și mijloacele utilizate au atins rezultatele așteptate și dacă, utilizând diferite mijloace, s-ar fi putut obține mai mult;
- 3) eficiență: dacă obiectivele au fost atinse la cel mai mic cost posibil;
- 4) sustenabilitate: măsura în care rezultatele, inclusiv schimbările instituționale, sunt durabile în timp.

Rapoartele de progres, de evaluare intermediară și de evaluare finală vor fi publicate pe pagina oficială web a Serviciului Vamal.

CAPITOLUL X.
PLANUL DE ACȚIUNI PRIVIND IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI NAȚIONAL PRIVIND MODERNIZAREA SISTEMELOR
INFORMAȚIONALE VAMALE ȘI ALINIAREA LA CERINȚELE DE DATE VAMALE ALE UNIUNII EUROPENE
PENTRU ANII 2025-2030

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Perioada propusă pentru implementare	Costuri de implementare, inclusiv pe surse de finanțare	Autorități responsabile
OBIECTIV GENERAL I: Dezvoltarea unui CDPS modern, integrat și coerent					
<i>Obiectiv specific: 1.1 Dezvoltarea unui nou CDPS moldovenesc în conformitate cu cerințele MASP UE pentru crearea unui mediu electronic la nivelul UE</i>					
1.1.1	Dezvoltarea sistemului național ITMS-MD compatibil cu sistemul EU ITMS (Sistemul Integrat de Management al Tarifelor)	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Gradul de conformitate cu cerințele CE privind schimbul de date vamale (pe baza auditului și testărilor de conformitate, în %). Gradul de compatibilitate a sistemului național cu EU ITMS (specificații tehnice și funcționale conform Planului de acțiuni, în %)	2026-2028	40 200 000 lei	Serviciul Vamal
1.1.2	Implementarea unui sistem național de gestionare a identității și accesului (IAM-MD) și integrarea cu sistemul european de gestionare uniformă a utilizatorilor și semnătură digitală (UUM&DS).	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Gradul de implementare a sistemului IAM-MD (specificații tehnice și funcționale conform Planului de acțiuni, în %). Numărul de utilizatori înregistrați și gestionați prin sistemul IAM-MD	2026 - 2028	20 100 000 lei	Serviciul Vamal

		(comparativ cu estimările inițiale).			
1.1.3	Actualizarea Aplicației Naționale de Tranzit a Noului Sistem Computerizat de Tranzit (NCTS) la Faza 6 opt IN conform specificațiilor tehnice NCTS furnizate de Comisia Europeană	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Gradul de implementare a NCTS – Faza 6 opt IN (specificații tehnice și funcționale conform Planului de acțiuni, în %). Numărul de declarații combinate (tranzit + declarații sumare de intrare) procesate electronic prin NCTS-P6 in (comparativ cu perioada anterioară). Numărul de operatori economici care utilizează declarația combinată în NCTS-P6 in (comparativ cu perioada anterioară).	2026 - 2027	6 030 000 lei	Serviciul Vamal
1.1.4	Dezvoltarea sistemului național de Înregistrare și Identificare a Operatorilor Economici (EORI-MD)	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Numărul de operatori economici înregistrați în sistemul EORI-MD (comparativ cu estimările inițiale). Gradul de interoperabilitate a sistemului EORI național cu sistemul EOS al UE (evaluare tehnică și testări de compatibilitate)	2026 - 2027	2 010 000 lei	Serviciul Vamal
1.1.5	Extinderea funcționalităților sistemului național pentru Operatori Economici Autorizați (AEO-MD)	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Numărul de AEO autorizați – măsoară creșterea numărului de operatori economici autorizați. Timpul de procesare a cererilor – monitorizează eficiența în procesarea	2029 - 2030	2 010 000 lei	Serviciul Vamal

		cererilor AEO. Numărul de controale efectuate – urmărește frecvența inspecțiilor asupra operatorilor AEO.			
1.1.6	Dezvoltarea Sistemului Național de Intrare (NES) cu reglementare în materie de siguranță și securitate vamală, conform specificațiilor funcționale și tehnice ale sistemului central ICS2	Gradul de implementare a NES (specificații tehnice și funcționale conform Planului de acțiuni, în %). Numărul de declarații declarării sumare de intrare procesate electronic prin NES (comparativ cu perioada anterioară). Numărul de operatori economici care utilizează declarația sumară NES (comparativ cu perioada anterioară).	2029 - 2030	1 005 000 lei	Serviciul Vamal
1.1.7	Actualizarea sistemului național de Decizii Vamale (CDS/SDV)	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Tipuri de decizii vamale lansate – reflectă tipurile și cantitatea de decizii digitalizare și utilizate de solicitanți (22 la nivel UE). Timpul de procesare a deciziilor – monitorizează eficiența și rapiditatea în procesarea deciziilor vamale.	2028-2030	3 015 000 lei	Serviciul Vamal
1.1.8	Dezvoltarea Sistemului național de Gestionare a Datoriilor Vamale	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Numărul de datori vamale înregistrate – măsoară volumul total al datoriilor vamale generate. Procentul de datorii încasate la termen – reflectă procentul de datorii vamale achitate	2028-2029	15 075 000 lei	Serviciul Vamal

		la termen de către contribuabili.			
1.1.9	Implementarea Sistemului de management al garanțiilor (GUM)	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Numărul de garanții emise – măsoară volumul total al garanțiilor emise în cadrul sistemului de management al garanțiilor. Numărul de garanții utilizate – măsoară frecvența și valoarea garanțiilor utilizate în cadrul sistemului. Numărul de garanții neutilizate – monitorizează garanțiile care nu au fost folosite în perioada monitorizată.	2026 - 2027	15 075 000 lei	Serviciul Vamal
1.1.10	Dezvoltarea componentei naționale cu referire la Notificare de Sosire (AN), Notificare de Prezentare (PN) și Depozitare Temporară (TS)	Sistemul IT este pe deplin operațional și compatibil cu EUCDM (%) Procentul de notificări de sosire înregistrate corect – reflectă conformitatea înregistrărilor notificărilor de sosire cu reglementările și procedurile aplicabile. Numărul de notificări de prezentare procesate – măsoară frecvența și eficiența procesării notificărilor de prezentare în termenul stabilit. Numărul de bunuri depozitate temporar – monitorizează cantitatea și tipologia bunurilor care au fost depozitate temporar în conformitate cu reglementările.	2026 – 2027	10 050 000 lei	Serviciul Vamal
1.1.11	Dezvoltarea AES-MD (Sistem național de export) în conformitate cu	Sistemul IT este pe deplin operațional și	2026 - 2027	30 150 000 lei	Serviciul Vamal

	cerințele EUCDM conform specificațiilor tehnice pentru sistemul automatizat de export (AES) furnizate de CE	compatibil cu EUCDM (%) Gradul de compatibilitate a sistemului național AES-MD cu EU AES (specificații tehnice și funcționale conform Planului de acțiuni, în %) Numărul de actualizări ale sistemului AES-MD – monitorizează frecvența și importanța actualizărilor sistemului AES pentru a se alinia continuu cu cerințele CE. Rata de conformitate a implementării AES-MD – măsoară procentul de implementări și funcționalități ale AES-MD care respectă cerințele legale și procedurale impuse de CE.			
1.1.12	Dezvoltarea NIS-MD (Sistem național de import) în conformitate cu cerințele EUCDM conform specificațiilor sistemului UCC CCI	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Gradul de compatibilitate a sistemului național NIS-MD cu cerințele și procedurale ale CE și funcționale EUCDM (specificații tehnice și funcționale conform Planului de acțiuni, în %) Nivelul de interoperabilitate cu sistemele vamale naționale (evaluare tehnică și testări de compatibilitate). Numărul de actualizări ale sistemului NIS-MD – monitorizează frecvența actualizărilor și îmbunătățirilor implementate în sistem	2027 – 2028	60 300 000 lei	Serviciul Vamal

		pentru a rămâne conform cerințelor EU-MASP.			
1.1.13	Dezvoltarea PoUS (Proof of Union Status) - Dovada statutului de uniune	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Procentul (%) de cereri PoUS procesate corect	2029 – 2030	10 050 000 lei	Serviciul Vamal
1.1.14	Implementarea componentei naționale a sistemului de vămuire centralizată pentru import (CCI)	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Teste de conformitate și certificări realizare în prin Instrumentul de testare a conformității (CTA) furnizat de CE.	2029-2030	10 050 000 lei	Serviciul Vamal
1.1.15	Dezvoltarea sistemului Help Desk	% serviciilor de acordare a asistenței sunt în vigoare Procentul de solicitări rezolvate la prima intervenție – reflectă eficiența sistemului Help Desk în rezolvarea problemelor fără a necesita escaladare sau intervenții suplimentare. Numărul de solicitări procesate – măsoară volumul de cereri sau probleme gestionate de sistemul Help Desk într-o perioadă dată. Numărul de solicitări deschise/închise – monitorizează numărul total de cereri deschise și închise în sistemul Help Desk într-o anumită perioadă, reflectând volumul activității.	2025 – 2027	2 613 000 lei	Serviciul Vamal
1.1.16	Asigurare asistență tehnică pentru MASP	Procentul de cereri de asistență tehnică MASP rezolvate la prima solicitare – reflectă eficiența asistenței tehnice în	2025-2027	28 140 000 lei	Serviciul Vamal

		furnizarea de soluții rapide și complete, fără a necesita intervenții suplimentare. Numărul de cereri de asistență procesate – măsoară volumul total de cereri de asistență tehnică primite și procesate în cadrul MASP. Numărul de probleme rezolvate într-un interval de timp determinat – monitorizează eficiența echipei de asistență tehnică în soluționarea cererilor într-un interval specificat (ex: zilnic, săptămânal, lunar).			
Obiectiv specific 1.2: Modernizarea sistemelor de control vamal și management al riscurilor					
1.2.1	Dezvoltarea sistemului național de gestionare a riscurilor (CRMS)	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Procentul de riscuri identificate și evaluate corect – reflectă gradul de conformitate al procesului de identificare și evaluare a riscurilor conform metodologiei stabilite în CRMS. Numărul de riscuri gestionate activ – măsoară volumul de riscuri care sunt monitorizate și gestionate activ în cadrul sistemului RMS, indicând eficiența gestionării acestora. Numărul de evaluări de risc actualizate – monitorizează frecvența cu care evaluările de risc sunt revizuite și actualizate, pentru a se asigura că riscurile sunt gestionate în	2025 - 2027	20 100 000 lei	Serviciul Vamal

		conformitate cu schimbările externe și interne.			
1.2.2	Dezvoltarea sistemului de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală (COPIS-MD)	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Procentul de cereri de protecție a proprietății intelectuale procesate corect – reflectă gradul de conformitate al procesării cererilor de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală cu reglementările și procedurile aplicabile. Numărul de drepturi de proprietate intelectuală înregistrate – măsoară volumul de drepturi de proprietate intelectuală (ex: brevete, mărci comerciale, drepturi de autor) înregistrate și protejate prin sistemul COPIS.	2028 - 2030	2 412 000 lei	Serviciul Vamal
1.2.3	Dezvoltarea unei componente naționale de informații antifraudă (AFIS-MD)	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Procentul de cazuri de fraudă identificate și raportate corect – reflectă gradul de eficiență al sistemului AFIS-MD în identificarea și raportarea cazurilor de fraudă în conformitate cu reglementările și procedurile CSRM. Numărul de tranzacții verificate prin AFIS-MD – măsoară volumul de tranzacții care au fost verificate pentru potențială fraudă în cadrul sistemului AFIS-MD.	2028 – 2029	3 015 000 lei	Serviciul Vamal
Obiectiv specific 1.3: Optimizarea și digitalizarea procedurilor speciale					
1.3.1	Dazvoltarea SP EX național - Soluții electronice naționale pentru	Sistemul IT este pe deplin operațional (%)	2027 – 2028	2 010 000 lei	Serviciul Vamal

	activitățile procedurilor speciale legate de export				
1.3.2	Dezvoltarea SP IM național - Soluții electronice Naționale pentru activitățile procedurilor speciale legate de import	Sistemul IT este pe deplin operațional (%)	2027 – 2028	8 040 000 lei	Serviciul Vamal
1.3.3	Dezvoltarea sistemului național de gestionare a procedurilor speciale - fișe de informații (INF-MD)	Sistemul IT este pe deplin operațional (%) Procentul de fișe de informații INF completate corect – reflectă gradul de conformitate al fișelor de informații INF cu reglementările și cerințele procedurilor speciale. Numărul de fișe de informații INF procesate – măsoară volumul total de fișe de informații INF completate și procesate într-o perioadă dată.	2027 – 2028	12 462 000 lei	Serviciul Vamal
Obiectiv specific 1.4: Dezvoltarea sistemului de accize					
1.4.1	Dezvoltarea sistemului de control al mișcării accizelor (EMCS)	Sistemul IT este complet operațional	2028 - 2030	10 050 000 lei	Serviciul Vamal
1.4.2	Dezvoltarea sistemului de schimb de date privind accizele (SEED UE)	Sistemul IT este complet operațional	2028 – 2030	2 613 000 lei	Serviciul Vamal
OBIECTIV GENERAL 2: Modernizarea CSRM (processe de afaceri legate de UE și non-UE)					
Obiectiv specific 2.1: Dezvoltarea unui Sistem informatic pentru toate procesele de asistență, cum ar fi resurse umane, achiziții, finanțe, ERP etc.					
2.1.1	Dezvoltarea sistemului informatic de management financiar pentru proiecte IT	Sistemul IT este complet operațional Procentul de proiecte IT cu bugete respectate – reflectă gradul în care bugetele alocate pentru proiectele IT sunt respectate pe durata implementării acestora.	2026 – 2028	Nu sunt costuri de suportat *	Serviciul Vamal

		Timpul mediu de procesare a plăților și facturilor – măsoară durata medie necesară pentru procesarea și plata facturilor și cheltuielilor în cadrul proiectelor IT, indicând eficiența procesului financiar.			
2.1.2	Implementarea infrastructurii de integrare a sistemelor prin ESB	Sistemul IT este complet operațional Procentul de sisteme integrate prin ESB – reflectă gradul de succes al integrării diferitelor sisteme în cadrul infrastructurii ESB, indicând nivelul de acoperire al sistemului.	2026 – 2027	16 080 000 lei	Serviciul Vamal
2.1.3	Migrarea (dacă este necesar) tuturor utilizatorilor la noul CDPS (în funcție de calea aleasă de CSRM)	Procentul de utilizatori migrați cu succes la noul CDPS – reflectă gradul de succes al procesului de migrare a utilizatorilor la noul sistem CDPS, indicând progresul în atingerea obiectivului de migrare completă. Numărul de probleme tehnice întâmpinate în timpul migrării – monitorizează numărul de erori sau dificultăți tehnice apărute în timpul procesului de migrare, indicând stabilitatea și pregătirea infrastructurii. Rata de finalizare a formării și instruirii utilizatorilor pe noul CDPS – măsoară procentul de utilizatori care au finalizat sesiuni de formare și instruire pentru a utiliza noul sistem, reflectând pregătirea acestora.	2027 – 2029	Nu sunt costuri de suportat *	Serviciul Vamal
2.1.4	Elaborarea aplicației informaționale automatizate de analiză de risc în	Sistemul IT este complet operațional	2026 – 2028	4 000 000 lei	Serviciul Vamal

	vederea planificării controalelor ulterioare				
2.1.5	Dezvoltarea sistemului de resurse umane	Sistemul IT este complet operațional Rata de completare a dosarelor de angajați în sistemul HR – măsoară procentul de dosare de angajați completate corect și actualizate în sistemul HR, indicând precizia și actualitatea datelor.	2026 – 2028	4 020 000 lei	Serviciul Vamal
2.1.6	Implementarea proiectului de dezvoltare sistem de arhivare (oficiul registrului), în vederea unui mediu fără hârtie	Sistemul IT este complet operațional Procentul de documente digitalizate și arhivate – măsoară gradul de digitalizare a documentelor și transferul acestora într-un sistem de arhivare electronică, indicând progresul în tranziția către un mediu fără hârtie.	2027 – 2028	3 015 000 lei	Serviciul Vamal
2.1.7	Proiect de dezvoltare a sistemelor de transmitere, raportare și control electronic	Sistemul IT este complet operațional Procentul de tranzacții sau date transmise electronic – măsoară gradul de utilizare a sistemului electronic pentru transmiterea datelor și tranzacțiilor, indicând succesul în digitalizarea acestora.	2025 – 2025	4 020 000 lei	Serviciul Vamal
2.1.8	Dezvoltarea sistemului informatic pentru certificarea și verificarea electronică a dovezilor de origine	Sistemul IT este complet operațional Procentul de dovezi de origine certificate și verificate electronic – măsoară gradul de digitalizare al procesului de certificare și verificare a dovezilor de origine, indicând succesul implementării sistemului	2027 – 2028	2 010 000 lei	Serviciul Vamal

		informatic.			
2.1.9	Dezvoltarea unui sistem IT care să susțină procesul de emitere deciziilor tarifare obligatorii BTI și/sau BOI și/sau IODV	Sistemul IT este complet operațional Procentul de decizii tarifare BTI/BOI/IODV emise electronic – măsoară gradul de digitalizare a procesului de emitere a deciziilor tarifare/orogine/valoare, indicând succesul în tranziția la sistemul electronic e-Custom.	2027 – 2030	2 010 000 lei	Serviciul Vamal
2.1.10	Dezvoltarea sistemului informatic pentru Ghișeul Unic Vamal	Sistemul IT este complet operațional Procentul de ghiduri actualizate și disponibile online – măsoară gradul de actualizare și disponibilitate a ghidurilor naționale în sistemul informatic, indicând succesul implementării și accesibilitatea acestora.	2026 - 2027	30 150 000 lei	Serviciul Vamal
OBIECTIV GENERAL 3: Susținerea digitalizării proceselor mediului de afaceri					
Obiectiv Specific 3.1: Îmbunătățirea suportului pentru procesele de afaceri ale CSRM					
3.1.1	Dezvoltarea sistemului de depozit de date vamale	Sistemul IT este complet operațional Procentul de date vamale stocate corect în sistem – măsoară gradul de acuratețe și corectitudine a datelor stocate în sistemul de depozit de date vamale, indicând eficiența procesului de înregistrare a informațiilor.	2026 - 2027	18 090 000 lei	Serviciul Vamal
Obiectiv Specific 3.2: Alocarea strategică a resurselor pentru întreținerea și modernizarea infrastructurii IT și fizice.					
3.2.1	Îmbunătățirea și întreținerea infrastructurii	Îmbunătățirea infrastructurii respectă standardele UE	Proces continuu	56 280 000 lei	Serviciul Vamal
Obiectiv Specific 3.3: Dezvoltarea un sistem de siguranță și securitate a datelor, precum și a unei capacități de recuperare a datelor în caz de dezastru sau în caz de urgență					

3.3.1	Dezvoltarea și operaționalizarea unui sistem complet de recuperare în caz de dezastru	Standarte internaționale aplicabile (%)	2026 - 2027	Nu sunt costuri de suportat *	Serviciul Vamal
3.3.2	Asigurarea funcționării sistemelor în regim de înaltă disponibilitate	Implementarea sistemelor în regim de înaltă disponibilitate (%)	2025 - 2029	Nu sunt costuri de suportat *	Serviciul Vamal
3.3.3	Implementarea capacității de recuperare în caz de dezastru	Capacitatea de recuperare în caz de dezastru este pe deplin operațională (%)	2025 - 2027	30 150 000 lei	Serviciul Vamal
OBIECTIV GENERAL 4: Actualizarea documentelor strategice IT, susținerea cadrului legal și politicilor de securitate					
<i>Obiectiv Specific 4.1 Dezvoltarea cadrului de arhitectură de întreprindere</i>					
4.1.1	Aplicarea cadrului de arhitectură de întreprindere conform CSRM	Cadrul de arhitectură de întreprindere este folosit ca instrument obligatoriu în fiecare proiect IT pentru CSRM	Proces regulat pe parcursul implementării fiecărui proiect	Nu sunt costuri de suportat *	Serviciul Vamal
OBIECTIV GENERAL 5: Îmbunătățirea abilităților IT și reținerea personalului IT					
<i>Obiectiv Specific 5.1 Angajații CSRM dețin abilitățile IT necesare</i>					
5.5.1	Pregătirea personalului IT în conformitate cu Analiza necesităților de formare/Planul de formare referitor la domeniul IT	Procentul de angajați IT care au finalizat formările planificate – măsoară ponderea angajaților IT care au finalizat cu succes cursurile sau sesiunile de formare prevăzute în planul de formare, indicând gradul de implementare a planului. Numărul de sesiuni de formare organizate – reflectă numărul total de sesiuni de formare IT organizate într-o perioadă dată, evidențiind eforturile depuse pentru dezvoltarea continuă a personalului IT.	Proces continuu anual	12 060 000 lei	Serviciul Vamal

* Curs estimativ pentru 2025 – 1 EUR = 20.10 lei

Suma totală finală este: **509 410 000 lei**

Abrevierile utilizate în document

Abreviere	Descriere
AEO	Operator Economic Autorizat
AES	Sistem Automatizat de Export
AIS	Sistem Automatizat de Import
AS-IS	Raport de analiză a stării curente
IOO	Informații Obligatorii în materie de Origine
ITO	Informații Tarifare Obligatorii
SVRM	Serviciu Vamal al Republicii Moldova
I.P. CTIF	Instituția Publică „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe”
CCI	Autorizație Centralizată pentru Import
CCN	Rețea Comună de Comunicații
CCN/CSI	Rețea Comună de Comunicații / Interfață Comună de Sisteme
CDMS	Sistem de management al deciziilor vamale al Uniunii Europene
CDPS	Platformă de date despre clienți
COPIS	Sistem pentru protecție a Drepturilor Proprietății Intelectuale (Contrafacere și Piraterie)
CRMS	Sistem informațional în analiza de risc
CS/MIS	Servicii Centralizate / Sistem Informațional de Management
CS/RD	Servicii Centralizate / Date de Referință
DDS	Sistemul de Diseminare a Datelor
DG UE TAXUD	Direcția Generală de Fiscalitate și Uniune Vamală a UE
EBTI	Informații Tarifare Obligatorii Europene
EC	Comisia Europeană
ECS	Sistemul de Control al Exportului
EMCS	Sistemul de Circulație și Control al Accizelor
EORI	Înregistrarea și Identificarea Operatorului Economic

EOS	Sistemul Operatorilor Economici
ESB	Platformă pentru integrarea diverselor aplicații într-o singură arhitectură (Enterprise Service Bus)
UE	Uniunea Europeană
EUCDM	Modelul de date vamale al UE (EUCDM)
HelpDesk	Serviciu de asistență ce oferă suport din partea echipei de ingineri cu cunoștințe în orice problemă IT
GUM	Managementul Garanțiilor
TIC	Tehnologia Informației și Comunicațiilor
SIIV	Sistemul Informațional Integrat Vamal
ICS	Sistem de Control al Importului
IT	Tehnologii Informaționale
ITMS	Sistemul Integrat de Management al Tarifelor
KPI	Indicatori cheie de performanță
LAN	Rețea Locală
MASP	Plan strategic multianual pentru crearea unui mediu electronic european, în conformitate cu Rezoluția Consiliului din 5 decembrie 2003 (Jurnalul Oficial C 305)
MASP-C	Plan strategic multianual pentru vamă
MF	Ministerul Finanțelor
MS	State Membre
MRA	Acord de Recunoaștere Reciprocă
NCTS	Noul Sistem Computerizat de Tranzit
OGA-uri	Alte Agenții Guvernamentale
PoUS	Dovada Statutului de Uniune
REX	Sistemul Exportatorilor Înregistrați
RSS	Serviciu de Transport Regulat
SEED	Sistem de Schimb de Date privind Accizele - Verificarea Autorizării Accizelor
SMS	Sistemul de Management al Probelor

SOA	Arhitectură Orientată spre Servicii
SP INF	Schimbul de Informații Standard pentru Proceduri Speciale
UCC	Codul Vamal al Uniunii în conformitate cu Regulamentul nr.952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, din 9 octombrie 2013 (Jurnalul Oficial L 269 din 10 octombrie 2013)
TARIC	Tariful Integrat al Uniunii Europene
UCC WP	Programul de lucru UCC
UUM&DS	Gestionarea Uniformă a Utilizatorilor și a Semnăturii Digitale
WAN	Rețea de arie largă
WCO	Organizația Mondială a Vămilelor

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Autorul proiectului este Ministerul Finanțelor, cu participarea Serviciului Vamal.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Art.201 din Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 27 iunie 2014, art.6 lit. b) și h) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.252, art. 412), cu modificările ulterioare Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr.269-288, art.269-288, art.319), CLUSTERUL III: Competitivitate și creștere incluzivă, Capitolul 29: Uniunea Vamală; anexa A, acțiunea 1 „Proiect de hotărâre de Guvern privind modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea și dezvoltarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații în temeiul Regulamentului (UE) nr.952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului”. CLUSTERUL III: Competitivitate și creștere incluzivă, Capitolul 29: Uniunea Vamală; anexa B, acțiunea 1 „Aprobarea și implementarea Programului cu privire la sistemele informaționale vamale în conformitate cu sistemele informatice ale UE, cu scopul de a realiza un mediu complet informatizat și interconectarea și interoperabilitatea cu mediul vamal electronic”.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
La 23 iunie 2022, Consiliul European a recunoscut perspectiva europeană a Republicii Moldova și a decis să-i acorde statutul de țară candidată pentru aderare la Uniunea Europeană, fapt ce impune depunerea unui efort sporit în accelerarea proceselor de armonizare aprofundată a legislației naționale, inclusiv vamale. Un pas important în acest sens a fost adoptarea noului Cod Vamal nr.95/2021, obiectivul căruia a fost uniformizarea și armonizarea legislației vamale, astfel un imperativ al Serviciul Vamal, ce rezidă din obținerea statutului de țară candidat în procesul de aderarea la UE, îl reprezintă automatizarea și digitalizarea proceselor prin dezvoltarea infrastructurii informaționale necesare pentru a asigura interconectivitatea și interoperabilitatea cu sistemele IT ale UE. Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 – este un document care va fi implementat printr-un Plan de acțiuni. Adoptarea modificărilor propuse vor asigura continuarea procesului de armonizare a legislației vamale și facilitarea procesului de integrare în piața comună a Uniunii Europene. Aceasta din urmă va facilita dezvoltarea în continuare a comerțului internațional, în special cu Uniunea Europeană, prin simplificarea și standardizarea proceselor în domeniul vamal. Scopul principal al Programului este de a forma o foaie de parcurs de transformare digitală și dezvoltare a Serviciului Vamal al Republicii Moldovei pentru a asigura schimbul eficient și bine controlat de mărfuri, persoane și servicii la traversarea frontierei vamale de stat, respectând și îndeplinind pe deplin reglementările legale naționale, precum și angajamentele internaționale ale țării, precum și de a moderniza și armoniza

sistemele informaționale vamale ale Republicii Moldova cu cele ale Uniunii Europene până în anul 2030, asigurând interoperabilitatea, securitatea și eficiența proceselor vamale.

Prezentul Program național se aliniază prevederilor Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2025/512 al Comisiei din 13 martie 2025, care stabilește modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea și utilizarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații vamale în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 952/2013. Programul vizează modernizarea infrastructurii TIC vamale pentru a permite schimbul rapid și sigur de date cu autoritățile vamale ale UE.

Documentul prevede aspecte de ajustare și modernizare a sistemelor informaționale existente, implementarea noilor sisteme informaționale, automatizarea proceselor, extinderea schimbului de date, aplicarea instrumentelor digitale în activitatea analitică și investigativă, precum și îmbunătățirea managementului riscurilor.

De menționat, că pentru atingerea scopurilor reiterate supra, Serviciul Vamal definește principalele obiective strategice generale cum ar fi: Continuitatea prestării serviciilor pentru subiecții activității economice străine (atât persoane juridice, cât și persoane fizice); Implementarea prevederilor Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind sistemele informatice; Arhitectură orientată spre servicii privind eficientizarea procedurilor și promovarea modificărilor în legislația actuală pentru simplificarea procedurilor vamale, dar și creșterea eficienței și eficacității vămuirii prin reducerea timpului și a costurilor pentru procedurile vamale; Implementarea unui Sistem IT centralizat de vămuire și a unui sistem de management al riscurilor; Platformă de integrare a infrastructurii vamale; Utilizarea algoritmilor de dezvoltare digitală în procesul de lucru cu baze de date; Îmbunătățirea calificărilor angajaților.

În concluzie, Serviciul Vamal își propune realizarea acțiunilor de transformare digitală și dezvoltarea unor servicii de calitate, convenabile, fiabile și accelerate în domeniul vamal din RM, care se bazează pe practici și recomandări internaționale avansate, promovând astfel un mediu vamal electronic interoperabil cu un sistem de date unificat pentru a facilita și mai mult schimbul de informații între autoritatea vamală și operatorii economici, sporind în același timp securitatea la frontierele externe ale RM.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

1) Prezentarea generală a cadrului de reglementare IT și a documentelor strategice ale Serviciului Vamal al RM și cel al UE.

2) Prezentarea generală a Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030.

3) Domeniul de aplicare.

4) Reingineria proceselor funcționale ale sistemelor informatice.

5) Organizarea și procesul de management al TIC.

Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 prezintă un instrument necesar Serviciului Vamal în administrarea eficientă a măsurilor și resurselor necesare atingerii obiectivelor de transformare digitală, fiind un instrument de management dezvoltat de SVRM, care asigură managementul eficient și coordonat al proiectelor IT, stabilind atât structura strategică, cât și etapele de implementare a sistemelor relevante.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public.

Implementarea Programului va avea un impact semnificativ asupra sectorului public, în special asupra Serviciului Vamal al Republicii Moldova. Digitalizarea integrală a proceselor vamale presupune revizuirea arhitecturii instituționale și a fluxurilor de lucru, precum și adaptarea procedurilor administrative. În acest context, este prevăzută necesitatea instruirii, recalificării și adaptării continue a funcționarilor publici

implicați în gestionarea, operarea și mentenanța noilor sisteme informatice. De asemenea, Programul va contribui la îmbunătățirea eficienței și transparenței administrației publice prin reducerea birocrăției, digitalizarea serviciilor și integrarea cu infrastructura de e-Guvernare națională.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Serviciul vamal este un domeniu de politică dinamic, care se confruntă cu un mediu IT în schimbare rapidă și cu nevoi de afaceri în evoluție pe o piață globală extrem de competitivă. Aceste provocări cresc cererea de suport a autorităților vamale ale statelor membre cu soluții informatice inovatoare pentru o cooperare sporită și un schimb de informații adecvat.

Calendarul procesului de aderare la UE este atât de important încât ar necesita SVRM să mobilizeze toate resursele interne disponibile, precum și asistența externă, financiară și de altă natură, pentru a se pregăti pentru acest pas semnificativ în intervalul de timp stabilit.

De asemenea, este esențial de a remarca modul de organizare a activităților de asistență tehnică în timpul implementării reformelor IT. Aceste activități vor facilita implementarea noului sistem informatic, oferind în același timp oportunități de formare continuă la locul de muncă pentru personalul IT al SVRM din Moldova, facilitând astfel obținerea celor mai multe beneficii în fiecare fază de dezvoltare a programului.

Ținând cont de costurile generale pentru Programul național, racordate la nivelul de pregătire necesar pentru aderarea la UE, este important să înțelegem dimensiunea financiară a acestui efort. Pentru perioada de șase ani la care se referă acest program, costurile totale ale Programului național sunt estimate la circa **508 460 000 lei**. Această sumă se bazează pe estimări interne și externe fiabile, inclusiv pe experiențe similare ale țărilor care au aderat deja la UE, precum și ale altor țări candidate.

Efortul financiar este esențial necesar pentru armonizarea TIC în SVRM la un nivel adecvat de performanță, astfel este indispensabil să se acorde o prioritate financiară adecvată față de perioada preconizată de patru ani. Aceasta include și donatorii internaționali, pentru a asigura o finanțare adecvată în acest scop, fără de care ar fi foarte greu ca doar SVRM să asigure o finanțare adecvată și completă. De asemenea este extrem de importantă stabilirea priorităților în dezvoltarea suportului material și tehnic, care trebuie să stabilească standardele de automatizare maximă a operațiunilor vamale folosind elemente de inteligență artificială.

În condițiile finanțării limitate există riscul major de a nu fi atinse obiectivele prioritare în termenul stabilit.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Programul va avea un impact pozitiv considerabil asupra sectorului privat, în special asupra operatorilor economici implicați în activități de import, export și tranzit. Prin automatizarea și simplificarea procedurilor vamale, reducerea timpului de procesare și a interacțiunii directe cu autoritatea vamală, se vor reduce costurile de conformitate și vor fi create premisele pentru o mai mare predictibilitate și competitivitate economică. Totodată, implementarea sistemelor electronice armonizate cu cele ale Uniunii Europene va facilita integrarea operatorilor economici autohtoni în piața unică europeană și va atrage investiții naționale și străine. În paralel, este important de menționat și necesitatea adaptării la noi cerințe tehnice digitale (semnături electronice, interacțiuni prin portaluri, actualizarea sistemelor interne).

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Prezentul proiect de hotărâre transpune parțial Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/512 al Comisiei din 13 martie 2025 privind modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea și utilizarea

sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații în temeiul Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene RO L 2025/512, 20.3.2025).

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul a fost supus avizării și consultării publice în conformitate cu art.32, din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și conform prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, precum și a fost prezentat pentru expertiză Ministerului Justiției și Centrului Național Anticorupție în conformitate cu art.36-37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

7. Concluziile expertizelor

Centrul Național Anticorupție – nu este pasibil expertizei.

Ministerul Justiției – din punct de vedere conceptual, nu sunt obiecții.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea proiectului de hotărâre nu implică modificarea sau abrogarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea va fi realizată de către Ministerul Finanțelor (Serviciul Vamal).

Secretară generală a ministerului

Dina ROȘCA

SINTEZA

la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 (număr unic – 519/MF/2025)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
AGENȚIA DE GUVERNARE ELECTRONICĂ	1.	Considerăm că pentru coerență arhitecturală și pentru a valorifica investițiile existente în ecosistemul de e-Guvernare al Republicii Moldova, Programul național de modernizare a sistemelor informaționale vamale (2025-2030) poate fi completat cu unele recomandări de reutilizare a serviciilor electronice partajate. Astfel, din documentele remise la avizare, rezultă că Programul național de modernizare a sistemelor informaționale vamale (2025-2030) este conceput, în primul rând, pentru alinierea la arhitectura IT a Uniunii Europene. De aceea, documentul vorbește despre un portal vamal al comercianților interoperabil cu sistemele UE, și de un sistem național de identitate și acces integrat cu platforma europeană UUM&DS (Uniform User Management and Digital Signature), care cuprinde autentificare și semnătură digitală. În schimb, atestăm lipsa mențiunilor despre majoritatea serviciilor partajate din ecosistemul e-Guvernării Republicii Moldova (MPass, MLog, MConnect, MPay etc.). În cadrul planului UE de modernizare a sistemelor vamale, fiecare stat membru sau stat candidat își implementează propriul nod național de Identity & Access Management (IAM), pe care îl „înrolează” ulterior în platforma europeană UUM&DS (Uniform User Management & Digital Signature). Prin această integrare, un operator economic din Republica Moldova se poate autentifica folosind credențialele sale locale și este recunoscut automat de aplicațiile vamale europene. În acest context, MPass -serviciul guvernamental de autentificare și control al accesului, și EvoSign - serviciul guvernamental de identitate și semnătură electronică	Se acceptă Recomandarea Agenției de Guvernare Electronică privind reutilizarea serviciilor electronice partajate (MPass, EvoSign, MConnect, MNotify, MDocs, MDelivery și MLog) a fost acceptată. În acest sens, în Capitolul I, alineatul 3, punctul 1 al Programului a fost inserat următorul text, cu titlu explicativ: „Pentru asigurarea interoperabilității cu platforma UUM&DS a Uniunii Europene, nodul național de gestionare a identității și accesului (IAM-MD) va fi dezvoltat prin valorificarea infrastructurii existente. Astfel, serviciul guvernamental de autentificare și control al accesului – MPass, precum și serviciul de semnătură electronică mobilă – EvoSign, vor furniza funcționalitățile necesare de autentificare și semnare digitală,

		mobilă - pot furniza identitatea și semnătura electronică pentru nodul IAM-Moldova, funcționând ca back-end național și valorificând infrastructura existentă.	<i>contribuind la integrarea sigură și eficientă a operatorilor economici în sistemele vamale europene.”</i>
	2.	Programul stabilește obligații de păstrare a jurnalelor de sistem și a probelor electronice pe o anumită perioadă. În locul unei soluții dedicate, sugerăm redirectionarea tuturor log-urilor aplicațiilor vamale – inclusiv cele generate de IAM-Moldova și portalul comercianților – către serviciul guvernamental Mlog.	Se acceptă Recomandarea privind direcționarea jurnalelor de sistem și a probelor electronice către serviciul guvernamental MLog a fost acceptată. În acest sens, în Capitolul I, alineatul 3, punctul 3 al Programului a fost inserat următorul text, cu titlu explicativ: <i>„În vederea consolidării capacității de audit și trasabilitate a sistemelor informatice vamale, Programul prevede direcționarea centralizată a jurnalelor de sistem și a probelor electronice generate de aplicațiile informatice ale Serviciului Vamal – inclusiv cele produse de nodul național IAM-Moldova și portalul vamal destinat operatorilor economici – către MLog, serviciul guvernamental de jurnalizare a evenimentelor. Utilizarea acestei infrastructuri partajate permite stocarea unificată și sigură a log-urilor, în conformitate cu cerințele naționale privind securitatea cibernetică, și contribuie la eficientizarea activităților de monitorizare și control.”</i>

	3.	Pentru fluxurile care presupun trimiterea automată de confirmări, solicitări de completare și alerte către operatorii economici, considerăm oportună integrarea cu MNotify (e-mail, SMS, push), fapt care ar permite implementarea acestor notificări și ar oferi utilizatorilor o experiență unitară cu celelalte servicii guvernamentale.	Se acceptă Recomandarea privind integrarea fluxurilor automatizate de notificare cu platforma guvernamentală MNotify a fost acceptată. În acest sens, în Capitolul I, alineatul 3, punctul 2 al Programului a fost inserat următorul text, cu titlu explicativ: „Pentru fluxurile vamale ce implică trimiterea automată de confirmări, solicitări sau alerte către operatorii economici, se va asigura integrarea cu MNotify – platforma guvernamentală de notificări electronice (e-mail, SMS, push). Această soluție va asigura o experiență unitară utilizatorilor, în conformitate cu standardele serviciilor electronice publice.”
	4.	Proiectele GUM (Guarantee Management System) și CCI (Centralised Clearance for Import) presupun gestionarea electronică a garanțiilor, taxelor vamale și eventualelor penalități asociate procedurilor vamale. În acest context, considerăm oportun ca toate plățile aferente acestor procese să fie realizate prin MPay, ceea ce ar reduce efortul de integrare cu instituțiile bancare locale și ar facilita evidența contabilă centralizată.	Nu este necesară Programul prevede deja utilizarea MPay în aceste fluxuri.
	5.	Sistemele EORI (Economic Operators' Registration and Identification), AEO (Authorised Economic Operator) și NCTS (New Computerised Transit System) necesită verificarea în timp real a datelor din registrele naționale - licențe, coduri CAEN și statut fiscal, pentru a preveni erorile și fraudele. Publicarea acestor	Se acceptă Recomandarea privind utilizarea platformei MConnect pentru accesarea în timp real a registrelor guvernamentale a fost acceptată.

		servicii prin platforma de interoperabilitate MConnect ar elimina necesitatea dezvoltării unei soluții paralele și ar asigura trasabilitatea la nivel guvernamental.	Astfel, în Capitolul I, alineatul 3, punctul 4 al Programului a fost inserat următorul text , cu titlu explicativ: <i>„Sistemele vamale precum EORI, AEO și NCTS vor fi interconectate cu registrele naționale (ex. licențe, coduri CAEN, statut fiscal) prin intermediul MConnect – platforma națională de interoperabilitate, evitând duplicarea soluțiilor tehnice și asigurând trasabilitate completă în fluxurile de date.”</i>
	6.	Pentru certificatele de origine, deciziile AEO (Authorised Economic Operator) sau extrasele PoUS (Proof of Union Status), alte documente ce nu dispun de versiunea electronică, poate fi oferită opțiunea de ridicare fizică sau curier, prin integrarea cu serviciul MDelivery, care gestionează deja fluxuri de livrare pentru alte autorități.	Se acceptă Recomandarea privind integrarea cu platforma guvernamentală MDelivery pentru expedierea documentelor fizice a fost acceptată . În Capitolul I, alineatul 3, punctul 5 al Programului a fost inserat următorul text , cu titlu explicativ: <i>„Pentru documentele vamale care nu dispun de versiuni digitale (ex. certificate de origine, decizii AEO sau extrase PoUS), se va oferi opțiunea de livrare fizică prin intermediul serviciului MDelivery, utilizat deja de alte autorități publice pentru gestionarea expedierilor către cetățeni sau companii.”</i>
	7.	Documentele generate electronic în procedurile vamale ar trebui	Se acceptă

		stocate în platforma guvernamentală de găzduire și partajare a documentelor (MDocs), pentru a evita duplicarea infrastructurii de stocare și reutilizarea automatizată a documentelor respective de către alte autorități	Recomandarea privind utilizarea platformei MDocs pentru stocarea și partajarea documentelor generate în procedurile vamale a fost acceptată. În Capitolul I, alineatul 3, punctul 6 al Programului a fost inserat următorul text, cu titlu explicativ: „<i>Documentele generate electronic în cadrul procedurilor vamale vor fi stocate în MDocs – platforma guvernamentală de găzduire și partajare a documentelor electronice. Această integrare va permite reutilizarea documentelor în cadrul altor procese administrative, evitând redundanțele și maximizând eficiența investițiilor publice.</i>”
	8.	În loc să se creeze un site separat pentru accesarea serviciilor electronice ale Serviciului Vamal, se va reutiliza portalul guvernamental al serviciilor publice, parte a Sistemului informațional „Registrul de stat al serviciilor publice”.	Nu se acceptă În contextul alinierii la standardele Uniunii Europene și al necesității de a asigura interoperabilitatea cu sistemele informaționale vamale europene, se impune crearea unui portal vamal dedicat, adaptat specificului serviciilor electronice vamale din Republica Moldova. Un asemenea portal va permite integrarea funcțională cu sistemele informatice europene, va respecta cerințele tehnice ale UE privind securitatea, structura și disponibilitatea serviciilor digitale, și va facilita accesul utilizatorilor naționali și internaționali la serviciile

			vamale într-un mod standardizat și compatibil cu practicile europene. Totodată, se va asigura interoperabilitatea acestuia cu portalul guvernamental al serviciilor publice, parte a Sistemului informațional „Registrul de stat al serviciilor publice”.
	9.	Toate sistemele informaționale și aplicațiile nou dezvoltate trebuie mapate în Catalogul semantic, utilizând modelul de date reglementat de legislația Republicii Moldova, pe deplin compatibil cu structurile de date acceptate la nivelul Uniunii Europene, fapt care va garanta interoperabilitatea și va preveni duplicarea definițiilor.	Nu se acceptă Programul prevede deja măsuri privind interoperabilitatea și structura datelor.
	10.	Indicatorii anonimizati (timp mediu de vămuire, volume tranzit etc.) pot fi publicați trimestrial pe data.gov.md, stimulând analize economice și interacțiunea cu sectorul privat.	Nu se acceptă Publicarea acestora va fi analizată separat în funcție de relevanță și confidențialitate.
	11.	Indicatorii anonimizati, precum timpul mediu de vămuire, volumele de tranzit și alți parametri de performanță, vor fi publicați trimestrial pe portalul data.gov.md. Această deschidere de date stimulează analize economice bazate pe evidențe și încurajează dezvoltarea de soluții inovatoare de către sectorul privat.	Nu se acceptă Propunerea este redundantă, aspectele relevante fiind deja analizate la pct. 10.
	12.	Pentru elaborarea prototipurilor AES-MD (Automated Export System – Moldova) și a Help-Desk-ului central se recomandă utilizarea Platformei guvernamentale de dezvoltare a serviciilor electronice (PDSE), care va scurta ciclurile de livrare și va menține coerența practicilor DevOps cu cele deja adoptate în restul administrației publice.	Nu se acceptă SVRM va utiliza platformele proprii existente, adaptate nevoilor specifice.
Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova	13.	La proiectul de hotărâre: În conformitate cu art. 102 din Constituția Republicii Moldova și Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, hotărârile Guvernului se adoptă pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și a celor ce	Se acceptă A fost exclusă referința la Hotărârea Guvernului nr.

		decurg din Legea cu privire la Guvern, precum și pentru organizarea executării legilor. În acest sens, o hotărâre de Guvern nu poate constitui temei juridic pentru emiterea unui alt act normativ al Guvernului sau a unui document de politici publice, astfel se recomandă excluderea din clauza de emitere a referințelor a hotărârii de Guvern nr. 306/2025	306/2025 din temeiul juridic, întrucât o hotărâre de Guvern nu poate constitui temei pentru emiterea altei hotărâri, în conformitate cu art. 102 din Constituția Republicii Moldova și Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern. Textul clauzei de emitere a fost modificat și este formulat astfel: <i>„În temeiul art. 6 lit. b) și h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, având în vedere art. 201 din Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 27 iunie 2014, ratificat prin Legea nr. 112/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 185–199, art. 442), precum și în vederea armonizării cadrului instituțional și normativ național la cerințele Uniunii Europene,</i> Guvernul HOTĂRĂȘTE:...”
	14.	La capitolul I În primul alineat, din Capitolul I „Introducere”, cuvântul	Se acceptă Primul alineat, din Capitolul I

		„stabilește” se propune a fi revizuit, deoarece conform pct. 16 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică „Programul, este un document de politici publice, elaborat pentru implementarea strategiilor, care detaliază și concretizează (și nu stabilește) politicile ce urmează a fi realizate.	„Introducere”, modificat: - „<i>Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu cele ale Uniunii Europene detaliază și concretizează direcțiile de modernizare și armonizare a sistemelor informaționale vamale ale Republicii Moldova cu cele ale Uniunii Europene până în anul 2030, în vederea asigurării interoperabilității, securității și eficienței proceselor vamale.</i>”
	15.	La capitolul II (analiza situației) Una din principalele lacune și deficiențe identificate este capacitatea instituțională și resursele umane limitate, astfel provocarea legată de personalul IT calificat și de retenția acestuia este esențială. Pentru diminuarea acestor deficiențe, este necesară o strategie detaliată de recrutare, formare și motivare, inclusiv salarii competitive (sporuri) și programe de dezvoltare profesională continuă. Succesul proiectului depinde în mare măsură de disponibilitatea și calitatea expertizei IT interne. Totodată, având în vedere problemele critice ale IT și securitate, un aspect important revine gestionării riscurilor cibernetice, inclusiv protecția datelor cu caracter personal. La nivelul Uniunii Europene, prelucrarea datelor cu caracter personal în contextul sistemelor electronice vamale este reglementată de Regulamentul (UE) 2016/679 (GDPR) pentru operatorii naționali și de Regulamentul (UE) 2018/1725 pentru instituțiile UE. Actele europene transpuse prin proiectul de hotărâre fac trimitere expresă la respectarea acestor norme. De exemplu, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1070 al Comisiei, în art. 107,	Se acceptă parțial În Capitolul I, alineatul 2, al Programului a fost inserat următorul text: „Dezvoltarea și operarea sistemelor informatice vamale în temeiul prezentului Program se va realiza cu respectarea prevederilor legislației naționale și europene privind protecția datelor cu caracter personal, inclusiv ale Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal și ale Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și

		recunoaște că sistemele electronice dezvoltate în temeiul Codului Vamal al Uniunii implică prelucrarea datelor cu caracter personal în scopul aplicării legislației vamale. Astfel, consultarea Autorității Europene pentru Protecția Datelor de către Comisia Europeană anterior adoptării regulamentului confirmă relevanța dimensiunii privind viața privată. În acest context, este primordial ca și Programul național să reflecte cerințele de conformitate în materie de protecție a datelor, astfel încât dezvoltarea sistemelor informatice să respecte principiile consacrate de GDPR: legalitate, echitate, transparență, limitare la scop, minimizare, exactitate, limitare a stocării, integritate și confidențialitate. Legislația națională aplicabilă (în prezent Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, care urmează a fi înlocuită de Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal) prevede aceleași principii și obligă operatorii să adopte măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru protejarea datelor personale. Cu toate acestea, în forma actuală a proiectului de hotărâre și a Programului anexat, nu se regăsește nicio referință explicită la normele legale sau la măsuri concrete privind protecția datelor. Această omisiune este semnificativă, în condițiile în care sistemele prevăzute – precum ICS2, AES, EORI, COPIS, AEO etc. implică schimburi de date cu caracter personal între autoritățile vamale și operatorii economici, și chiar la nivel transfrontalier. De la date de identificare și contact, până la informații despre bunuri și destinații, aceste fluxuri generează riscuri specifice: acces neautorizat, utilizare excesivă sau breșe de securitate. Prin urmare, se impune abordarea explicită a dimensiunii protecției datelor în cadrul Programului, pentru a asigura conformitatea juridică și pentru a demonstra responsabilitatea instituțională în protejarea drepturilor persoanelor vizate. Având în vedere că Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal va intra în vigoare în 23 august 2026, iar art. 89 alin. (2) din aceasta obligă Guvernul să-și	<i>privind libera circulație a acestor date. Serviciul Vamal va asigura implementarea principiilor de legalitate, echitate, transparență, limitare la scopuri determinate, minimizare a datelor, exactitate, limitare a stocării, integritate și confidențialitate. Pentru sistemele informatice care implică prelucrarea pe scară largă a datelor cu caracter personal, se va efectua, la momentul oportun, o evaluare a impactului asupra protecției datelor. Vor fi prevăzute măsuri tehnice și organizatorice adecvate, cum ar fi controlul accesului, autentificarea multifactor, criptarea sau pseudonimizarea datelor sensibile, jurnalizarea accesărilor, precum și instruirea continuă a personalului în domeniul protecției datelor.”</i> Totodată, se recunoaște existența unei provocări sistemice privind capacitatea instituțională, în special în ceea ce privește atragerea și menținerea personalului IT calificat, esențial pentru funcționarea și securizarea sistemelor informatice vamale. În acest sens, Serviciul Vamal întreprinde măsuri concrete de dezvoltare instituțională prin
--	--	--	--

		revizuiască actele normative până la acea dată, se consideră justificată completarea Capitolului I "Introducere" din Program, cu o secțiune distinctă, compusă din alineate, care să prevadă respectarea cerințelor relevante din Regulamentul (UE) 2016/679 și legislația națională (Legea nr. 133/2011, respectiv Legea nr. 195/2024). În acest sens, se recomandă în anexă la hotărârea Guvernului, completarea Capitolului I – Introducere al Programului cu unele prevederi distincte care să consacre angajamentul respectării aspectelor relevante din Regulamentul (UE) 2016/679 și din legislația națională, respectiv Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal (în vigoare până în 2026) și Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal cu următorul conținut: „Dezvoltarea și operarea sistemelor informatice vamale în temeiul prezentului Program se va realiza cu respectarea prevederilor legislației naționale și europene privind protecția datelor cu caracter personal, inclusiv ale Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal și ale Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor). În acest sens, Serviciul Vamal va asigura implementarea principiilor de legalitate, echitate, transparență, limitare la scopuri determinate, minimizare a datelor, exactitate, limitare a stocării, integritate și confidențialitate. Pentru sistemele informatice care implică prelucrarea pe scară largă a datelor cu caracter personal, se va efectua, la momentul oportun, o evaluare a impactului asupra protecției datelor, în conformitate cu art. 35 din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal. Totodată, vor fi prevăzute măsuri tehnice și organizatorice adecvate, adaptate fiecărui sistem, cum ar fi controlul accesului pe baza rolurilor, autentificarea multifactor,	consolidarea rolului Centrului de instruire, care are misiunea de a susține formarea continuă, recalificarea profesională și dezvoltarea competențelor angajaților. Această dimensiune a fost inclusă și în Capitolul VII „Riscuri de implementare ” al Programului, în care este reflectată importanța creșterii capacității administrative și a resurselor umane, ca factor determinant pentru succesul implementării Programului.
--	--	---	---

		criptarea sau pseudonimizarea datelor sensibile, jurnalizarea accesărilor, precum și instruirea continuă a personalului în domeniul protecției datelor.” Includerea acestui paragraf în Program ar reflecta angajamentul proactiv al autorităților de a respecta principiile protecției datelor încă din etapa de proiectare a sistemelor („privacy by design”), în conformitate cu standardele europene și cu spiritul actelor UE transpuse. De asemenea, aceasta va asigura o conformare etapizată, predictibilă și transparentă cu legislația națională aplicabilă pe durata de implementare a Programului. Totodată, urmează a fi completat cu informații privind cauzele problemelor din domeniul/subdomeniul acoperit de program (și nu doar enumerarea problemelor), inclusiv cu descrierea posibilelor consecințe în cazul neintervenției, folosind dovezi cantitative și calitative, precum și date disponibile dezagregate, conform criteriilor enunțate în pct. 18, subpct. 18.2. din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.	
	16.	La capitolul III „Obiectivele programului”, urmează a fi divizate în două capitole separate „Obiective generale” și respectiv „Obiective specifice”, conform cerințelor stipulate în pct. 18, subpunctele 18.3. și 18.4. din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020	Nu se acceptă Structura actuală reflectă integral logica programului și corespunde cerințelor de fond. Obiectivele generale sunt clar delimitate de cele specifice prin formularea și numerotarea acestora. Divizarea în două capitole distincte nu aduce valoare adăugată substanțială și ar fragmenta inutil documentul.
	17.	La capitolul IV (Indicatori de monitorizare), urmează a fi revizuit, fiind indicați indicatorii de impact și de rezultat, conform obiectivelor, deoarece lipsesc valorile de referință, valorile-țintă intermediare și valorile-țintă finale, cu dezagregarea disponibilă, conform criteriilor prevăzute în pct. 18, subpct. 18.5. din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020	Nu se acceptă Indicatorii incluși reflectă specificul programului și natura strategică a intervențiilor. Structura actuală este adecvată pentru a urmări progresul și eficiența implementării.

	18. La capitolul V (Impactul Programului), în alin. 3, cuvintele „luptei împotriva” se propune a fi substituite cu cuvântul „combaterii”	Se acceptă La capitolul V (Impactul Programului), în alin. 3, cuvintele „luptei împotriva” a fost substituite cu cuvântul „combaterii”: „<i>În plus, Programul va avea un impact pozitiv asupra combaterii fraudelor și evaziunii fiscale. Prin digitalizarea completă a proceselor vamale și utilizarea unor mecanisme avansate de gestionare a riscurilor, se va îmbunătăți capacitatea de identificare și prevenire a activităților frauduloase. Noile sisteme IT vor permite o monitorizare mai eficientă a fluxurilor comerciale și vor reduce posibilitatea falsificării documentelor și a altor practici ilegale. Astfel, transparența proceselor vamale va crește semnificativ, consolidând încrederea mediului de afaceri și a partenerilor internaționali.</i>”
	19. La capitolul VI (costuri) Având în vedere că o parte semnificativă a finanțării depinde de asistența externă (care nu este încă pe deplin acoperită), este crucială o strategie proactivă și accelerată de atragere a fondurilor de la UE și alte instituții financiare internaționale (Banca Mondială, BERD etc.), astfel, se recomandă specificarea acțiunilor concrete și termene pentru securizarea acestor fonduri.	Nu se acceptă Capitolul privind costurile prezintă estimările financiare agregate în conformitate cu cadrul bugetar multianual. Elaborarea unei strategii detaliate de atragere a fondurilor externe depășește sfera Programului și revine competenței autorităților de finanțare și

			coordonare a asistenței externe.
	20.	La capitolul IX , denumirea capitolului „Proceduri de raportare” va fi ajustată în conformitate cu prevederile pct. 18 subpct. 18.10 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică – „Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare”. Totodată, se va indica periodicitatea procesului de monitorizare a documentului.	Se acceptă La capitolul IX, denumirea capitolului a fost ajustată în - „Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare”
	21.	La nota de fundamentare: La secțiunea 4.1. impactul asupra sectorului public ”nu este aplicabil”, se recomandă o analiză a impactului care să reflecte inclusiv impactul pozitiv pe care îl poate produce implementarea Programului. Un program de asemenea amploare, care vizează modernizarea și digitalizarea integrală a sistemului vamal, va avea un impact profund asupra funcționarilor publici (necesitatea de formare, recalificare, schimbarea fluxurilor de lucru), asupra structurii interne a Serviciului Vamal și asupra eficienței generale a administrației publice. Neglijarea acestui impact în Nota de Fundamentare indică o omisiune semnificativă în analiza comprehensivă a proiectului. Similar, la secțiunea 4.3. impactul asupra sectorului privat ”nu este aplicabil”, urmează a fi analizat inclusiv prin aspect pozitiv, întrucât, chiar în capitolul I al Programului se menționează că scopul este de a "fluidiza traficul și optimizarea fluxului de mărfuri" și că va "reduce costurile de conformitate pentru întreprinderi și facilitarea investițiilor naționale și străine". Impactul asupra operatorilor economici (timpi de procesare reduși, costuri administrative mai mici, predictibilitate sporită, noi cerințe tehnice de conformare) este direct și considerabil.	Recomandarea privind completarea secțiunilor 4.1 și 4.3 din Nota de fundamentare a fost acceptată. În consecință, formulările standard „nu este aplicabil” au fost eliminate și înlocuite cu o analiză detaliată a impactului preconizat asupra sectorului public și asupra sectorului privat, în concordanță cu obiectivele și conținutul Programului. Astfel, secțiunea 4.1 a fost reformulată după cum urmează: <i>„Implementarea Programului va avea un impact semnificativ asupra sectorului public, în special asupra Serviciului Vamal al Republicii Moldova. Digitalizarea integrală a proceselor vamale presupune revizuirea arhitecturii instituționale și a fluxurilor de lucru, precum și adaptarea procedurilor administrative. În acest context, este prevăzută necesitatea instruirii, recalificării și adaptării continue a funcționarilor publici</i>

			implicați în gestionarea, operarea și mentenanța noilor sisteme informatice. De asemenea, Programul va contribui la îmbunătățirea eficienței și transparenței administrației publice prin reducerea birocrăției, digitalizarea serviciilor și integrarea cu infrastructura de e-Guvernare națională.” Totodată, secțiunea 4.3 a fost completată cu următorul text: „Programul va avea un impact pozitiv considerabil asupra sectorului privat, în special asupra operatorilor economici implicați în activități de import, export și tranzit. Prin automatizarea și simplificarea procedurilor vamale, reducerea timpului de procesare și a interacțiunii directe cu autoritatea vamală, se vor reduce costurile de conformitate și vor fi create premisele pentru o mai mare predictibilitate și competitivitate economică. Totodată, implementarea sistemelor electronice armonizate cu cele ale Uniunii Europene va facilita integrarea operatorilor economici autohtoni în piața unică europeană și va atrage investiții naționale și
--	--	--	---

			străine. În paralel, este important de menționat și necesitatea adaptării la noi cerințe tehnice digitale (semnături electronice, interacțiuni prin portaluri, actualizarea sistemelor interne).”
	22.	La proiectul Planului de acțiuni: Reieșind din denumirea Programului, denumirea planului de acțiuni se propune a fi substituită cu denumirea „Planul de acțiuni privind implementarea Programului național privind modernizarea sistemelor informaționale vamale și alinierea la cerințele de date vamale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030”; De asemenea, partea operațională a Programului - planul de acțiuni, urmează a fi revizuită prin prisma cerințelor stipulate în pct. 19 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică (indicatorii de monitorizare nu sunt dezagregați conform criteriilor necesare; costurile nu sunt divizate pe ani și nu sunt indicate programele/subprogramele precum și sursele de finanțare, inclusiv nu sunt indicate resursele disponibile din asistența externă și a costurilor neacoperite; termenele de realizare se indică în formatul trimestru- an).	Se acceptă Denumirea programului a fost modificată în - „Planul de acțiuni privind implementarea programului național privind modernizarea sistemelor informaționale vamale și alinierea la cerințele de date vamale ale uniunii europene pentru anii 2025-2030”.
	23.	Considerăm necesară modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1091/2023 privind Sistemul informațional de programare a rândurilor electronice la frontieră, în vederea adaptării cadrului normativ pentru a permite o gestionare mai eficientă și o extinderea funcționalităților sistemului. Se va urmări integrarea aspectelor legate de circulația autoturismelor și transportului rutier de persoane, pe lângă categoriile de transport de mărfuri deja reglementate. Concomitent, propunem dezvoltarea tehnică și implementarea unei noi secțiuni dedicate autoturismelor și operatorilor de transport rutier de persoane, în cadrul Sistemului informațional de programare a rândurilor electronice la frontieră. Această secțiune va permite cetățenilor să-și programeze din timp	Nu se acceptă Sistemul menționat este parte a infrastructurii naționale generale de control la frontieră, gestionat de alte autorități competente. Nu ține direct de obiectivele Programului vamal și nu au fost estimate costurile pentru o eventuală extindere.

		trecerea frontierei, să obțină informații în timp real privind timpii de așteptare, precum și va facilita optimizarea fluxului în punctele de trecere a frontierei de stat. Reieșind din formatul proiectului programului, propunem includerea unei acțiuni care vizează dezvoltarea/extinderea sistemului informațional de programare arăndurilor electronice la frontieră, astfel încât acesta să suporte întregul flux de transport, iar ajustarea cadrului normativ menționat, va reprezenta o subacțiune, fie un indicator de rezultat.	
CENTRUL DE ARMONIZARE A LEGISLAȚIEI	24.	În context, clauza de armonizare urmează a fi expusă în următoarea redacție: ”Prezenta hotărâre creează cadrul necesar aplicării Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2025/512 al Comisiei din 13 martie 2025 privind modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea și utilizarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații în temeiul Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, CELEX: 32025R0512, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L din 20 martie 2025”.	Se acceptă Textul a fost inclus și documentul Proiectului Programului a fost modificat corespunzător, în următoarea redacție: „ <i>Prezenta hotărâre creează cadrul necesar aplicării Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2025/512 al Comisiei din 13 martie 2025 privind modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea și utilizarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații în temeiul Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, CELEX: 32025R0512, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L din 20 martie 2025</i> ”.
MINISTERUL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI DIGITALIZĂRII	25.	Lipsa de obiecții și propuneri pe marginea proiectului.	-

CANCELARIA DE STAT	26	Conform Regulamentului cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, Programul este un document de politici publice pe termen mediu (3-5 ani), elaborat pentru implementarea strategiilor, care detaliază și concretizează politicile ce urmează a fi realizate în domeniile acoperite de strategii. Or, conținutul propus al Programului relevă un cadru extrem de restrâns de obiective și acțiuni, care, potrivit practicii și principiilor de planificare strategică, ar putea fi tratate ca o simplă acțiune sau integrate ca obiectiv specific în cadrul unui Program existent. Astfel, elaborarea unui Program distinct pentru dezvoltarea unui sistem informațional nu se justifică și contravine cadrului normativ, întrucât nu respectă principiile proporționalității și coerenței politicilor publice consacrate de actele normative incidente. În concluzie, reafirmăm poziția Cancelariei de Stat și susținem că Programul propus nu îndeplinește criteriile necesare pentru a fi calificat drept document de politici publice și, prin urmare, poate fi reglementat exclusiv prin acte administrative subsecvente.	Am luat act. Se acceptă parțial. Proiectul a fost supus expertizei juridice și anticorupție, în conformitate cu prevederile art.36 și art.37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și pct.230 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, precum și autorităților avizatoare pentru informare, în corespundere cu pct.231 din Regulamentul menționat.
--------------------	----	--	---

Expertizare juridică și anticorupție

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
CENTRUL NAȚIONAL ANTICORUPȚIE AL REPUBLICII MOLDOVA	1.	Prin urmare, apreciind prin prisma prevederilor art.28 din Legea integrității nr.82/2017, coroborat cu prevederile art.2, 34, 36 din Legea nr. 100/2017, conform pct. 153 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, proiectul prenotat nu este pasibil expertizei anticorupție. Or, programul de dezvoltare al sistemului informațional vamal detaliază direcțiile de modernizare și armonizare a sistemelor	-

		informaționale vamale ale Republicii Moldova cu cele ale Uniunii Europene până în anul 2030.	
MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA	2.	Cu titlu general, semnalăm că potrivit art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire. La numerotarea elementelor structurale se va asigura respectarea prevederilor Legii nr. 100/2017. Suplimentar, în ceea ce privește explicațiile suplimentare numerotate cu semnul grafic „*”, menționăm că potrivit art. 49 alin. (5) al Legii nr. 100/2017, exprimările cifrice, tabelele, planurile și altele asemenea, care sunt incluse în anexe, pot fi urmate de explicații suplimentare, care se notează cu indici numerici, în ordinea în care au fost enunțate în textul anexei (spre ex. 1, 2, 3...).	Se acceptă În conformitate cu recomandările formulate în cadrul avizului, vă informăm că observațiile privind utilizarea abrevierilor, numerotarea elementelor structurale și explicarea suplimentară a anexelor au fost luate în considerare. Documentul a fost redactat în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 privind actele normative, asigurând explicarea tuturor abrevierilor la prima utilizare și respectarea regulilor de numerotare și de notare a explicațiilor suplimentare.
AGENȚIA DE GUVERNARE ELECTRONICĂ	3.	În partea ce ține de propunerea enunțată de reutilizarea a serviciului guvernamental de plăți electronice (MPay) autorul proiectului a menționat că Programul deja prevede utilizarea acestui serviciu. Totuși din analiza textul consolidat nu au fost identificate mențiuni/prevederi cu privire la utilizarea serviciului MPay. În acest sens ținem să menționăm că în conformitate cu prevederile pct. 3 subpct. 1) din Hotărârea Guvernului nr. 712/2020 cu privire la serviciul guvernamental de plăți electronice (MPay) „Ministerele, Cancelaria de Stat și alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență (autoritățile administrative din subordine, serviciile publice desconcentrate și cele aflate în subordine, instituțiile publice în care ministerul, Cancelaria de Stat sau altă autoritate administrativă centrală are calitatea de fondator), autoritățile/instituțiile publice și	Se acceptă Textul a fost adăugat în Capitolul I din <i>Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030</i>, la alin. 4, în următoarea redacție: „Programul va utiliza și serviciul guvernamental de plăți electronice (MPay), în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 712/2020, pentru încasarea plăților aferente serviciilor prestate

		organizațiile de stat autonome, subordonate sau înființate de Guvern, în limitele competențelor prevăzute de lege vor utiliza serviciul guvernamental de plăți electronice (MPay) pentru încasarea plăților de la persoanele fizice și juridice în procesul prestării serviciilor, colectării impozitelor, taxelor, încasării plăților pentru amenzi și majorări de întârziere (penalități) și altor plăți în contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor.	de Serviciul Vamal. Astfel, toate plățile efectuate de către persoanele fizice și juridice vor fi procesate prin contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor, asigurând un mecanism transparent, sigur și eficient de colectare a acestora.”
	4.	Cu referire la comentariile autorului în partea ce ține de propunerea aferentă reutilizării portalul guvernamental al serviciilor publice, parte a Sistemului informațional „Registrul de stat al serviciilor publice” ținem să menționăm că în conformitate cu prevederile pct. 5 din Hotărârea Guvernului nr. 169/2021 cu privire la Registrul de stat al serviciilor publice „Prestatorii de servicii publice electronice asigură prestarea acestora prin implementarea ghișeului unic, utilizând în acest sens portalul guvernamental al serviciilor publice din cadrul Sistemului informațional „Registrul de stat al serviciilor publice”, în conformitate cu art. 16 alin. (4) din Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice.". Totodată, la pct. 8 din aceeași hotărâre este menționat că „La instituirea unui serviciu public nou, prestatorul acestuia asigură înregistrarea obligatorie a serviciului respectiv în Registrul de stat al serviciilor publice".	Se acceptă Textul a fost adăugat în Capitolul I din <i>Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030</i> , la alin. 6 , în următoarea redacție: „În cadrul procesului de modernizare a serviciilor publice, Serviciul Vamal va asigura interoperabilitatea și standardizarea serviciilor publice electronice prin utilizarea portalului guvernamental al serviciilor publice, componentă a Sistemului informațional „Registrul de stat al serviciilor publice”, pentru implementarea ghișeului unic. Aceasta permite ca toate serviciile publice electronice să fie gestionate centralizat și să respecte standardele naționale și europene de interoperabilitate. Conform prevederilor pct. 5 și pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 169/2021

			și art. 16 alin. (4) din Legea nr. 234/2021 privind serviciile publice, toate serviciile noi vor fi înregistrate în Registrul de stat al serviciilor publice, facilitând astfel accesul cetățenilor și mediului de afaceri la servicii digitale standardizate și integrate.”
	5.	La final insistăm asupra includerii prevederilor aferent Catalogului semantic ca parte a mecanismului de schimb de date în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 323/2021 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Catalogul semantic” și a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului format de Sistemul informațional „Catalogul semantic”.	Se acceptă Textul a fost adăugat în Capitolul I din <i>Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030</i>, la alin. 5, în următoarea redacție: „Totodată, Programul va integra schimbul de date cu Sistemul informațional „Catalogul semantic”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 323/2021, ca parte a mecanismului național de interoperabilitate. Această integrare va permite standardizarea datelor și asigurarea compatibilității semantice între sistemele vamale și celelalte sisteme guvernamentale, inclusiv cele ale Uniunii Europene.”

Republica Moldova, MD-2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 134
Telefon: +373 22 820 026, email: office@egov.md, site-ul web: <http://www.egov.md>

Nr. 3007 – 132 din 07.07.2025
La nr. 18-69-6808 din 23.06.2025

Cancelaria de Stat

copie: Ministerul Finanțelor

Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” a examinat ***proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 (număr unic – 519/MF/2025), autor – Ministerul Finanțelor, prezentat spre avizare***, și, în limitele competențelor instituției, comunică următoarele propuneri și obiecții:

1. Considerăm că pentru coerență arhitecturală și pentru a valorifica investițiile existente în ecosistemul de e-Guvernare al Republicii Moldova, Programul național de modernizare a sistemelor informaționale vamale (2025-2030) poate fi completat cu unele recomandări de reutilizare a serviciilor electronice partajate.

În acest fel, din documentele remise la avizare, rezultă că Programul național de modernizare a sistemelor informaționale vamale (2025-2030) este conceput, în primul rând, pentru alinierea la arhitectura IT a Uniunii Europene. De aceea, documentul vorbește despre un portal vamal al comercianților interoperabil cu sistemele UE, și de un sistem național de identitate și acces integrat cu platforma europeană UUM&DS (Uniform User Management and Digital Signature), care cuprinde autentificare și semnătură digitală.

În schimb, atestăm lipsa mențiunilor despre majoritatea serviciilor partajate din ecosistemul e-Guvernării Republicii Moldova (MPass, MLog, MConnect, MPay etc.).

În cadrul planului UE de modernizare a sistemelor vamale, fiecare stat membru sau stat candidat își implementează propriul nod național de Identity & Access Management (IAM), pe care îl „înrolează” ulterior în platforma europeană UUM&DS (Uniform User Management & Digital Signature). Prin această integrare, un operator economic din Republica Moldova se poate autentifica folosind credențialele sale locale și este recunoscut automat de aplicațiile vamale europene.

În acest context, MPass - serviciul guvernamental de autentificare și control al accesului, și EvoSign - serviciul guvernamental de identitate și semnătură electronică mobilă - pot furniza identitatea și semnătura electronică pentru nodul IAM-Moldova, funcționând ca back-end național și valorificând infrastructura existentă.

2. Programul stabilește obligații de păstrare a jurnalelor de sistem și a probelor electronice pe o anumită perioadă. În locul unei soluții dedicate, sugerăm redirectionarea tuturor log-urilor aplicațiilor vamale – inclusiv cele generate de IAM-Moldova și portalul comercianților – către serviciul guvernamental MLog.

3. Pentru fluxurile care presupun trimiterea automată de confirmări, solicitări de completare și alerte către operatorii economici, considerăm oportună integrarea cu MNotify (e-mail, SMS, push), fapt care ar permite implementarea acestor notificări și ar oferi utilizatorilor o experiență unitară cu celelalte servicii guvernamentale.

4. Proiectele GUM (Guarantee Management System) și CCI (Centralised Clearance for Import) presupun gestionarea electronică a garanțiilor, taxelor vamale și eventualelor penalități asociate procedurilor vamale. În acest context, considerăm oportun ca toate plățile aferente acestor procese să fie realizate prin MPay, ceea ce ar reduce efortul de integrare cu instituțiile bancare locale și ar facilita evidența contabilă centralizată.

5. Sistemele EORI (Economic Operators' Registration and Identification), AEO (Authorised Economic Operator) și NCTS (New Computerised Transit System) necesită verificarea în timp real a datelor din registrele naționale - licențe, coduri CAEN și statut fiscal, pentru a preveni erorile și fraudele. Publicarea acestor servicii prin platforma de interoperabilitate MConnect ar elimina necesitatea dezvoltării unei soluții paralele și ar asigura trasabilitatea la nivel guvernamental.

6. Pentru certificatele de origine, deciziile AEO (Authorised Economic Operator) sau extrasele PoUS (Proof of Union Status), alte documente ce nu dispun de versiunea electronică, poate fi oferită opțiunea de ridicare fizică sau curier, prin integrarea cu serviciul MDelivery, care gestionează deja fluxuri de livrare pentru alte autorități.

7. Documentele generate electronic în procedurile vamale ar trebui stocate în platforma guvernamentală de găzduire și partajare a documentelor (MDocs), pentru a evita duplicarea infrastructurii de stocare și reutilizarea automatizată a documentelor respective de către alte autorități.

8. În loc să se creeze un site separat pentru accesarea serviciilor electronice ale Serviciului Vamal, se va reutiliza portalul guvernamental al serviciilor publice, parte a Sistemului informațional „Registrul de stat al serviciilor publice”.

9. Toate sistemele informaționale și aplicațiile nou dezvoltate trebuie mapate în Catalogul semantic, utilizând modelul de date reglementat de legislația Republicii Moldova, pe deplin compatibil cu structurile de date acceptate la nivelul Uniunii Europene, fapt care va garanta interoperabilitatea și va preveni duplicarea definițiilor.

10. Indicatorii anonimizati (timp mediu de vămuire, volume tranzit etc.) pot fi publicați trimestrial pe data.gov.md, stimulând analize economice și interacțiunea cu sectorul privat.

11. Indicatorii anonimizati, precum timpul mediu de vămuire, volumele de tranzit și alți parametri de performanță, vor fi publicați trimestrial pe portalul data.gov.md. Această deschidere de date stimulează analize economice bazate pe evidențe și încurajează dezvoltarea de soluții inovatoare de către sectorul privat.

12. Pentru elaborarea prototipurilor AES-MD (Automated Export System – Moldova) și a Help-Desk-ului central se recomandă utilizarea Platformei guvernamentale de dezvoltare a serviciilor electronice (PDSE), care va scurta ciclurile de livrare și va menține coerența practicilor DevOps cu cele deja adoptate în restul administrației publice.

Propunerile date sunt în concordanță cu *Direcția prioritară nr. 5. Utilizarea și reutilizarea în comun a datelor și serviciilor, Obiectivul general nr. 2. Dezvoltarea unui sector TIC robust și competitiv din Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 650/2023.

Director adjunct

Andrei PRISACAR

Digitally signed by Prisacar Andrei
Date: 2025.07.10 11:28:46 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Ex.: Vlad Luca,
e-mail: vlad.luca@egov.md, tel.: 062061565

**Ministerul Afacerilor Interne
al Republicii Moldova**

Nr. 40/2392 din 27.06.2025
La nr.18-69-6808 din 23.06.2025

**Ministerul Finanțelor
Copie: Cancelaria de stat**

Ministerul Afacerilor Interne, a examinat solicitarea (*nr. 18-69-6808 din 23.06.2025*), cu privire la examinarea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 (număr unic 519/MF/2025), și în limita competențelor funcționale, comunică despre susținerea proiectului, și înaintăm următoarele propuneri.

La proiectul de hotărâre:

În conformitate cu art. 102 din Constituția Republicii Moldova și Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, hotărârile Guvernului se adoptă pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și a celor ce decurg din Legea cu privire la Guvern, precum și pentru organizarea executării legilor. În acest sens, o hotărâre de Guvern nu poate constitui temei juridic pentru emiterea unui alt act normativ al Guvernului sau a unui document de politici publice, astfel se recomandă excluderea din clauza de emiteră a referințelor a hotărârii de Guvern nr. 306/2025.

La capitolul I

În primul alineat, din Capitolul I „Introducere”, cuvântul „stabilește” se propune a fi revizuit, deoarece conform pct. 16 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică „Programul, este un document de politici publice, elaborat pentru implementarea strategiilor, care detaliază și concretizează (și nu stabilește) politicile ce urmează a fi realizate.

La capitolul II (analiza situației)

Una din principalele lacune și **deficiențe** identificate este capacitatea instituțională și resursele umane limitate, astfel provocarea legată de personalul IT calificat și de retenția acestuia este esențială. Pentru diminuarea acestor deficiențe, este necesară o strategie detaliată de recrutare, formare și motivare, inclusiv salarii competitive (sporuri) și programe de dezvoltare profesională continuă. Succesul proiectului depinde în mare măsură de disponibilitatea și calitatea expertizei IT interne.

Totodată, având în vedere problemele critice ale IT și securitate, un aspect important revine gestionării riscurilor cibernetice, inclusiv protecția datelor cu caracter personal. La nivelul Uniunii Europene, prelucrarea datelor cu caracter personal în contextul sistemelor electronice vamale este reglementată de

Regulamentul (UE) 2016/679 (GDPR) pentru operatorii naționali și de Regulamentul (UE) 2018/1725 pentru instituțiile UE. Actele europene transpuse prin proiectul de hotărâre fac trimitere expresă la respectarea acestor norme. De exemplu, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1070 al Comisiei, în art. 107, recunoaște că sistemele electronice dezvoltate în temeiul Codului Vamal al Uniunii implică prelucrarea datelor cu caracter personal în scopul aplicării legislației vamale.

Astfel, consultarea Autorității Europene pentru Protecția Datelor de către Comisia Europeană anterior adoptării regulamentului confirmă relevanța dimensiunii privind viața privată. În acest context, este primordial ca și Programul național să reflecte cerințele de conformitate în materie de protecție a datelor, astfel încât dezvoltarea sistemelor informatice să respecte principiile consacrate de GDPR: *legalitate, echitate, transparență, limitare la scop, minimizare, exactitate, limitare a stocării, integritate și confidențialitate*.

Legislația națională aplicabilă (în prezent Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, care urmează a fi înlocuită de Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal) prevede aceleași principii și obligă operatorii să adopte măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru protejarea datelor personale. Cu toate acestea, în forma actuală a proiectului de hotărâre și a Programului anexat, nu se regăsește nicio referință explicită la normele legale sau la măsuri concrete privind protecția datelor.

Această omisiune este semnificativă, în condițiile în care sistemele prevăzute – precum ICS2, AES, EORI, COPIS, AEO etc. implică schimburi de date cu caracter personal între autoritățile vamale și operatorii economici, și chiar la nivel transfrontalier. De la date de identificare și contact, până la informații despre bunuri și destinații, aceste fluxuri generează riscuri specifice: acces neautorizat, utilizare excesivă sau breșe de securitate.

Prin urmare, se impune abordarea explicită a dimensiunii protecției datelor în cadrul Programului, pentru a asigura conformitatea juridică și pentru a demonstra responsabilitatea instituțională în protejarea drepturilor persoanelor vizate.

Având în vedere că Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal va intra în vigoare în 23 august 2026, iar art. 89 alin. (2) din aceasta obligă Guvernul să-și revizuiască actele normative până la acea dată, se consideră justificată completarea Capitolului I *”Introducere”* din Program, cu o secțiune distinctă, compusă din alineate, care să prevadă respectarea cerințelor relevante din Regulamentul (UE) 2016/679 și legislația națională (Legea nr. 133/2011, respectiv Legea nr. 195/2024).

În acest sens, se recomandă în anexă la hotărârea Guvernului, completarea Capitolului I – *Introducere* al Programului cu unele prevederi distincte care să consacre angajamentul respectării aspectelor relevante din Regulamentul (UE) 2016/679 și din legislația națională, respectiv Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal (în vigoare până în 2026) și Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal cu următorul conținut:

„Dezvoltarea și operarea sistemelor informatice vamale în temeiul prezentului Program se va realiza cu respectarea prevederilor legislației naționale și europene privind protecția datelor cu caracter personal, inclusiv ale Legii nr. 195/2024 privind

protecția datelor cu caracter personal și ale Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor).

În acest sens, Serviciul Vamal va asigura implementarea principiilor de legalitate, echitate, transparență, limitare la scopuri determinate, minimizare a datelor, exactitate, limitare a stocării, integritate și confidențialitate.

Pentru sistemele informatice care implică prelucrarea pe scară largă a datelor cu caracter personal, se va efectua, la momentul oportun, o evaluare a impactului asupra protecției datelor, în conformitate cu art. 35 din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

Totodată, vor fi prevăzute măsuri tehnice și organizatorice adecvate, adaptate fiecărui sistem, cum ar fi controlul accesului pe baza rolurilor, autentificarea multifactor, criptarea sau pseudonimizarea datelor sensibile, jurnalizarea accesărilor, precum și instruirea continuă a personalului în domeniul protecției datelor.”

Includerea acestui paragraf în Program ar reflecta angajamentul proactiv al autorităților de a respecta principiile protecției datelor încă din etapa de proiectare a sistemelor („privacy by design”), în conformitate cu standardele europene și cu spiritul actelor UE transpuse. De asemenea, aceasta va asigura o conformare etapizată, predictibilă și transparentă cu legislația națională aplicabilă pe durata de implementare a Programului.

Totodată, urmează a fi completat cu informații privind cauzele problemelor din domeniul/subdomeniul acoperit de program (și nu doar enumerarea problemelor), inclusiv cu descrierea posibilelor consecințe în cazul neintervenției, folosind dovezi cantitative și calitative, precum și date disponibile dezagregate, conform criteriilor enunțate în pct. 18, subpct. 18.2. din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.

La capitolul III „Obiectivele programului”, urmează a fi divizate în două capitole separate „Obiective generale” și respectiv „Obiective specifice”, conform cerințelor stipulate în pct. 18, subpunctele 18.3. și 18.4. din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.

La capitolul IV (*Indicatori de monitorizare*), urmează a fi revizuit, fiind indicați indicatorii de impact și de rezultat, conform obiectivelor, deoarece lipsesc valorile de referință, valorile-țintă intermediare și valorile-țintă finale, cu dezagregarea disponibilă, conform criteriilor prevăzute în pct. 18, subpct. 18.5. din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.

La capitolul V (*Impactul Programului*), în alin. 3, cuvintele „luptei împotriva” se propune a fi substituite cu cuvântul „combaterii”.

La capitolul VI (*costuri*)

Având în vedere că o parte semnificativă a finanțării depinde de asistența externă (care nu este încă pe deplin acoperită), este crucială o strategie proactivă și accelerată de atragere a fondurilor de la UE și alte instituții financiare internaționale (Banca Mondială, BERD etc.), astfel, se recomandă specificarea acțiunilor concrete și termene pentru securizarea acestor fonduri.

La capitolul IX, denumirea capitolului „Proceduri de raportare” va fi ajustată în conformitate cu prevederile pct. 18 subpct. 18.10 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică – „Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare”. Totodată, se va indica periodicitatea procesului de monitorizare a documentului.

La nota de fundamentare:

La secțiunea 4.1. impactul asupra sectorului public ”nu este aplicabil”, se recomandă o analiză a impactului care să reflecte inclusiv impactul pozitiv pe care îl poate produce implementarea Programului. Un program de o asemenea amploare, care vizează modernizarea și digitalizarea integrală a sistemului vamal, va avea un impact profund asupra funcționarilor publici (necesitatea de formare, recalificare, schimbarea fluxurilor de lucru), asupra structurii interne a Serviciului Vamal și asupra eficienței generale a administrației publice. Neglijarea acestui impact în Nota de Fundamentare indică o omisiune semnificativă în analiza comprehensivă a proiectului.

Similar, la secțiunea 4.3. impactul asupra sectorului privat ”nu este aplicabil”, urmează a fi analizat inclusiv prin aspect pozitiv, întrucât, chiar în capitolul I al Programului se menționează că scopul este de a ”fluidiza traficul și optimizarea fluxului de mărfuri” și că va ”reduce costurile de conformitate pentru întreprinderi și facilitarea investițiilor naționale și străine”. Impactul asupra operatorilor economici (timp de procesare redus, costuri administrative mai mici, predictibilitate sporită, noi cerințe tehnice de conformare) este direct și considerabil.

La proiectul Planului de acțiuni:

Reieșind din denumirea Programului, denumirea planului de acțiuni se propune a fi substituită cu denumirea „Planul de acțiuni privind implementarea Programului național privind modernizarea sistemelor informaționale vamale și alinierea la cerințele de date vamale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030”;

De asemenea, partea operațională a Programului - planul de acțiuni, urmează a fi revizuită prin prisma cerințelor stipulate în pct. 19 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică (indicatorii de monitorizare nu sunt dezagregați conform criteriilor necesare; costurile nu sunt divizate pe ani și nu sunt indicate programele/subprogramele precum și sursele de finanțare, inclusiv nu sunt indicate resursele disponibile din asistența externă și a costurilor neacoperite; termenele de realizare se indică în formatul trimestru- an).

Secretară de stat

Digitally signed by Salcuțan Diana
Date: 2025.07.08 18:16:14 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Diana SALCUȚAN

Executor: Lujan Sergiu
Telefon: 022-255-368
E-mail: sergiu.lujan@mai.gov.md

**Ministerul Afacerilor Interne
al Republicii Moldova**

Nr. 40/2417 din 09.07.2025
La nr.18-69-6808 din 23.06.2025

**Ministerul Finanțelor
Copie: Cancelaria de stat**

Ministerul Afacerilor Interne, în completarea propunerilor formulate în avizul¹ la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 (număr unic 519/MF/2025), având în vedere importanța strategică a gestionării fluxului de autovehicule și pasageri la frontieră, înaintează următoarea propunere.

Considerăm necesară modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1091/2023 privind Sistemul informațional de programare a rândurilor electronice la frontieră, în vederea adaptării cadrului normativ pentru a permite o gestionare mai eficientă și o extindere a funcționalităților sistemului. Se va urmări integrarea aspectelor legate de circulația autoturismelor și transportului rutier de persoane, pe lângă categoriile de transport de mărfuri deja reglementate.

Concomitent, propunem dezvoltarea tehnică și implementarea unei noi secțiuni dedicate autoturismelor și operatorilor de transport rutier de persoane, în cadrul Sistemului informațional de programare a rândurilor electronice la frontieră. Această secțiune va permite cetățenilor să-și programeze din timp trecerea frontierei, să obțină informații în timp real privind timpii de așteptare, precum și va facilita optimizarea fluxului în punctele de trecere a frontierei de stat.

Reieșind din formatul proiectului programului, propunem includerea unei acțiuni care vizează dezvoltarea/extinderea sistemului informațional de programare a rândurilor electronice la frontieră, astfel încât acesta să suporte întregul flux de transport, iar ajustarea cadrului normativ menționat, va reprezenta o subacțiune, fie un indicator de rezultat.

Secretară de stat

Digitally signed by Salcuțan Diana
Date: 2025.07.09 16:46:35 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Diana SALCUȚAN

Executor: Lujan Sergiu
Telefon: 022-255-368
E-mail: sergiu.lujan@mai.gov.md

str. bd. Ștefan cel Mare, 75, mun. Chișinău, MD-2012, tel. +373 255 830
E-mail: secretariat@mai.gov.md Pagina web: www.mai.gov.md

¹ avizul nr.40/2392 din 08.07.2025, cu referire la solicitarea (nr. 18-69-6808 din 23.06.2025)

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

CENTRUL DE ARMONIZARE A LEGISLAȚIEI

Nr. 31/02-69-7293

Chișinău

07 iulie 2025

Ministerul Finanțelor
cancelaria@mf.gov.md

Ref.: scrisoarea nr. 18-69-6808 din 23 iunie 2025/ număr unic 519/MF/2025

Centrul de armonizare a legislației, analizând proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030, comunică următoarele.

Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate **Capitolului 29 „Uniunea vamală”**.

Proiectul național își propune realizarea acțiunilor de transformare digitală și dezvoltarea unor servicii de calitate, convenabile, fiabile și accelerate în domeniul vamal din RM, bazate pe practici și recomandări internaționale avansate, promovând astfel un mediu vamal electronic interoperabil cu un sistem de date unificat pentru a facilita și mai mult schimbul de informații între autoritatea vamală și operatorii economici, sporind în același timp securitatea la frontierele externe ale RM

Angajamentul aprobării Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 rezultă din Pachetul de extindere al Comisiei Europene 2024, prin care se recomandă Republicii Moldova în următorul an să aprobe (la nivel guvernamental) și să înceapă implementarea strategiei IT a Serviciului Vamal, inclusiv, programul de lucru pentru dezvoltarea și implementarea treptată a soluțiilor digitale pentru a permite un mediu complet fără hârtie și interconectarea și interoperabilitatea cu mediul vamal electronic al UE.

Totodată, conform prevederilor art. 201 din Capitolul 5 al Acordului de Asociere RM-UE „Regimul vamal și facilitarea comerțului”, Republica Moldova realizează apropierea treptată de legislația UE în domeniul vamal și de anumite instrumente juridice internaționale în conformitate cu anexa XXVI din același acord.

Ca urmare a examinării Programului național, menționăm că autorul proiectului instituie o foaie de parcurs de transformare digitală și dezvoltare a Serviciului Vamal al Republicii Moldovei pentru a asigura schimbul eficient și bine controlat de mărfuri, persoane și servicii la traversarea frontierei vamale de stat, *prin adaptarea și crearea unor sisteme informaționale vamale similare* celor prevăzute de **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/512 al Comisiei din 13 martie 2025** privind modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea și utilizarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații în temeiul Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/512 stabilește cerințele tehnice privind utilizarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații între autoritățile vamale și între operatorii economici și autoritățile vamale în cadrul UE.

Astfel, constatăm că, prevederile referitoare la instituirea unui nou sistem electronic vamal complet (CDPS – Customs Decision Processing System), precum și privind modernizarea sistemelor deja existente propuse prin proiectul național se aliniază la normele UE privind sistemele informaționale și cerințele de date vamale ale Uniunii Europene prevăzute de Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/512, precum și instituie un plan detaliat de implementare a acțiunilor prevăzute în programul național privind modernizarea sistemelor informaționale vamale și alinierea la cerințele de date vamale ale UE.

În context, clauza de armonizare urmează a fi expusă în următoarea redacție:

”Prezenta hotărâre creează cadrul necesar aplicării Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2025/512 al Comisiei din 13 martie 2025 privind modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea și utilizarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații în temeiul Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, CELEX: 32025R0512, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L din 20 martie 2025”.

În concluzie, comunicăm despre **lipsa de obiecții și propuneri pe marginea proiectului.**

Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil, obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE și Cadrului de negociere cu Uniunea Europeană.

Digitally signed by Suceveanu Natalia
Date: 2025.07.08 17:26:25 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Șef Centru

Natalia SUCEVEANU

Ex: Anton Cebotari, Tel: 022 250 369

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării
al Republicii Moldova**

Nr.03-2047 din 14.07.2025

La nr. 18-69-6808 din 23.06.2025

Ministerul Finanțelor

Cu referire la proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 (număr unic 519/MF/2025)*, în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa propunerilor și obiecțiilor.

Digitally signed by Gorban Mihaela
Date: 2025.07.14 14:35:14 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Secretar general adjunct

Mihaela GORBAN

Ex: Ina Școlnii; Tel: 0 22 250 608

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md
e-mail: secretariat@justice.gov.md

Nr. 04/1-8724 din 02.09.2025

La nr. 05-17/183/1209 din 18.08.2025

Ministerul Finanțelor

Urmare examinării proiectului *hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030* (număr unic **519/MF/2025**), comunicăm următoarele.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit autorilor, proiectul de act normativ a fost elaborat în scopul formării unei foi de parcurs de transformare digitală și dezvoltare a Serviciului Vamal al Republicii Moldovei pentru a asigura schimbul eficient și bine controlat de mărfuri, persoane și servicii la traversarea frontierei vamale de stat, respectând și îndeplinind pe deplin reglementările legale naționale, precum și angajamentele internaționale ale țării.

Astfel, Programul național se aliniază prevederilor Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2025/512 al Comisiei din 13 martie 2025, care stabilește modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea și utilizarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații vamale în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 952/2013.

Programul vizează modernizarea infrastructurii TIC vamale pentru a permite schimbul rapid și sigur de date cu autoritățile vamale ale UE, precum și prevede aspecte de ajustare și modernizare a sistemelor informaționale existente, implementarea noilor sisteme informaționale, automatizarea proceselor, extinderea schimbului de date, aplicarea instrumentelor digitale în activitatea analitică și investigativă, precum și îmbunătățirea managementului riscurilor.

În context, potrivit art. 6 lit. b) și h) din *Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern*, în realizarea funcțiilor sale, Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și aprobă documente de politici și acte normative.

Astfel, din punct de vedere conceptual, precizăm că nu avem observații de formulat.

Din punct de vedere redacțional, la proiectul *Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu*

sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030, comunicăm următoarele:

Parafa de aprobare se va indica după cum urmează:

Aprobat prin
Hotărârea Guvernului
nr. ____/2025”.

Cu titlu general, semnalăm că potrivit art. 54 alin. (1) lit. i) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire.

La numerotarea elementelor structurale se va asigura respectarea prevederilor *Legii nr. 100/2017*. Suplimentar, în ceea ce privește explicațiile suplimentare numerotate cu semnul grafic „*”, menționăm că potrivit art. 49 alin. (5) al *Legii nr. 100/2017*, exprimările cifrice, tabelele, planurile și altele asemenea, care sunt incluse în anexe, pot fi urmate de explicații suplimentare, care se notează cu indici numerici, în ordinea în care au fost enunțate în textul anexei (spre ex. ¹, ², ³...).

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI

Digitally signed by Copețchi Stanislav
Date: 2025.09.02 12:06:05 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Ex.: Zinaida Țigău, tel. 022201437
E-mail: zinaida.tigau@justice.gov.md.

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/14901 din 25.08.2025

La nr. 05-17/183/1209 din 18.08.2025

Ministerul Finanțelor

Prin prezenta, cu referire la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 (număr unic 519/MF/2025), comunicăm următoarele.

Centrul Național Anticorupție, în virtutea atribuțiilor exercitate conform prevederilor Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, exercită atribuții de prevenire și combatere a actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile date în competența sa, inclusiv prin efectuarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative. Exercițarea atribuțiilor prenotate, impune obligația implementării uniforme a conceptelor reglementate potrivit Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și asigurarea sincronizării abordării proiectului în speță cu conceptul de act normativ pasibil expertizei anticorupție.

Totodată, expertiza anticorupție se realizează cu respectarea strictă a principiilor, criteriilor și procedurii de efectuare a expertizei anticorupție, stabilite de cadrul normativ primar special - Legea integrității nr.82/2017 și în conformitate cu Metodologia de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului Național Anticorupție nr.6/2017 (care delimitează categoriile de factori de risc și procesele operaționale exercitate în context). Potrivit conceptului reglementat de cadrul normativ menționat supra, expertiza anticorupție vizează actele normative de aprobare a normelor juridice în sensul prevăzut de Legea nr.100/2017 (cu caracter public, obligatoriu, general și impersonal, care stabilesc, modifică ori abrogă norme juridice care reglementează nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice și care sunt aplicabile unui număr nedeterminat de situații identice).

Prin urmare, apreciind prin prisma prevederilor art.28 din Legea integrității nr.82/2017, coroborat cu prevederile art.2, 34, 36 din Legea nr.100/2017, conform pct.153 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, proiectul prenotat nu este pasibil expertizei anticorupție. Or, programul de dezvoltare al sistemului informațional vamal detaliază direcțiile de modernizare și armonizare a sistemelor informaționale vamale ale Republicii Moldova cu cele ale Uniunii Europene până în anul 2030.

Director adjunct

Digitally signed by Carapunarli Serghei
Date: 2025.08.26 09:48:33 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Serghei CARAPUNARLI

Republica Moldova, MD-2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 134
Telefon: +373 22 820 026, email: office@egov.md, site-ul web: <http://www.egov.md>

Document semnat electronic în conformitate cu Legea nr.124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.
Verificarea semnăturii poate fi realizată la adresa: <https://msign.gov.md>.

Nr. 3007 – 176 din 22.08.2025
La nr. 05-17/183/1209 din 18.08.2025

Ministerul Finanțelor
copie: Cancelaria de Stat

Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” a examinat *proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 (număr unic – 519/MF/2025), autor – Ministerul Finanțelor, prezentat spre expertizare și informare*, și, în limitele competențelor instituției, își menține următoarele obiecții și propuneri.

1. În partea ce ține de propunerea enunțată de reutilizarea a serviciului guvernamental de plăți electronice (MPay) autorul proiectului a menționat că Programul deja prevede utilizarea acestui serviciu. Totuși din analiza textul consolidat nu au fost identificate mențiuni/prevederi cu privire la utilizarea serviciului MPay. În acest sens ținem să menționăm că în conformitate cu prevederile pct. 3 subpct. 1) din Hotărârea Guvernului nr. 712/2020 cu privire la serviciul guvernamental de plăți electronice (MPay) „Ministerele, Cancelaria de Stat și alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență (autoritățile administrative din subordine, serviciile publice desconcentrate și cele aflate în subordine, instituțiile publice în care ministerul, Cancelaria de Stat sau altă autoritate administrativă centrală are calitatea de fondator), autoritățile/instituțiile publice și organizațiile de stat autonome, subordonate sau înființate de Guvern, în limitele competențelor prevăzute de lege vor utiliza serviciul guvernamental de plăți electronice (MPay) pentru încasarea plăților de la persoanele fizice și juridice în procesul prestării serviciilor, colectării impozitelor, taxelor, încasării plăților pentru amenzi și majorări de întârziere (penalități) și altor plăți în contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor;”

2. Cu referire la comentariile autorului în partea ce ține de propunerea aferentă reutilizării portalul guvernamental al serviciilor publice, parte a Sistemului informațional „Registrul de stat al serviciilor publice” ținem să menționăm că în conformitate cu prevederile pct. 5 din Hotărârea Guvernului nr. 169/2021 cu privire

la Registrul de stat al serviciilor publice „*Prestatorii de servicii publice electronice asigură prestarea acestora prin implementarea ghișeului unic, utilizând în acest sens portalul guvernamental al serviciilor publice din cadrul Sistemului informațional „Registrul de stat al serviciilor publice”, în conformitate cu art. 16 alin. (4) din Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice.*”. Totodată, la pct. 8 din aceeași hotărâre este menționat că „*La instituirea unui serviciu public nou, prestatorul acestuia asigură înregistrarea obligatorie a serviciului respectiv în Registrul de stat al serviciilor publice*”.

3. La final insistăm asupra includerii prevederilor aferent Catalogului semantic ca parte a mecanismului de schimb de date în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 323/2021 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Catalogul semantic” și a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului format de Sistemul informațional „Catalogul semantic”.

Director adjunct

Andrei PRISACAR

Digitally signed by Prisacar Andrei
Date: 2025.08.25 10:57:19 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Ex.: Vlad Luca,
e-mail: vlad.luca@egov.md,
tel.: 062061565

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 21/1-69-8513

Chișinău

08.08.2025

Ministerul Finanțelor

La nr. Nr.18-69-6808 din 23.06.2025

În temeiul prevederilor pct. 221 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, Cancelaria de Stat a examinat proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 (număr unic 519/MF/2025)* transmis spre promovare și, în conformitate cu competențele funcționale, comunică nesusținerea acestuia, din următoarele considerente:

Conform Regulamentului cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, Programul este un document de politici publice pe termen mediu (3-5 ani), elaborat pentru implementarea strategiilor, care detaliază și concretizează politicile ce urmează a fi realizate în domeniile acoperite de strategii. Or, conținutul propus al Programului relevă un cadru extrem de restrâns de obiective și acțiuni, care, potrivit practicii și principiilor de planificare strategică, ar putea fi tratate ca o simplă acțiune sau integrate ca obiectiv specific în cadrul unui Program existent. Astfel, elaborarea unui Program distinct pentru dezvoltarea unui sistem informațional nu se justifică și contravine cadrului normativ, întrucât nu respectă principiile proporționalității și coerenței politicilor publice consacrate de actele normative incidente.

În acest context, la data de 25.04.2025, Cancelaria de Stat a emis Raportul de evaluare a calității și conformității Conceptul Programului național privind

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030, prin care nu a susținut elaborarea Programului în forma propusă. În motivarea acestei poziții, s-a subliniat necesitatea corelării și integrării propunerii într-un cadru strategic mai amplu, capabil să asigure implementarea coerentă a cel puțin unui obiectiv general în domeniul vamal, derivat din *Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023–2030*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 71/2023.

În concluzie, reafirmăm poziția Cancelariei de Stat și susținem că Programul propus nu îndeplinește criteriile necesare pentru a fi calificat drept document de politici publice și, prin urmare, poate fi reglementat exclusiv prin acte administrative subsecvente.

Secretar general adjunct al Guvernului /semnat electronic/ Lilia Dabija

Digitally signed by Dabija Lilia
Date: 2025.08.11 08:21:48 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Ex: Victor Gușan,
tel: 022 250 188